

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Filozofická fakulta

Ústav bohemistiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DETEKTIVOVÉ V ZAJETÍ FANOUŠKŮ

Vedoucí práce: Mgr. Vera Kaplická Yakimová, Ph.D.

Autor práce: Monika Niklová

Studijní obor: Bohemistika (navazující)

Ročník: 4.

2018

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, 31. července 2018

.....

Monika Niklová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala v první řadě paní Mgr. Vere Kaplické Yakimové, Ph.D., za odborné vedení mé diplomové práce, za ochotu, vstřícnost, cenné rady, připomínky a také za její trpělivost. Také musím poděkovat všem informantům, kteří mi laskavě poskytli rozhovor, ze kterých vychází výzkum práce. V neposlední řadě děkuji celé své rodině za trpělivost a rady, které mi poskytovali.

ANOTACE

Diplomová práce bude zkoumat způsoby prolínání fikčního a aktuálního světa u čtenářů detektivních příběhů. V metodologické části se autorka zaměří na teoretické problémy spojené s vnímáním kultovních literárních děl, aktivitou čtenáře a dalším rozšiřováním fikčních světů. Mezi jevy, které bude autorka zkoumat, jsou například: fankluby, fanfiction, fanouškovské umění, pojmenovávání skutečných entit podle fikčních postav a míst a hledání fikčních entit v aktuálním světě. Praktická část práce bude věnována třem autorům detektivních příběhů - A. C. Doylovi, A. Christieové a M. Jenningsové, a jejich fungování jako kulturních fenoménů jak v českém, tak světovém kontextu.

ANNOTATION

This master's thesis will explore the ways in which the fictional and real world blends with detective stories readers. In the methodological part, the author will focus on theoretical problems associated with perception of cult literary works, readers' activity and further expansion of fictional worlds. The phenomena the author will explore are, for example, fan clubs, fan fiction, fan art, naming real entities according to fictional characters and places, and searching for fictional entities in the real world. The practical part of this thesis will be devoted to three detective stories authors - A. C. Doyle, A. Christie and M. Jennings, and their functioning as cultural phenomena both in the Czech and world context.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1. DETEKTIVKA JAKO BULVÁRNÍ A NÍZKÁ LITERATURA?.....	11
1.1 Historie detektivky.....	12
1.2 Vysoké vs. Nízké.....	14
1.3 Nepřátelé detektivek.....	16
1.4 Přátelé detektivek.....	19
2. KDO JE TO FANOUŠEK?.....	22
2.1 Definice fanouška.....	23
2.1.1 Čtenáři detektivek dnes.....	24
2.1.2 Fanoušci Hercula Poirota vs fanoušci Sherlocka Holmese.....	25
2.2 Fanoušek jako součást komunity.....	26
2.2.1 Fandom vs. Fanoušek.....	27
2.2.2 Mediální fandom.....	27
2.2.3 Detektivka jako kult.....	29
3. AKTIVITA ČTENÁŘE.....	31
3.1 Setkávání, meetingy.....	31
3.1.1 Fanouškovské spolky.....	32
3.1.2 Čtení, autorská čtení, aktivity v knihovně.....	37
3.2 Hry, larpy.....	39
3.3 Kultura konvergence.....	41
3.4 Blogy.....	42
3.5 Fanoušci jako sběratelé merchandisingu.....	45
3.6 Fanfiction aneb když fanoušci píšou.....	46
3.6.1 Další druhy fanfikce.....	48
3.6.2 Slash.....	49
3.6.3 Genderový aspekt fanfiction.....	50
3.6.4 Textuální pytláci a moral economy.....	50
3.6.5 Fanfikce vs autorská práva.....	51
3.6.6 Základní pojmy aneb slovíčkaření?.....	53
3.7 Fan art.....	53
4. KOMUNIKACE.....	57
4.1 Fanouškovský jazyk.....	58

4.2 Transmedia aneb způsoby vyprávění.....	59
4.3 Komunikace mezi tvůrci a fanoušky	62
5. METODA SBĚRU DAT	66
5.1 Polostrukturovaný rozhovor.....	67
5.2 Kritéria výběru a samotný respondentů	69
5.3 Cíle výzkumného šetření.....	69
5.4 Kategorizace fanoušků.....	70
5.5 Charakteristika respondentů.....	71
6. ČTENÁŘSTVÍ.....	73
6.1 Četba severských detektivek.....	73
6.2 Seriálová znalost	75
6.3 Vlastnictví merchandise.....	77
6.4 Psaní fanfiction	79
6.5 Účast fanoušků na meetinzích	80
6.6 Počítačové hry.....	82
6.7 Shrnutí a interpretace výzkumu	83
ZÁVĚR	86
SEZNAM ZKRATEK	88
ZDROJE.....	89
PŘÍLOHY	94
PŘEPISY ROZHovorů	98

ÚVOD

Stále více se začíná mluvit o fanouškovském vlivu na média, která pomáhají rozšiřovat kánon, proto shledávám zajímavé se právě tomuto tématu věnovat ve své magisterské diplomové práci, stejně jako fenoménu fanoušků detektivek, kteří se těší v poslední době obrovské oblibě. Fanouškovské aktivity jsou obzvláště zajímavé, neboť jejich prostřednictvím se fanoušci projevují v mnoha médiích a na mnoha mediálních platformách.

Slovo fanoušek má ve svém základu význam fanatický, což vzbuzuje představu, že se jedná o někoho až posedlého, s patologickými prvky chování. Termín fanoušek tedy často vzbuzoval negativní konotace i v souvislosti se sportovními nadšenci, zejména s fotbalovými hooligans, kteří jsou známí pro své nevybíravé a agresivní chování na sportovních utkáních. Další z laických názorů na fanouškovství, zejména hudebních uskupení, evokuje obraz mladých a doslova poblázněných dívek, popř. chlapců, které div neomdlévají při pohledu na oblíbeného zpěváka a v obrovském množství nakupují merchandise. Ale co fanoušci literárních děl, čtenáři? Ti jsou vnímáni většinou jako samotáři a intelektuálové zcela pohlčení tvorbou oblíbeného spisovatele.

Fanouškovství se s sebou nese i mnoho pozitivního, a to zejména produkci textů, předmětů, jako fanfiction, fanart atd. Fanoušci byli často zobrazováni jako posedlí jedinci bez osobního života, kteří jsou svým zájmem až nezdravě posedlí, což dává Lisa A. Lewis ve své publikaci *The Adoring Audience: Fan Culture and Popular Media* do souvislosti s tím, že začátkem 50.let byly „na očích“ zejména extrémní případy fanouškovství, jako příznivci heavy metalu, kteří svým satanistickým vzezřením spoustu lidí vyděsili.¹

Zatímco publiku se výzkumníci a teoretici věnovali již několik desetiletí, fanouškům tato pozornost po dlouhou dobu nebyla dopřána. To se však začalo pomalu měnit s nástupem fanouškovských studií na přelomu osmdesátých a devadesátých let.

Právě první kapitola je věnována tzv. přátelům a nepřátelům detektivek. V podstatě ale i dnes se v médiích setkáme se zažitými stereotypy, fanoušci se tak stále potýkají s jistým stupněm stigmatizace a odsuzování.

¹LEWIS, Lisa A. *The Adoring Audience: Fan Culture and Popular Media*. Psychology Press, 1992. ISBN 0415078210, s. 12

Tato diplomová práce se zabývá zkoumáním fanouškovské aktivity čtenářů detektivek Agathy Christie a Arthura Conana Doylea. Tyto autory jsem vybrala proto, že oproti jiným autorům mají docela velkou fanouškovskou základnu, a to i přesto (možná i proto), že se jedná o detektivky v tom nejklašičtějším slova smyslu. Díky stále novým zpracováním tyto detektivní příběhy ožívají a přitahují pozornost čtenářů a jsou tak populární po celém světě.

Hlavním cílem diplomové práce je tedy představit subkulturu čtenářů detektivek a zjistit, do jaké míry se podílí na tzv. aktivním fanouškovství, zda chodí na meetingy, píše fanfikci atd. Také budu zjišťovat, jaký názor zaujímají čtenáři ke zpracování oblíbeného díla, resp. jak se fanoušci chovají k textu kanonickému, neboli textu originálního díla. Právě díky novým zpracováním si tato mediální díla nachází nové fanoušky, kteří jsou vtahováni do světa fantazie a sdílejí své zkušenosti s ostatními.

Práce je rozdělena do tří hlavních celků, které na sebe logicky navazují. V teoretické části bude nejprve nabídnut stručný vhled do historie detektivky, z českých autorů budu zmiňovat teoretiky detektivky, jako Josefa Škvoreckého a Karla Čapka. Poté budou představeny tzv. přátelé a nepřátelé detektivek a Detektivní klub. V závěru teoretické části se také budu zabývat fenoménem fanfiction, tedy produkcí fanouškovských textů. Další kapitola bude věnována pojmu fanoušek, nabídnuto bude dělení dle Abecrombieho a Longhusrta a pokusím se vysvětlit rozdíl mezi fan a followers. Rovněž poukážu na problematičnost a nejednoznačnost těchto pojmů a klasifikace fanoušků.

Další část bude věnována fanouškovské aktivitě a jejím prvkům a jejím projevům. Přestavím české i zahraniční fankluby A. Christie a A. C. Doylea. Také se podívám blíže na pojem LARPŮ, fanouškovských her. Přestavím důležitý pojem kultura konvergence, který se nese celou prací a velmi úzce souvisí s pojmem transmedia, který také v práci představím.

Dále přejdu k blogům a nemalou pozornost věnuji viditelné aktivitě fanfiction, kde se podívám na druhy fanfikcí. Jako poslední podkapitola v této části práci bude zvolen fanart, tedy další produkce fanoušků.

V další kapitole se podíváme blíže na komunikaci tvůrců/autorů a fanoušků na pojem fanspeak. Právě tato komunikace je velmi důležitá pro dnešní vnímání fanoušků. Najednou už to nejsou jen divní nerdi, ale jsou bráni jako plnohodnotní členové subkultury, kteří se často podílejí přímo na tvorbě díla a autor je nechá vpustit do svého fikčním světě.

Druhá část, metodická, bude pojednávat o zvolené metodice, jejíž použití se pro cíle práce jeví jako neadekvátnější, a to kvalitativní výzkum. Tento druh výzkumu jsem zvolila kvůli početně menšímu vzorku respondentů a kvůli podrobnějšímu vhladu do problému. Fanoušci budou osloveni na sociálních sítích, budou jim dopředu sděleny pokládané otázky a bude domluven přesný čas rozhovoru. Hovory budou uskutečněny telefonicky, se souhlasem respondentů budou nahrány a jejich přepis rozhovorů bude přepsán v příloze.

Ve stěžejní, analytické části diplomové práce, proběhne analýza výpovědí z jednotlivých rozhovorů, které jsem uskutečnila s celkovým počtem jedenácti informantek. Individuální výpovědi jsem během procesu kódování rozdělila do následujících šesti kategorií: četba detektivek, díle znalost severského krimi a hlavní část výzkumu, kde budu zjišťovat, zda popř. proč se fanoušci účastní fanouškovských meetingů, jestli píší fanfiction, případně hrají počítačové hry, sbírají merchandise, apod. To vše mi napoví, do jaké míry jsou respondenti aktivní fanoušci a případně co jim činnosti spojené s fanouškovstvím přináší. Samozřejmě součástí shrnutí výzkumu, moje interpretace srovnání s osobními předpoklady či hypotézami a závěry interpretované z odpovědí respondentů.

Závěrem si dovoluji zmínit fakt, že sama se cítím být součástí fandomového světa Sherlocka Holmese a Hercula Poirota. Doufám, že se mi podaří být v tomto zkoumání co nejvíce objektivní a podat tak korektní výsledky výzkumu.

1. DETEKTIVKA JAKO BULVÁRNÍ A NÍZKÁ LITERATURA?

Detektivka bezpochyby patří k nejpobulárnějším žánrům literatury pohybujících se na pomezí umělecké a zábavné literatury. Zpopularizovala se především díky autorům anglosaského původu, jako Arthur Conan Doyle, Agatha Christie, Ronald Knox aj. Samotné slovo pochází z latinského *deteger*, čili odhalovat, odkrývat, což žánr vystihuje – pomalu okrýváme vrstvy a dostáváme se k jádru problému, tedy ke zločinu a pachateli. Encyklopedie literárních žánrů uvádí, že „*hlavní podstata příběhu nebo povídky je vznik, rozvíjení, ověřování a zamítání detektivových hypotetických podezření, která se zdají být klamná a těžko ověřovatelná.*“²

V úvodu si přiblížíme, proč byla detektivka považována za podřadnou a zbytečnou literaturu. Právě detektivní román bývá kvůli své tematice a motivu vraždy často řazen mezi literaturu odpočinkovou, s malým podílem umělecké hodnoty. Lidé ve většině případů čtou detektivní romány právě proto, že je láká zmíněný motiv záhady, tajemna či zločinu.

V první podkapitole si stručně přiblížíme historii detektivek, první náznaky detektivní tematiky a první představitele tohoto žánru. Dále si objasníme rozdělení literatury na tzv. vysokou a nízkou.

V podkapitole *Přátelé detektivek* se budeme věnovat nejznámějším spisovatelům a obhájčům detektivek. Představíme si uskupení zvané *Detection Club*, k němuž se hlásili např. Agatha Christie, Dorothy L. Sayers, Ronald Knox aj. Členové tohoto klubu si vymezovali vlastní normy pro psaní detektivek a často porušovali zavedená pravidla, např. doporučení pro psaní detektivek spisovatelem S.S. Van Dinem, který v roce 1928 publikoval v americkém časopise *The American Magazine* článek zvaný *Twenty Rules for Writing Detective Stories* neboli Dvacet pravidel pro psaní detektivních příběhů. Zde Van Dine trval mimo jiné na sólovém detektivovi, nepovoloval v detektivním žánru žádné partnerství a také považoval za podvádění, když se zjevná vražda ukázala jako sebevražda. Tato poněkud rigidní pravidla pak nahradilo deset pravidel, které zformuloval v roce 1929 Ronald Knox a o kterých se domníval, že by měly oddělit tu „správnou“ detektivní fikci od toho, co považoval „šokující“ díla, tedy akční literatura,

²MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2004, 106 s. ISBN 80-718-5669-X.

kteřá se zabývala především hrdiny bojujícími s kriminálními živly, a nikoli detektivním pátráním.

V poslední podkapitole *Nepřátelé detektivek* budou zmíněny odpůrci detektivního žánru, jako Franco Moretti, Edmund Wilson a W. H. Auden.

Pro ilustraci uvedu popis Zlatého věku detektivky očima jednoho z odpůrců detektivek, Edmunda Wilsona. Na závěr své eseje *Why do people read detective stories* z roku 1944 zmínil Edmund Wilson, že nebylo náhodou, že se Zlatý věk detektivky časově shodoval s obdobím mezi dvěma světovými válkami. Dle něj bylo v tehdy „rozbité civilizaci“ potřeba někoho, kdo vše uklidní a tím je schopnost detektiva, který spojí všechny rozbité úlomky a najde viníka.³ Tímto a jinými výroky, které zmíním níže, Wilson zjednodušil detektivní fikci.

1.1 Historie detektivky

Z hlediska sociálního detektivka vznikala v devatenáctém století. Detektivka se začíná v tomto období měnit na společenský a psychologický román o zločinu.⁴ Na tento sociální aspekt detektivek navazuje ve 20. letech i tzv. „drsná“ škola, která je se vyznačuje svým naturalismem a sociální kritikou.

Vražda se v literatuře samozřejmě objevuje už mnohem dříve. První náznaky rysů detektivky lze sledovat již v příbězích ve *Starém zákoně* (např. Zuzana a Starci – Zuzana je nespravedlivě obviněna z cizoložství, nakonec se však kvůli rozporům ve výpovědích dokáže její nevina; další biblický příběh o Kainu a Ábelovi je také možné chápat jako detektivku, kde Bůh je zde ten, kdo trestá a to dvěma způsoby: vypuzením a udělením „cejchu“- tzv. Kainovo znamení.)⁵ Některé znaky jsou přítomny i v řeckých bájích. Sofoklův *Král Oidipus* je svojí výstavbou jednou z prvních „detektivek“, ačkoliv jsou zde porušena klasická pravidla, neboť detektiv je zároveň vrahem. Některé strukturní rysy detektivky nese např. i Shakespearova tragédie *Hamlet*, kde hlavní postava hledá vraha svého otce.

³WILSON, Edmund. *Why do people read detective stories?* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: http://www.crazyoik.co.uk/workshop/edmund_wilson_on_crime_fiction.htm

⁴Srov. Mocná, Dagmar a Josef Peterka. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004, s. 108.

⁵SCAGGS, John. *Crime fiction: the new critical idiom* [online]. 1st pub. London: Routledge, 2005, viii, 8 s. [cit. 2016-01-21]. New critical idiom. ISBN 04-153-1824-6. Dostupné z: <http://detective.gumer.info/txt/scaggs.pdf>

Dalším významným zdrojem inspirace pro první autory detektivek byl tzv. román hrůzy, který klade důraz na vyvolání strhující atmosféry, děsu a kde se pracuje s nepravděpodobnými zápletkami a nadpřirozenými jevy. Od detektivky se liší upřednostňováním nerealistického vysvětlení událostí, detektivka naopak klade důraz na pragmatická vysvětlení. Společně ale vyvolávají strach a napětí. Rozvoj románu hrůzy se datuje od poloviny 18. století, kdy v Anglii zaznamenala velkou oblibu jeho obdoba – tzv. gotický román, který oživoval ducha středověku. Mezi autory, kteří se inspirovali tímto typem detektivek, můžeme z českého prostředí zařadit např. Julia Zeyera, či Jakuba Arbese a Ladislava Klímu a ze zahraničí Honoré de Balzaca a Edgara Allan Poea.

Černý román, obdoba románu hrůzy, se začal vyvíjet v Anglii v preromantickém období. Mezi jeho hlavní motivy patří využívání tajemných jevů a bytostí, jejichž existence přesahuje hranice lidského poznání a chápání. Hlavními emocemi, které tyto romány ve čtenáři probouzejí, jsou strach, hrůza, napětí a potěšení ze závěrečného rozuzlení zápletky.⁶ Cílem každého *roman noir* je zesílení atmosféry tajemna. Proto bývá děj nejčastěji situován do temných ruin zámků, chladných sklepení hradů, do hrobek atd.

Za otce detektivek je považován významný americký spisovatel E. Allan Poe a jeho detektiv C. Auguste Dupin. Michal Sýkora ve své publikaci zvané *Britské detektivky: od románu k televizní sérii* zkoumá vzdálenější minulost detektivky a jako praotce detektivního žánru uvádí Aristotela a jeho stanovená pravidla v Poetice. Za úplný prazáklad pak považuje Sofoklovu tragédii Král Oidipus, kde nalezení vraha vyvolá katarzi.⁷

Povídka E. A. Poea Vraždy v ulici Morgue, uveřejněná v roce 1841, ale zároveň přinesla postavu „geniálního amatéra“ chevaliera Dupina, který profesionální policii a její práci opovrhne. Již tato první Poeova povídka ustanovuje několik základních prvků klasického detektivního příběhu, které jsou v následujících desetiletích, potažmo stoletích, variovány dalšími autory.

Větší či menší neúcta k oficiálním činitelům je vůbec společným rysem téměř všech tzv. Velkých detektivů, jak je Škvorecký ve své knize úvah o detektivce *Nápady*

⁶ GRYM, Pavel. *Sherlock Holmes a ti druzí: čtení o detektivech a detektivkách*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1988, s. 20

⁷ SÝKORA, Michal. *Britské detektivky: od románu k televizní sérii*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012, s. 8. ISBN 978-80-244-3035-5.

čtenáře *detektivek* nazývá. Autor publikace, vydané v roce 1988, mapuje vývoj detektivky a pokouší definovat pravidla detektivní literatury.

V další podkapitole se podíváme na pojetí detektivky jako nízkou a jednoduchou literaturu.

1.2 Vysoké vs. Nízké

Vznik „dvojí“ literatury započal již v 19. století, kdy se začaly rozlišovat dva proudy. První proud literatury „vysoké“, oficiální, umělecké a hodnotné, která byla určena pro kultivované a vzdělané čtenáře. Druhý proud populární a konzumní četby, byl určen pro obyčejného a nenáročného čtenáře, pro masu.

Umění vznikající v rámci populární kultury je primárně určeno k pobavení, potěšení a ukrácení volné chvíle. To ovšem nečiní z populární literatury něco pokleslého a odsouzeníhodného. Tento názor zastává například Karel Čapek ve své knize *Marsyas-Marsyas, čili na okraj literatury*, najdeme zde fejetony o slovesném umění, mimo jiné fejeton zvaný *Holmesiana, čili o detektivkách*, kde se zamýšlí nad tím, jak by měla vypadat správná detektivka. V této knize K. Čapek říká, že by literatura měla čtenáře těšit, ale zároveň být dobrá, aby čtenář byl schopen vidět i stránku uměleckou a hodnotnou. Původ zábavné (dnešní populární) literatury shledává v pohádkách, Bibli, antické literatuře, eposech a dalších literárních památkách. Zároveň dbal na čistotu žánru, tedy „nemíchání“ detektivky s jinými žánry – především s psychologii a sociologií: „*Jakmile se spisovatel začne obírat duší zločincovou, opouští půdu detektivky. Proto zde nebude vysloveno jméno Dostojevského*“.⁸ „⁹ Dostojevský dle Čapka výrazně vybočuje z žánru detektivky a opouští půdu detektivky, protože krom zločinu se zaobírá zločincovou duší.

Čapek dále poukazuje na prostoduchost žánru: „*Detektivka (míním zde čistou detektivku a nikoli odrůdy smíšené s románem pasionálním, literárními ambicemi a jinými kontaminujícími vlivy) je literární úkaz stejně jednoduchý dejme tomu epická báseň nebo dětská báchorka*“.¹⁰ Z definice je patrné, že Čapek detektivním příběhům nedával velkou váhu. V této stati srovnával detektivku s krvákem. Podle Čapka se

⁸ Odkaz na polemiku, zda je Dostojevského Zločin a trest detektivkou nebo psychologickou sondou

⁹ ČAPEK, Karel.: *Holmesiana čili o detektivkách*. In: Marsyas. Praha 1971, s. 137

¹⁰ ČAPEK, Karel.: *Holmesiana čili o detektivkách*. In: Marsyas. Praha 1971, s. 136

„krvák“ od detektivky liší v tom, že je prostoupen city a iracionalitou, zatímco v detektivce vítězí spravedlnost a chladná inteligence. Další odchylku vidí Čapek ve způsobu zobrazení konce: detektivka se nestará o naplnění trestu, to většinou nechává na justici, zatímco u „krváků“ je brutální forma potrestání stěžejní.¹¹

Pro populární četbu se začal používat výraz *paraliteratura*, neboli masová a podřadná četba. Tato četba se těší u čtenářů mnohem větší oblibě nežli literatura „vysoká“, se kterou populární literatura úzce souvisí a dokonce z ní vychází. Oldřich Sirovátka ve své eseji *Literatura na okraji* vymezil pět základních oblastí paraliteratury, a to dobrodružství a akce, hrůzy a strachu, sentimentu a srdce a erotiky humoru a komiky.¹²

Téma zločinu, tajuplnost a záhada nečiní z detektivky paraliteraturu. Těmito atributy se honosí i taková detektivní díla, jako jsou Čapkovy detektivní povídky, Dostojevského *Zločin a trest* nebo *Jméno růže* Umberta Eca. Tyto tituly by nikdo neoznačil za brak. To zejména z důvodu věhlasnosti autorů, propracovanosti jejich děl a z jednoduše proto, jelikož platí do všeobecně známého *kánonu*, tedy seznamu knih, které by měl každý z nás znát.

Jeden z důvodů, proč začala být detektivní literatura kritizovaná, je určitá šablonovitost a sériovost příběhů. Naopak velký obdivovatel detektivek byl Josef Škvorecký, pro kterého je detektivka „pohádka pro dospělé“, stále ji chápal jako hru, avšak s jasnými pravidly. Tato pravidla mohou být v rámci příběhu obměňovány či úplně porušovány, jako tomu je např. u *Vraždy Rogera Ackroyda*. Agatha Christie zde poruší pravidlo, vrahem je Poirotův příležitostný „Watson“. Dle Škvoreckého provokativní občasně porušení není na škodu. Zde platí, že výjimka potvrzuje pravidlo, za mnohem větší prohřešek považuje porušení jiných pravidel, např. zatajení stop čtenářovi atd.¹³

Dnešní doba udává tón, díky kterému čtenář tíhne spíše k nenáročné literatuře, ovšem jak plyne z této kapitoly, uvedené neznámá, že tato literatura je něčím méněcenným. Detektivka má své pevné místo na poli literatury a je na čtenáři, co přesně si z ní odnese. V následující podkapitole uvedu několik odpůrců detektivek, kteří detektivce předpovídali velmi krátkou budoucnost.

¹¹ ČAPEK, Karel.: *Holmesiana čili o detektivkách*. In: Marsyas. Praha 1971, s. 138

¹² Sirovátka, O.: *Literatura na okraji*. Praha: Československý spisovatel 1990, s. 18.

¹³ ŠKVORECKÝ, Josef. *Nápady čtenáře detektivek a jiné eseje*. 1. vyd. Praha: Železný, 1998, s. 118

1.3 Nepřátelé detektivek

Poměrně dlouhou dobu byla detektivka vnímána jako něco podřadného, mnohdy byla označována hanlivým výrazem „brak“ a stejně tak nevlídně bylo pohlíženo na její čtenáře. Tzv. literární brak je pojem označující neoficiální literaturu – název pochází z německého slova „Brack“, které v překladu znamená „zmetek“. Už sám název v sobě zahrnuje hanlivé zabarvení, čímž odkazuje tak k četbě určené pro „nizkou“, nevzdělanou vrstvu společnosti.

Jako prvního nepřítele detektivek zmíním italského teoretika a historika, Franca Morettiho. O detektivce tvrdí, že žánr neučí nic, protože jednoduše přivádí čtenáře zpět na začátek. V jistém smyslu tato struktura podle něj popírá celý obsah příběhu, který by měl vést k řešení: *"Příběh vyprávěný detektivem v jeho rekonstrukci faktů nás přivádí zpátky začátek, to znamená, že ruší vyprávění."*¹⁴

Motivace k práci Sherlocka Holmesese dle Morettiho vychází z potěšení nebo intelektuálního uspokojení, které získává skrz proces, který definuje Moretti oddělením usvědčení od účely práva. *"Je to čistě kulturní cíl. Je výhodné, aby kriminálník unikl (jak se ve skutečnosti stane), detektiv tak může kriminálního „chytit“ a logicky rekonstruovat čin."*¹⁵

V další Morettiho esej se nazývá *The Slaughterhouse of Literature*, neboli Jatka literatury. V tomto elaborátu se F. Moretti snaží pochopit, co vede k úspěchu některých žánrů. Používá pojem "stopy" na příkladu detektivek a ukazuje, jak se funkce těchto stop mění v průběhu posunu v žánru. A. C. Doyle prvním použitím stopy poukazuje o detektiva, která umožňují čtenáři, aby byl zaujatý jedinečným fungováním Holmesovi myslí. Ale jak se mění žánr tzv. Zlatého věku detektivky, tak se čtenáři stále více chtějí účastnit tohoto pocitu vševědoucnosti, stopy se mění, tak, aby je odkryl i sám čtenář, Moretti tuto situaci popisuje výrokem *"Holmes je jako Superman, na jednu stranu potřebuje pomoci neporozumitelných stop prokázat nadřazenost, ale dekodovatelné stopy vytvářejí potenciál rovnosti mezi ním a čtenářem."*¹⁶

¹⁴MORETTI, Franco. *Signs taken for wonders: on the sociology of literary forms*. London: Verso, 2005. Radical thinkers, 7. ISBN 18-446-7056-2., s. 148

¹⁵MORETTI, Franco. *Signs taken for wonders: on the sociology of literary forms*. London: Verso, 2005. Radical thinkers, 7. ISBN 18-446-7056-2., s. 143

¹⁶MORETTI, Franco. *Signs taken for wonders: on the sociology of literary forms*. London: Verso, 2005. Radical thinkers, 7. ISBN 18-446-7056-2., s. 216

Dále Moretti v eseji zpochybňuje funkci detektivního žánru. Kdybychom dle Morettiho přijali funkci detektivky jako prostředek úniku od nepříjemných a všedních skutečností, nastává otázka, proč by útěk nebo odpočinek měly mít právě tuto podobu, a ne třeba formu jiných rekreačních aktivit či četbu jiných žánrů.

Moretti také popisuje historický posun trestního práva. Detektivní fikce dle Morettiho vždy představuje kriminálního - individuální bytost, která se drží svého cíle. Aby oběť jednotlivce byla účinná a "výchovná", musí být obdařena všemi atributy. To odráží nový vztah k právnímu trestu: V polovině devatenáctého století se pozornost přesouvá z popravky do soudního procesu. Zatímco poprava zdůrazňuje slabost jednotlivce tím, že zničí jeho tělo, soudní řízení vyzdvihuje individualitu: odsoudí ji právě proto, že prokázaly svou smrtelnou velikost. Zločinec je osoba, která vždy jedná vědomě. Na tomto předpise detektivní fikce odděluje prózu vyprávění od historiografie a vztahuje ji k světu práva: Moderní zákon je namířen proti zločincovi, nikoliv proti činu a ptá se na subjektivní "vinu", zatímco historie, pokud se snaží zachovat empirickou vědu, zkoumá "objektivní" důvody konkrétních událostí a důsledky konkrétních "akcí" a nesnaží se rozhodnout o vině jednotlivce.¹⁷

Dalším velkým odpůrcem detektivek byl americký literární kritik Edmund Wilson, autor esejí *Proč lidé čtou detektivky? (Why do people read detective stories?)* a *Koho zajímá, kdo zabil Rogera Acroyda? (Who cares who killed Roger Ackroyd?)* uveřejněných v letech 1944–1945. Na otázku „proč lidé čtou detektivky“ si Wilson odpovídá pomocí teorie, dle níž čtenář pociťuje „perverzní vinu“ a zbavuje se jí ve chvíli, kdy je vrah odhalen. Mluvíme se zde o vině latentní, tedy o skryté, která se může týkat jakéhokoli menšího nebo většího provinění. Na konci se společně s odkrytím identity pachatele dostavuje jakási katarze.¹⁸ Po vlně kritiky přichází s další studií s příznačným názvem „*Koho zajímá, kdo zabil Rogera Acroyda*“, odkazující na slavný příběh Agathy Christie. Zde označuje detektivky za nudné, dle něho patří mezi neřesti srovnatelné s kouřením či luštěním křížovek. Čtení detektivních příběhů je pro Wilsona degradací intelektu a ztrátou času. Detektivky přirovnává k odpadkům, neboť je třeba zabývat se

¹⁷ Moretti, Franco. "Clues" in *Signs Taken for Wonders: Essays in the Sociology of Literary Forms*. London: Verso, 1988

¹⁸ WILSON, Edmund. *Why do people read detective stories?* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: http://www.crazyoik.co.uk/workshop/edmund_wilson_on_crime_fiction.htm

zcela jinými knihami.¹⁹ Postoj Wilsona vystihuje tento výrok „rozbaloval jsem velké bedny s očekáváním, spolkl jsem i piliny, abych našel na dně pár ohnutých a rezavých hřebíků,“ který se objevil v New York Times a reaguje na detektivku Liga vyděšených od Rexe Stouta.²⁰

Ještě dále zašel v kritice detektivního žánru W. H. Auden, autor eseje *Provinilá farnost* (*Guilty Vicarage*) z roku 1948. Auden téměř ve shodě s Wilsonem tvrdí, že čtení detektivek je stejný zlozvyk jako kouření či pití alkoholu. Zmiňuje symptomy, které čtenáři při četbě detektivek pociťují, a to intenzivní touhu: pokud máme v plánu nějakou práci udělat, musíme si dávat pozor, abychom nezačali číst detektivní příběh, protože jakmile začneme jeden, nemůžeme pracovat ani spát, dokud ho nepřečteme. Dále se detektivky se vyznačují bezprostředností. Detektivní příběh zapomeneme ihned po přečtení a nic nás nenutí přečíst si jej znovu. Pokud se někdy stane, že pokračujeme ve čtení detektivky po delší době, musíme začít od začátku, jelikož se velmi jednoduše v příběhu ztratíme.

Poměrně rozšířenou oblibu ve čtení detektivních příběhů opět vysvětluje latentním pocitem viny čtenářů, kteří si tímto uspokojují svou potřebu riskovat. Dle něj je mýtus, že jsou detektivky čteny „úctyhodnými“ občany, kteří dodržují zákony, a čtení detektivních příběhů uspokojuje jejich násilné nebo vražedné sklony, které se neodvažují přiznat a stydí se za ně. To může platit pro čtenáře thrillerů, ale pro čtenáře detektivních příběhů je tato charakteristika chybná. Magické uspokojení, který četba detektivek těmto lidem poskytuje, je iluze, že jsou od vraha izolováni. Avšak je to právě naopak, pokud člověk uvažuje o uměleckém díle, které se zabývá například vraždou, zločinem a trestáním, účinkuje na čtenáře tak, aby jej přinutil identifikaci s vrahem a tím sdílí utrpení někoho jiného.²¹

Teoretik umění a literatury, Jan Cigánek, ve své publikaci *Umění detektivky: o smyslu a povaze detektivky* uvádí další výčet autorů odsuzujících detektivku. Kromě jiných zmiňuje např. Sydney Horlera, autora především thrillerů, který se domníval, že kvůli stále větší a masovější oblibě detektivek je prve zmiňovaný žánr paradoxně

¹⁹WILSON, Edmund. *Who cares who killed Roger Ackroyd?* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: http://www.crazyoik.co.uk/workshop/edmund_wilson_on_crime_fiction.htm

²⁰KINDERGAN, Ashley. IF MYSTERIES ARE TRASH, WHY DO WE LOVE THEM? *U* [online]. [cit. 2017-11-01]. Dostupné z: <http://unfiltered.groups.jr.com/mysteries-trash-many-people-love/>

²¹AUDEN, W.H. *The Guilty Vicarage: Notes on the detective story, by an addict* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://harpers.org/archive/1948/05/the-guilty-vicarage/3/>

odsouzen k zániku, nebo Edwarda Shanksa, jenž vyčítá autorům detektivních příběhů stále větší distanc od reality. Shanks jako důvod zániku detektivky uvádí snižování zločinnosti – tvrdí dokonce, že „brzy nebude nikoho, kdo by spáchal zločin.“²² Naráží tak na fakt přehnané krutosti při vykreslování vražd a na to, že detektivek neustále na této brutalitě „přitrzují“.

1.4 Přátelé detektivek

Jedním z prvních klubů, kde se sdružovali autoři a příznivci detektivek, se zformoval roku 1930 a nazývá se Detektivní klub (*Detection club*). Sdružovali se v něm britští autoři detektivních románů, např. Agatha Christie, Dorothy L. Sayers, Ronald Knox. Prvním prezidentem Detektivního klubu byl známý autor detektivek G. K. Chesterton.²³ Ten na obranu detektivky sepsal esej zvanou *Obrana detektivek*, ve které mimo jiné tvrdí, že nedostatek uměleckých kvalit neučiní knihu populární.²⁴ Právě detektivní žánr je mezi populární literaturu řazen. Její popularita spočívá především v lidské touze po zábavě, napětí a vytržení z reality. G. K. Chesterton nazývá detektivku Illiadou moderního světa. Domnívá se, že důležitá hodnota detektivky spočívá v tom, že jako jediný druh populární literatury uplatňuje smysl pro poezii moderního života. Dle autora je jen otázkou času, než lidé začnou objevovat poezii v moderním velkoměstě, stejně jako dříve lidem trvalo, než ji objevili v přírodě.

Další pohled, který se snaží rozkrýt důvod popularity detektivek, představuje článek zvaný *If mysteries are trash, why do we love them*, jehož autorkou je novinářka Ashley Kindergarden. V úvodu článku uvádí postoj literární kritiky ve 20. století, který byl zcela jednoznačný. Literární vědci a kritici považovali detektivky za neužitečné a zbytečné romány. Dále autorka zmiňuje výroky a názory již zmiňovaného „nepřítele detektivek“ Edmunda Wilsona: „Začal jsem snášet hluboké přesvědčení, že detektivní

²²CIGÁNEK, Jan. *Umění detektivky: o smyslu a povaze detektivky*. 1.vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1962, 17 s. Knižnice teorie dětské literatury (SNDK).

²³CHESTERTON, G. K. *Obrana detektivek* [online]. In: . s. 1-2 [cit. 2018-07-25]. ISBN 33-472-76. Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=36249&view=5129>

příběhy získávají neoprávněnou výhodou v kódu, který má za následek utajení nesmyslnosti množství fikce a poskytuje autorům ochranu, kterou nemá žádné jiné oddělení psaní".²⁵ Také věřil, že tajemství mezi oběma světovými válkami se stalo populární kvůli všudypřítomnému pocitu viny a strachu z blížící se katastrofy, tyto pocity byly vyvolány dobovým zmatkem po první světové válce.

Dále se autorka pouští do úvah, proč lidé tolik zbožňují knihy s detektivní tematikou. Podle ní mají čtenáři rádi aspekt jasně vymezených rolí, na ty hodné a špatné. A v detektivkách vždycky vyhraje právě ti dobří.

Detektivové často vykonávají svou práci, kterou však nevykonávají prostřednictvím oficiálních institucí pro vymáhání práva. Sherlock Holmes je soukromý detektiv stejně jako Hercule Poirot.

Každý velký smyšlený detektiv má buď podivné chápání lidské přirozenosti, náboženskou oddanost logice a pozorování nebo obojí. Ale to není důvod, proč tito řešitelé hádanek vyhrávají den co den. Tím důvodem je jejich neúprosnost až obsedantnost. Vždycky jsme věděli, že poručík Colombo po rozhovoru s netrpělivým podezřelým, zamumlá: „Jenom ještě jedna věc.“ A právě „Ještě jedna věc“ je to, co odděluje tajemství od fantazie. V tom, co dělají naši oblíbení slídlivové, není žádné kouzlo. Nemají ve skutečnosti číst myšlenky, prostě se cvičí, aby se podívali na věci, které nikdo jiný nevidí, aby si všimli těch nejmenších detailů, aby naslouchali a pamatoval si, co lidé říkají a jak to říkají. Vědí, jak oddělit to, co skutečně vědí, od toho, co pouze předpokládají. A co je nejdůležitější, starají se o případ, dokud nebude vyřešen.

V závěru článku autorka zmiňuje, že nás přitahuje právě ta identifikace s detektivy, každý z nás by se mohl vycvičit, aby vyřešil záhady, a ne pouze tajemství, ale skutečné záhady. Stejně jako touha přijít na to, co náš klient myslel touto poznámkou, cíle našich spolupracovníků, nebo co si o nás přátelé opravdu myslí.²⁶

A přesto, navzdory čtenářské lásce ke zdánlivému vševědoucímu detektivu, máme rádi příběhy, ve kterých selhávají. Příběh A. C. Doylea nazvaný *A Scandal in Bohemia*, zaznamenává jedno z pochybení Holmesa, Příběh byl ve své publika velmi oblíbený a je stále jedním z nejoblíbenějších příběhů Holmesových fanoušků. Že bychom měli takovou potěchu z cizího neštěstí? Pravděpodobně to tak úplně nebude, vzhledem k

²⁵KINDERGAN, Ashley. IF MYSTERIES ARE TRASH, WHY DO WE LOVE THEM? *U* [online]. [cit. 2017-11-01]. Dostupné z: <http://unfiltered.groupsyr.com/mysteries-trash-many-people-love/>

²⁶KINDERGAN, Ashley. IF MYSTERIES ARE TRASH, WHY DO WE LOVE THEM? *U* [online]. [cit. 2017-11-01]. Dostupné z: <http://unfiltered.groupsyr.com/mysteries-trash-many-people-love/>

dalším případům, ve kterých Holmes selhává, jako *The Five Orange Pips* nejsou příliš populární. Otázkou zůstává, co dělá některé příběhy tak oblíbenými.²⁷

Jednoduše řečeno, tajemství nám dovoluje uvěřit, že všichni můžeme být slečnou Marplovou, která vítězí nad arogantním detektivem ze Scotland Yardu. Tajemstvím může být spousta věcí – i naše „*guilty pleasure*“, jako oblíbená soap opera či braková literatura.

V této kapitole jsme si představili historii a vznik detektivky a jmenovali některé eseje a jména příznivců a odpůrců detektivního žánru. V další kapitole si ozřejmíme pojem fanoušek představíme si členění pojmu fanoušek. Dále se podíváme na povahu fandomu.

²⁷ MORETTI, Franco. *Grafy, mapy, stromy*. Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2609-3.

2. KDO JE TO FANOUSĚK?

Cílem této diplomové práce je zmapování aktivit fanoušků detektivní literatury. Nejprve je však nutné charakterizovat fanouška jako takového. Při definování tohoto pojmu se budu opírat zejména o studie Mathew Hillse a Henry Jenkinse, neboť tito dva autoři se tématu fanouškovství věnovali opravdu důkladně a výsledkem jejich zkoumání je mnoho publikací, studií i esejí. Na rozdíl od obecně rozšířených soudobých úvah neviděli fanoušky jako nějaký divný „poddruh“, nebo snad „blázný“, ale vážili si jich jako plnohodnotných členů sociální skupiny či komunity.

Pro účely této práce budu čerpat zejména ze shrnujících knih *Fan culture* (2003) a *Fans, Bloggers and essays* (2006). Obě tyto publikace podávají vyčerpávající informace stran fanouškovství a fenoménů, které se k této subkultuře vážou. Také zmíním kategorizaci fanoušků uvedenou v knize Nicka Abercrombieho a Briana Longhursta zvanou *Audiences: A Sociological Theory of Performance and Imagination*.

Definice fanoušků je poměrně problematická – často jsou charakterizováni a rozdělováni podle stupně fanouškovství nebo dle míry a způsobu zapojení do aktivit fanclubů. Dle těchto kritérií člení fanoušky např. Abercrombie a Longhurst²⁸ následovně:

1. klasičtí fanoušci neboli *fan* – pasivní konzumenti, pravidelní diváci;
2. uctívači kultu, tzv. *cultists*, kteří se vyhraňují a specializují na určité téma, přičemž mezi jednotlivými členy jsou spíše kamarádské vztahy než relace sofistikovány a silně organizované;
3. nadšenci neboli *enthusiasts*, pro něž je naopak typická promyšlená a výkonná organizace, pořádaná setkání (tzv. *cony*) a především vznik fan fiction.

Toto dělení a „škatulkování“ je poněkud krátkozraké, pro alespoň částečný vhled do problematiky fanoušků a charakteristiky jejich činnosti jej však hodnotím jako dostačující.

²⁸ABERCROMBIE, Nicholas a Brian J. LONGHURST. *Audiences: A Sociological Theory of Performance and Imagination*. SAGE Publications, 1998. ISBN 9780803989627.

2.1 Definice fanouška

„Každý ví, kdo je to fanoušek.“²⁹

Fanouškovství jako fenomén je možné nahlížet z různých hledisek – existuje k němu mnoho studií sociologických, kulturních i psychologických. Tato práce bude zkoumat především aktivní projevy fanoušků detektivních příběhů zastoupených čtenáři a diváky detektivních seriálů vzniklých zejména na motivy děl stěžejních autorů tohoto literárního žánru – A. C. Doyle a Agathy Christie. Diváky těchto seriálů nechci opomenout, jelikož u nich můžeme pozorovat zajímavé fanouškovské projevy, které uvedu níže. Navíc mnoho fanoušků splňuje oba atributy, můžeme je zároveň považovat za čtenáře i diváky seriálů nebo filmů s detektivní tematikou.

Můj výzkum vychází nejen z chování fanoušků v českém prostředí, nýbrž i z fanouškovských aktivit v zahraničí. Jsem přesvědčena, že tyto projevy budou pro diplomovou práci přínosné a současně nabídnou více zkoumaného materiálu.

Pro pochopení definice pojmu *fanoušek* je nutné nejprve vysvětlit termín *fandom*. Tento pojem můžeme chápat jako označení fanoušků sci-fi, hororu, detektivního žánru, ale i jako obecně jako souhrnný název pro skupinu lidí se společným zájmem a nadšením. Výraz *fan* lze chápat jako označení příznivce *fandomu*. Pro účely této práce jej budu používat jako obecné označení pro subkulturu lidí sdílející stejnou zálibu. Více se této problematice budu věnovat v podkapitole fanoušek vs. fandom.

Henry Jenkins se věnoval především fanouškům sci-fi, speciálně seriálu Star Trek, který má i v této době velmi početnou fanouškovskou základnu. Fanoušci se označují jako tzv. *trekkies* – „ti, kteří nemilují nic víc, než se dívat na stejných 79 epizod stále znova a znova.“³⁰

Dále Jenkins vyvrací zaryté omyly a stereotypy, které se týkají fanoušků. Nastiňuje jejich chybné vnímání ze strany veřejnosti např. takto: „Hloupý konzument, který zasvětil svůj život sběru bezcenných vědomostí; sociálně nepřizpůsobivý člověk posedlý show/seriálem do té míry, že mu to znemožňuje jiný způsob sociální zkušenosti;

²⁹HILLS, Matt. *Fan cultures*. 1st pub. London: Routledge, 2002. Sussex studies in culture and communication. ISBN 978-0-415-24025-3. s 9.

³⁰*Fans, Bloggers, and Gamers: Exploring Participatory Culture*. New York: NY press, 2006, s. 43.

infantilní, emočně a intelektuálně nevyspělý, neumí oddělit fantazii od reality.“³¹ Otázkou zůstává, jak jsou vnímáni čtenáři detektivek.

2.1.1 Čtenáři detektivek dnes

Dovolím si tvrdit, že se vnímání fanoušků, zejména pak čtenářů detektivních příběhů značně posunulo. Od obecně přijímaného názoru, že se jedná o zvláštní skupinu lidí, která celé dny tráví sledování seriálu nebo jinou konzumací fandomu, dnešní přístup se fanouškovstvím zabývá i na akademické půdě, tomuto fenoménu se tak přikládá stále větší váha. Zasloužili se o to zejména aktivní čtenáři, tedy ti, co sami texty produkují nebo jsou jinak aktivní a jsou v rámci fanouškovské subkultury tzv. „vidět“.

Jenkins svou teorii vystavěl na předpokladu, že se fanoušci mají potřebu kvůli dlouhotrvající stereotypizaci obhajovat a ospravedlňovat svoji, pro někoho neobvyklou, zábavu a aktivitu. To je pravděpodobně jeden z důvodů, proč mají nutkání seberealizace a snahu dokázat, že by jejich komunita měla být ceněna a neměla by zůstat bez povšimnutí. Totéž se týká fanoušků detektivek. Pravidelně se scházejí, jezdí na festivaly, veletrhy knih, dokonce si v rámci své komunity předávají vlastní ceny, jako je třeba cena za nejlepší povídku. Je tedy pro ně, stejně jako pro fanoušky jiných žánrů nebo seriálů, důležité „být vidět“. Jelikož je čtenářství považováno za „intelektuálnější zábavu“ než sledování seriálů, bývají čtenáři vnímáni pozitivněji.

Čtenáři bývají velmi často porovnávání s diváky, na což poukazuje Matt Hills ve svém článku *Negative Fan Stereotypes (“Get a Life!”) and Positive Fan Injunctions (“Everyone’s Got To Be a Fan of Something!”): Returning To Hegemony Theory in Fan Studies*. Dle Matta Hillse jsou fanoušci seriálů a filmů obklopeni negativním stereotypy, lidé je odsuzují s tím, že jsou posedlí a tráví příliš mnoho času u televizoru a tak jim nezbývá čas na cokoli jiného. Tento názor často přejímají čtenáři a stávají se tak laickými kritiky televizního fanouškovství. Sledování televize může být fanoušek, v souvislosti s předpokládaným nedostatkem vzdělání, identifikován jako závislý.³²

Čtenáři detektivek mají tedy s ostatními fanouškovskými skupinami mnoho společného. To, co je naopak odlišuje, je hlavně médium – kniha.

³¹ JENKINS, Henry. *Textual poachers: television fans*. New York: Routledge, 1992, str. 10.

³² HILLS, Matt. *Negative Fan Stereotypes (“Get a Life!”) and Positive Fan Injunctions (“Everyone’s Got To Be a Fan of Something!”): Returning To Hegemony Theory in Fan Studies*[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://cinema.usc.edu/assets/097/15730.pdf>

2.1.2 Fanoušci Hercula Poirota vs fanoušci Sherlocka Holmes

Jelikož se práce zabývá fanoušky Agathy Christie a A. C. Doylea, je vhodné přiblížit si charakteristiky detektivů těchto spisovatelů, a to znaky Hercula Poirota a Sherlocka Holmes.

Hrdina detektivek A. Christie, monsieur Hercule Poirot, je původem z Belgie. Na tento fakt je hrdý, ale mnoho lidí si ho plete s Francouzem. Hercule Poirot je menšího vzrůstu a na obličeji má dominantní černý knír, který má vždy pečlivě uhlazený. Vzorně upravené a dokonalé musí být i jeho oblečení, na němž si neobyčejně zakládá. Jeho společníkem je kapitán Arthur Hastings, věrný přítel, který povětšinou nerozumí postupům, na které Poirot přišel díky svým šedým buňkám mozkovým. Poirotova metoda je méně aktivní než například Sherlock Holmes. Za stopami se nehoní a dokáže vyšetřit případ i ze svého obývacího pokoje. Pověřil tedy kapitána Hastingse, aby mu vše, co uvidí a uslyší, zatelegrafoval. Případ tak zdárně vyřešil, aniž by musel opustit svůj dům. Poirot ale jako věrný společník vždy vykoná, co se po něm žádá.

Oproti tomu londýnský detektiv Sherlock Holmes uvádí výsledky svých pozorování v průběhu celého případu, nevypadá tak elegantně jako H. Poirot, obvykle nosí na hlavě tvídovou anglickou čepici a dlouhý tmavý plášť. Dalším příznačným předměty jsou lupa a dýmka. Stejně jako Poirot odhaluje skryté a nepovšimnuté detaily, kterých by si nikdo nevšiml. Jeho přítel a společník, doktor Watson, také stejně jako kapitán Hastings nerozumí postupům geniálního detektiva a pouze přihlíží a klade dotazy. Do vyšetřování se Holmes pouští aktivně. Oproti Poirotovi se chová neomalenež a až přehnaně upřímně. Jeho síla je především ve vynikajícím pozorovacím talentu. Ze zdánlivě nicotných detailů si vydedukuje a odvodí překvapivá fakta vedoucí k pravdivým závěrům. Co se týče Hercula Poirota, ten si své myšlenkové pochody nechává pro sebe a osvětluje je až na závěr případu.

Oběma detektivům nelze upřít neobyčejnou inteligenci, ale i podivínství: znaky, které fanouškům těchto detektivů tak imponují a možná i důvod, proč mají zmínění detektivové tolik oblíbenců.

Nabízejí však otázky, jako: která dvojice je lepší, Sherlock Holmes a Dr. Watson nebo Hercule Poirot a Hastings? Jak by měl vypadat rozhovor mezi Sherlockem Holmesem a Herculem Poirotem? Co by se stalo, kdyby se Sherlock Holmes setkal s

Herculem Poirotem a je Hercule Poirot stejně slavný ve srovnání se Sherlockem Holmesem? To vše může být předmětem fanfikce. Např. na stránce <https://www.fanfiction.net/Sherlock-Holmes-and-Hercule-Poirot-series-Crossovers/377/5138/> můžeme najít krátké povídky, crossovery, ve kterých se setkají při vyšetřování Sherlock Holmes a Hercule Poirot.

2.2 Fanoušek jako součást komunity

Fanoušci nejsou jen pasivní diváci a čtenáři-konzumenti, ale často se aktivně podílejí na tvorbě textu samotného nebo tvoří jiné, původním dílem inspirované vlastní texty.

Při vědeckém zkoumání často fanoušky jejich mnohdy neobvyklý přístup k textu izoluje od obecně uznávaných akademiků. Stále aktuální a živé jsou názory, že fanoušek je pouze spotřebitel a ten, co na textu tzv. parazituje.

Fanoušek bývá nezřídka také nahlížen jako „asociál“, ten, kdo se nechce začlenit a někde sám v koutku si čte, hraje si nebo sleduje svůj objekt zájmu. Tato teorie však značně pokulhává, neboť je tomu často právě zcela opačně.

Být fanouškem znamená pozitivní konotace, tedy kulturní dimenzi, díky níž jsou fanoušci bráni vážně stejně tak jako produkt jejich aktivity. Dalším aspektem je performativní hledisko, v rámci něhož se berou v úvahu i sociální a biologické indikátory, jako jsou věk, pohlaví, sexuální orientace atd. Poslední dimenzí je dimenze lokální, která je úzce spjata s diskutovanou otázkou globalizace a spojování lidí napříč celým světem.³³

Z hlediska aktivity fanoušků rozdělil Jenkins diváky seriálů a filmů na dvě skupiny, které nazývá „následovníci“ (*followers*) a fanoušci (*fans*). *Followers* představuje jako diváky, kteří si pravidelně užívají sledování oblíbených programů, ale neodvozují od této činnosti svou identitu. Oproti tomu fanoušci jsou podle něj také kreativní a cítí se být plnohodnotnými členy fandomu. Ukazuje to na příkladu fanoušků Harryho Pottera, tzv. *potterheads*, kteří už svým názvem dávají najevo vlastní identifikaci s objektem zájmu, tedy s Harrym Potterem. Fanoušky a *followers* považuje tedy Jenkins za dva odlišné segmenty širší fanouškovské komunity.

³³KLOET, Jeroen de a Lisbeth van ZOONEN. *Fan culture- performing difference* [online]. , 324-341 [cit. 2017-06-11]. Dostupné z: http://jeroendekloet.nl/wp-content/uploads/2012/06/Kloet_vanZoonen_Devereux.pdf

2.2.1 Fandom vs. Fanoušek

Rozdíl mezi fanouškovstvím a fandomem je velmi málo zřetelný, zároveň se tyto dva pojmy mohou navzájem prolínat. Je třeba také zvážit modely, které mohou rozlišovat mezi lidmi, kteří jsou fanoušky určitého textu, a těmi, kteří se definují jako fanoušci sami o sobě a jsou členy fandomu. Celou problematiku se budu snažit zjednodušit a ozřejmit.

Pro fandom je klíčová aktivní participace, která je často trochu intenzivnější, až vášnivější. Fandom se skládá z konzumace a zejména z produkce fanoušků: fikce fanoušků, jejich nejrůznější umělecká produkce atd. Důležitý prvek ve fandomu je právě být součástí komunity. Podstatný není „vnější“ vztah mezi členy fandomu a kánonem, nýbrž „vnitřní“ vztahy mezi fanoušky navzájem.

Fanoušci se dívají na show, čtou, kreslí, chodí na meetingy, nosí trička s motivy idolů, hádají se o to, kdo je nejlepší ve které roli, znají tituly epizod, znají detailní informace o hercích, kupují propagační zboží atd. Jejich životy ve fandomu se točí kolem dílů seriálu nebo kolem nových vydání oblíbené knihy.

Ve fandomu se toto dále štěpí na samotné čtení a produkci, kde jednotliví členové navzájem kriticky hodnotí své výkony.

Musíme si uvědomit, že v dnešní době hrají sociální média obrovskou roli při prosazování fandů jako hlavního proudu více než kdykoli předtím.

Pro srovnání – fanouškovská záležitost jsou samotné díly seriálu Sherlock. Fandom jsou tzv. „přídavky“, jako např. komentář režiséra, nebo „behind scenes“ záběry.

2.2.2 Mediální fandom

„Předtím si fanoušek klidně sledoval televizi, koupil si nějaký produkt a mlčel. Dnes se ideální konzument vyjadřuje k pořadu a šíří povědomí o značce.“³⁴

Pojem *mediální fandom* poprvé Jenkins využívá ve spojitosti s fanoušky vydávajícími fanouškovské časopisy, tedy fanziny. Jak psal Jenkins už v roce 1992 před

³⁴JENKINS, Henry. Confessions of an Aca/Fan : The Official Weblog of Henry Jenkins [online]. 2009, s. 360

masovým rozšířením internetu do domácností v západní civilizaci: „*Na kultuře fanouškovství není nic věčného či neměnného; fanouškovství vzniká jako reakce na specifické historické podmínky (nejen specifické rozložení televizního programu, ale také vývoj feminizmu, technologický rozvoj, atomizaci a odcizování současné americké kultury atd.) a zůstává v neustálé proměně.*“³⁵

Aktivitu fanoušků lze dle Jenkinse³⁶ sledovat na pěti úrovních. Za prvé se jedná o aktivitu na úrovni speciálního módu recepce textů, který je definován jako dvojí – emocionální blízkost a kritická vzdálenost. Za druhé jsou aktivními, díky jejich užití zvláštní sady kritických a interpretativních praktik. Fanoušek se ve fandumu učí komunitou preferované způsoby čtení, které zahrnují kritickou pozornost vůči nedostatkům textu. Za třetí fandom tvoří základnu pro konzumentský aktivismus, fanoušci se organizovaně pokouší ovlivňovat producenty textů. Za čtvrté se jedná o jejich vlastní producentskou aktivitu při tvorbě fanouškovských textů. A v neposlední řadě je fandom aktivním, protože tvoří alternativní sociální komunitu.

Abercrombie a Longhurst mediální fanoušky od ostatních konzumentů odlišují třemi charakteristikami. Fandom je organizovaný kolem médií. Jeho členové jsou silnými konzumenty/uživateli, tzn., že jejich způsob konzumace mediálního textu se liší od konzumace „obyčejným“ čtenářem, a to kvantitativně i kvalitativně. Na závěr pak zdůrazňují fanouškovské zapojení se do komunitních aktivit, kterými může být např. členství v online komunitě, ve které se o oblíbených mediálních textech diskutuje, sdílí se v ní informace nebo vlastní produkce atd. Dle klasifikace Abercrombieho a Longhursta bychom je tedy mohli označit spíše za členy konkrétní subkultury (již zmiňovaní *cultists*), než za fanoušky obecně. Autoři pojmem mediální fanoušci označují specializované fanoušky – konzumenty konkrétního programu či fanoušky konkrétní celebrity.

Ačkoliv mohou existovat fanoušci, kteří texty pouze individuálně konzumují, nespádají do definic fandumu, které byly výše uvedené a které zdůrazňují zapojení se, členskou kolaboraci a participativní kulturu fandumu. Matt Hills ve své knize *Fan Culture* naráží na rozšíření tohoto jednostranného akademického pohledu na fanoušky jako na aktivní a kritickou opozici obyčejného konzumenta. Ne všichni fanoušci jsou producenty, kteří kriticky vzdorují dominantní kultuře a jejím strategiím. Jsou především

³⁵JENKINS, Henry. *Textual poachers: television fans & participatory culture*. New York: Routledge, 1992. Studies in culture and communication. ISBN 9780415905718.

³⁶JENKINS, Henry. Confessions of an Aca/Fan : The Official Weblog of Henry Jenkins [online]. 2009, s. 277-281

konzumenty daných mediálních textů, které jsou pro konstituci jejich identity jako členů fandumu centrální.

2.2.3 Detektivka jako kult

"Zahrada je znečištěna zločinem vraždy a detektivova práce je výkupná".³⁷

Slovo kult pochází z latinského slova cultus, což znamená péči, uctívání. Pojem kult je opředen mnoha významy, nejčastější definice ho však vysvětluje jako velebení a uctívání toho, čemu nějaká skupina přisuzuje vyšší hodnotu a význam. Kult je hojně spojován pojmem náboženství, ve kterém se uctívají svatí, ikony a je často doprovázen různými ceremoniemi a obřady. Uctívány mohou být film, kniha, osobnost apod. Přívlastek kultovní může získat fandum transmediálním zpracováním, o které se budu podrobně v další části práci. Kultovní fandum tedy můžeme charakterizovat jako např. příběh, který prošel několika způsoby zpracování a stále vznikají nová a nová.

Pro zajímavost zmíním článek Billa Philipse zvaný *Religious Belief in Recent Detective Fiction* který publikoval v *Journal of the Spanish Association of Anglo-American Studies*. Bill Phillips je literární teoretik anglické literatury a zabývá se výzkumem postkoloniálních detektivek a jeho další práce se zabývají např. zastoupením migrantů v australské detektivce.³⁸ Ve své článku tvrdí, že detektivní fikce se objevila jako důsledek rostoucí sekularizace společnosti. Zmiňuje také, že zločinci, kteří páchají závažné činy, bývají v některých případech vůdci tajemných mystických sekt. Avšak náboženství jako takové, tedy křesťanství, islám, buddhismus, judaismus, se v detektivce příliš často nevyskytuje. To se však dle Phillipse nedávno změnilo. Detektiv, jakmile se stane racionální a vypěstuje si vytříbenou dedukci, např. Sherlock Holmes je nyní nahrazen vyšetřovatelem s otevřenými náboženskými přesvědčeními.³⁹ Detektiv navíc poskytuje racionální náhradu za kněze, „udělí rozhřešení“. Zlo díky němu nezůstane bez trestu a lidský život je konečně smysluplný.

³⁷ Výrok Briana Demerta, profesora humanitních studií, pronesený v kontextu na již dříve zmíněnou esej W.H. Audena nazvanou *Guilty Vicarage*

³⁸ [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://www.ub.edu/filoan/webpages/billphillips.html>

³⁹ PHILLIPS, Bill. *Religious Belief in Recent Detective Fiction / La creencia religiosa en la ficción de detectives reciente*. *Journal of the Spanish Association of Anglo-American Studies* [online]. , 139-151 [cit. 2018-07-17]. ISSN 0210-6124. Dostupné z: <file:///C:/Users/office/Downloads/85-85-1-PB.pdf>

Sherlock Holmes je archetypální detektiv: racionální, vědecký, výpočetní a neomylný. Ukázkou projevu náboženství v detektivce je postava otce Browna, autora G. K. Chesterton.

Úspěch žánru detektivní fikce a částečný důvod jejich „kultovnosti“ pravděpodobně tkví mimo jiné i v tom, že spoustě čtenářů umožní únik od každodenní reality. Pro většinu čtenářů je vyšetřování zločinu unikátní situací, do které se jen tak nedostaneme. Naše zvědavost nás vede k empatii s vrahem nebo viníkem, pokoušíme se rekonstruovat jeho myšlenkové pochody, životní zkušenosti, jednoduše chceme zjistit důvod jeho zločinného chování. Fanoušci si můžou hrát na psychology a profilovat osobnost zločince.

Psycholog Sany Rea v článku *What your crime fiction obsession says about you* dokonce mluví o jisté závislosti na pocitech, které v nás vyvolává četba detektivek *"Zločinná fikce stimuluje části našeho mozku, že tím že hojně čteme a často tuto část nevypínáme, a vytváříme chemický koktejl, který může být docela návykový (například uvolňování adrenalinu), což vyvolává euforický efekt. Je to spojeno s naší všeobecnou morbidní fascinací násilí."*⁴⁰

⁴⁰*What your crime fiction obsession says about you* [online]. 2018 [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://www.nowtolove.com.au/books-to-love/books/psychology-behind-reading-crime-fiction-46053>

3. AKTIVITA ČTENÁŘE

Čtenářovo porozumění literárním postavám a chápání jejich jednání, tato čtenářova schopnost tkví v osobnostním fondu, v jeho jedinečných zkušenostech a znalostech. Jakmile dočteme příběh, vynaložíme syntetizující úsilí – to je jeden z nejdůležitějších aspektů, po dokončení četby tedy všechny námi nabyté informace „zpracujeme“. Právě po přečtení příběhu se rýsují události a postavy, v té chvíli je už všechny známe, během četby je znát nemůžeme, odhalíme tak jejich popud jednání.

Holmes byl čtenáři uctíván – A. C. Doyle ho vykreslil tak významně a věrně, že ho čtenáři považovali za živou postavu. Čtenář detektivek je většinou dychtivý badatel, chce klíče a stopy, současně chce také ztotožnění, prožitek, a to vše se A. C. Doylovi podařilo čtenáři nabídnout.

V této kapitole se podrobněji podívám na konkrétní aktivity, popíšu např. setkávání, hraní her, psaní fanfiction atd. Právě tyto aktivity totiž pomáhají původnímu textu přežívat, někdy i po staletí. Při nich dochází k opakovanému kontaktu mezi fanoušky, příslušnosti k určité skupině, psaní fanfiction a zároveň dávají na odív svou vlastní kreativitu a pomáhají oživit kánon.

Díky nim také mohou vznikat jiné stejně kvalitní texty, jako fanouškovské scénáře nebo povídky.

3.1 Setkávání, meetingy

Do této kapitoly zahrnu jednu ze stěžejních aktivit fanoušků, a to jejich setkávání. Meetingy tvoří nebo dokonce tvoří sociální aspekt fanouškovství, fanoušci si můžou sdělit názory a sdílet nadšení pro stejnou věc, díky meetingům si můžou uvědomit, že nejsou ve svém fanouškovství „sami“. Právě společné prožívání, předcítávání úryvků z knih, citování hlášek oblíbených detektivů,⁴¹ to vše umocňuje čtenářův celkový zážitek. Tato setkávání se mohou odehrávat prakticky kdekoli, ale často jsou pro tyto příležitosti volena místa jako knihovny, klubovny, kluby, čajovny, vinárny či restaurace.

⁴¹ Viz např. legendární oslovení pocházející od Poirota, „mon ami“, nebo jeho proslavená hláška o „malých šedých buňkách“.

Protože jednotlivých druhů setkávání je v rámci fanouškovství povícero, nejprve se zaměřím na problematiku spolků a klubů. Poté se budu soustředit na čtení nebo přímo autorská čtení a nakonec na hry a tzv. larpy.

Mezi jeden ze způsobů, jak naplno projevit své fanouškovství a jak navíc tento požitek sdílet s ostatními, patří meetingy členů komunity fanoušků. Tento druh setkávání můžeme nazvat *con* – v poslední době se tento pojem používá zejména pro setkání fanoušků sci-fi (*Gatecon* – fanoušci Hvězdné brány, *Trpaslicon* – příznivci seriálu Červený trpaslík), jinak je také užíván ve významu setkání fanoušků jakéhokoli žánru.

Aktivity v rámci setkávání jsou opravdu velmi různorodé: od čtení, přes hry, až po diskuze. Za setkávání považujeme i společná sledování nových dílů nebo čtení, po nichž fanoušci o dílech vášnivě diskutují. Kromě již zmíněné sdílené vášně si tak mohou vyměňovat postřehy a vzájemně obohacovat svoje znalosti o kánonu.

V souvislosti s výročím sto dvaceti let od narození Agathy Christie organizovala Společnost Agathy Christie v květnu 2010 zájezd Po stopách Agathy Christie a Sherlocka Holmese.⁴²

3.1.1 Fanouškovské spolky

Setkávání fanoušků se uskutečňuje především díky spolkům, v nichž se sdružují lidé stejného zájmu. Být členem fanklubu je pro mnohé prestižní záležitostí. Je to také možnost někam patřit a být něčeho součástí.

V českém prostředí můžeme mluvit o dvou fanouškovských spolcích obdivujících dílo A. C. Doylea. Jako první zmíním *Českou společnost Sherlocka Holmese* fungující již od roku 2000, kdy proběhlo první veřejné oznámení o jejím vzniku, a to na mezinárodním knižním veletrhu v Praze, kde Aleš Kolodrubec vyhlásil založení Společnosti. Později navrhnuté stanovy tohoto nevýdělečného občanského sdružení, normy byly přijaty a Společnost byla registrována 4. října 2000 došlo k oficiální registraci Společnosti. Jako prezident byl zvolen Aleš Kolodrubec a je jím dosud. Společnost je svým charakterem spíše literární, "výzkumná" v rámci vědní disciplíny *holmesologie*⁴³. Společnost má více než 200 členů, včetně členů zahraničních. Aktivních členů v rámci akcí pořádaných je

⁴²[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://www.agatha.cz/node/387>

⁴³Holmesologie je pro mnohé pavěda, pseudověda. Její zastánci věří, že Sherlock a dr. Watson skutečně existovali a že A. C. Doyle byl literární agent dr. Watsona.

cca deset.⁴⁴ Pořádá setkání v tematických převlecích a informuje o každé záležitosti týkající se S. Holmese. *Česká společnost Sherlocka Holmese* také organizuje na den Holmesových narozenin, 6. 1. (1854), tzv. Přípitek Nesmrtelných. Tato akce se konala v roce 2017 již po šestnácté. Při každé příležitosti je pozvána nějaká osobnost spjatá s osobou Sherlocka Holmese. V roce 2016 to byl Ladislav Frej, který se podílel na četbě audioknih A. C. Doylea.⁴⁵

Dalším významným spolkem zkoumajícím dílo A. C. Doylea je *Institut pro dílo a život Sherlocka Holmese* vzniklý v roce 2013. Na vážnosti mu přidává i registrace na Ministerstvu vnitra. Na webových stránkách se můžeme dočíst, že „Stránka je určena nejen pro vědeckou obec Institutu pro výzkum života a díla Sherlocka Holmese, ale i pro všechny jeho fanoušky, obdivovatele a badatele ve vědách *holmesologických*. Kromě soutěže o nejlepší citát zde nalezneme hříčky k rozluštění a k procvičení detektivních znalostí. Hra nazvaná *Hříčky Sherlocka Holmese* spočívá v rozluštění několika hádanek, přidávaných na webové stránky každou půlnoc. Hra o nejlepší citát pobíhá v několika kategoriích – nejvědeckější, nejhezčí, nejkratší a nejčastěji zastoupený výrok. V roce 2017 proběhla speciální edice *Léto se Sherlockem*, kterou institut připravil pro čtenáře ve spolupráci s Českým rozhlasem. Tato akce se udála v souvislosti se 130. výročím prvního románu s postavou Sherlocka Holmese, vysílaly se rozhlasové povídky A. C. Doylea a celá tato událost byla završena soutěží o poznávací zájezd do Londýna.

Členové Institutu se také scházejí, pořádají např. různé pikniky. Další možností, kde se mohou fanoušci setkat, je Festival Fantazie. Koná se již od roku 1996 a je jeden z největších svého druhu. Například v roce 2016 se fanoušci mohli dozvědět, jak a co se v dobách S. Holmese vařilo.

Na webové stránce Institutu nalezneme také detailní reálie z dob Sherlocka Holmese, dovíme se, jak se tehdy pilo, jedlo nebo slavily Vánoce.

Na webové stránce <http://www.sherlock-holmes.org.uk> se sdružují členové zahraniční oficiální Společnost Sherlocka Holmese, *Sherlock Holmes Society of London*, na základě které byla založen český Institut pro výzkum a dílo S. Holmese.

Společnost byla založena v roce 1951 a je otevřená pro každého, kdo má zájem o Sherlocka Holmesa, Dr. Johna H. Watsona a pro celý detektivní svět. Jedná se o literární a společenská společnost, publikuje vědecký časopis a příležitostné dokumenty

⁴⁴ [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://www.dymkarskekluby.cz/index.php/klub/57>

⁴⁵ Česká společnost Sherlocka Holmese [online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://www.sherlockholmes.cz/index2.php?page=akce&show=old>

a pořádá setkání, večere a exkurze. Historie se datuje od roku 1950, kdy se městská rada snažila rozhodnout, jak oslavit Festival Británie v následujícím roce. Výbor veřejných knihoven navrhl výstavu o Sherlocka Holmese. Malá skupina nadšenců se spojila, aby naplánovala výstavu. Akce byla organizována tématicky v horním patře budovy Abbey House, sídliště Abbey National v Baker Street, vznikla pečlivě podrobná rekonstrukce slavného obývacího pokoje na 221B. Díky velké návštěvnosti byla tato výstava velmi úspěšná. V souvislosti s úspěšností výstavy se organizátoři výstavy rozhodli společnost Sherlock Holmes V třicátých letech minulého století existovala pouze malá společnost, jejíž členka byla např. spisovatelka detektivek Dorothy L Sayersové. Válka přinesla předčasné ukončení její činnosti. V úterý 20. ledna 1951 vznikla nová společnost, nazývaná *Sherlock Holmes Society of London*, která ji odlišovala od předválečného předka, od něhož lze nicméně uplatnit nárok na přímý sestup. První časopis Sherlock Holmes se objevil v květnu. Obsahoval články o Holmesově osobnosti a Watsonových hazardních návycích a recenze filmů o Holmesovi. Společnost rychle vytvořila podobu činnosti, která pokračuje i dnes - dvakrát za rok, pravidelné setkání, každoroční večere v lednu.

Dnes společnost Sherlock Holmes v Londýně věrně pokračuje v tradici, kterou začala tato malá skupina nadšenců před čtyřiceti lety. Zájem o Sherlocka Holmese na celém světě zůstává stejně silný jako kdykoli předtím a členství společnosti zahrnuje lidi ze všech oblastí života a ze všech částí světa. Společnost pravidelně pořádá setkání, obvykle v Londýně. Členové a hosté se shromažďují při pití a rozhovoru.

V souvislosti se zahraničními fancluby zmíním ještě <http://www.sherlockian-sherlock.com/sherlock-holmes-club-hungary.php>, jedná se o maďarský fanclub. V záložce *feedback from sherlockian world*, kde se k této webové stránce mohou vyjádřit fanoušci Sherlocka z celého světa, své hodnocení stránky sem napsali mimo jiné i zástupci londýnské Společnosti Sherlocka Holmese. Názory na zpracování a obsah této fanouškovské stránky jsou vesměs velmi pozitivní, jelikož web je obsáhlý a podrobný. Na stránce se můžeme dozvědět i zajímavosti v podobě nesrovnalostí ve filmu a v knižní předloze a také časté zažité názory na zpochybnění sexuality a často propírané Holmesovo užívání drog.

Fanoušci Holmese slaví i tzv. *Sherlock Holmes day*, neboli den Sherlock Holmese, který vznikl v roce 2013 v komunitě na www.gaiaonline.cz, což je webová stránka věnující se převážně počítačovým hrám, tvoření virtuálních her a avatarů.

K oslavě tohoto dne se vybízí mnoha způsoby. Vzhledem k tomu, že existuje mnoho různých verzí ikony, způsoby, jak oslavit tento den, jsou prakticky neomezené. Jako to první se nabízí čtení díla A. C. Doylea. Pokud jsou fanoušci již sečetlí ohledně díla A. C. Doylea, nabízí se navštívit jedno z mnoha představení nebo si pustit film o S. Holmesi.⁴⁶

V případě Agathy Christie zmíním významný fanclub sdružující se kolem webové stránky www.agatha.cz – *Společnost Agathy Christie* neboli SAC. Stránka podává vyčerpávající informace o akcích pořádanými fanoušky A. Christie. Těchto meetingů se do současnosti uskutečnilo cca čtyřicet, členové SAC se setkávají např. při oblíbené „Hře na vraždu“. V roce 2016 se uskutečnil již její třetí ročník, účastníci se sešli na chatě a během celého víkendu se pokoušeli rozluštit případ podle indicií. Čekal je také obsáhlý kvíz o znalostech díla Agathy Christie. V říjnu roku 2017 proběhl další víkend „Hry na vraždu“.

Česká společnost Agathy Christie má také svou stránku na sociální síti Facebook, <https://www.facebook.com/agatha.cz/>, jejíž uživatelé jsou velmi aktivní, informují o faktech ze života nejen A. Christie, ale i o Davidu Suchetovi, pravděpodobně nejznámějším představiteli postavy H. Poirota. Dočíst se zde také můžeme o nově vydaných knihách A. Christie. Dále zde najdeme na tipy na místa v Anglii, která by měl každý „agathofil“ navštívit. Objevují se zde i fotografie z nejrůznějších akcí pořádaných společností Agathy Christie.

Za povšimnutí stojí i založení vlastní ceny Společnosti Agathy Christie, neboli SAC, ceny za nejlepší detektivní povídku. Od roku 1999 mají tyto povídky jasně daný rozsah, a to maximálně dvanáct normostran. Výherci získávají věcné ceny. V rámci vyhlášení těchto cen dochází k setkávání členů SAC. Tato cena se uděluje nejlepší detektivní povídce podobného charakteru, jaké mají detektivky A. Christie a porotu tvoří členové Společnosti Agathy Christie. Tato cena je považována za laickou protiváhu ceny Havran, o které se budu zmiňovat dále. V povídkách zaslaných do soutěže o nejlepší cenu SAC není povoleno násilí, přestřelky a akční, šanci na výhru má detektivka ve stylu Agathy Christie, se zajímavou zápletkou.⁴⁷

Londýnská společnost *Agatha Christie Society* má pozastavenou činnost, důvod jejího ukončení se mi nepodařilo dohledat.

⁴⁶[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://www.daysoftheyear.com/days/sherlock-holmes-day>

⁴⁷ [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://www.agatha.cz/content/cena-sac>.

V zahraničí se velké množství fanoušků sdružuje na stránce

<https://www.agathachristie.com/about-christie>, kde najdeme veškeré informace A. Christie.

V diskuzi zvané *Write your own Christie* se vybízí k tvorbě detektivní povídky inspirovanou dílem A. Christie. Čtenáři pak přidávají svá kratší výtvořky v komentáři pod výzvou k soutěžení. Vítězka z roku 2015 se setkala v s Mathewem Prichardem, vnukem A. Christie. V Torquay, kde A. Christie pobývala, pak spolu s dalšími vítězi absolvovala honosnou večeři⁴⁸, kde sdíleli obdiv a zážitky z četby díla A. Christie. Pravidelně se vyhlašuje kniha měsíce, ke které se fanoušci vyjadřují v diskuzích, kam píšou názory i k filmovým zpracováním atd.

Další obsáhlou stránkou sdružující fanoušky je www.poirot.us, kde najdete veškeré informace o tomto Velkém detektivovi. Pod odkazem <http://www.poirot.us/games/murderinthenews.php>, si fanoušci mohli zahrát hru kde pátrali po vrahovi pomocí novinových článků. Nápoředy tématicky odkazovaly na *Headline News* z písně The Beatles a *Vrařda ve zprávách* je převzato z povídky Poirota s názvem *Murder in the Mews*. Titulky obsahovaly poirotské příběhy, některé z fotografií, které jsou součástí novinových výstřiřků, pocházejí z televizních nebo divadelních úprav příběhů. Na fanoušcích je rozpoznání easter eggs, a můžou zveřejnit své tipy k těmto novinovým výstřiřkům.

V souvislosti s detektivkami je nutné zmínit také sdružení AIEP – fanklub detektivní a dobrodružné literatury, který každoročně pořádá soutěž o cenu *Havran* za nejlepší detektivní povídku. Dále AIEP posuzuje autory o nejlepší detektivní román, v rámci ceny *Cena Jiřiho Marka*. Obě ceny bývají tematicky předávány v Muzeu Policie ČR a konají se v rámci tradičních Muzejních nocí. Další udělovanou cenou AIEP je Vavřínová koruna, která je určena mladým, začínajícím autorům detektivních a kriminálních povídek. Udělována je od roku 2005.

Další platformou, kde se sdružují fanoušci detektivních příběhů, je *Centrum detektivky*. To slouží jako detektivkový zpravodaj, informuje o nových detektivkách a pořádá křty a autogramiády. V souhrnné zprávě o své činnosti navíc samo sebe popisuje jako detektivní velmoc. Kromě recenzí nově vydaných detektivek zde najdeme i soutěže

⁴⁸ [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://www.agathachristie.com/news/2015/meeting-agatha-christie-by-anna-killick>

o detektivky. V sekci „audio“ si mohou návštěvníci stránek zdarma poslechnout detektivní audioknihy.

V rámci udělovaných cen za detektivku zmíním *Cena České společnosti Sherlocka Holmes*, která oceňuje autory povídek, kde vystupuje Sherlock Holmes, již od roku 2003.

Pro zajímavost uvedu, že Česká společnost Sherlocka Holmese ocenila povídku Ireny Šilcové za překlad *Skandál v Cajsku*, tedy převod známé holmesovské povídky hantecu.⁴⁹

Všichni ocenění autoři za detektivní literaturu jsou každoročně uveřejněny na webové adrese www.ceskadetektivka.cz.

3.1.2 Čtení, autorská čtení, aktivity v knihovně

Jednou z činností při setkávání fanoušků je čtení knih. Oblíbená bývají např. *Studentská čtení detektivek*.⁵⁰ Tato čtení jsou nejčastěji organizována buď samotnou knihovnou, čítárnou nebo fanouškovskými spolky.

V českém prostředí se čtení, při nichž sdílíme zážitky z detektivní tvorby s někým jiným, odehrávají nejčastěji v knihovně. Zmíním např. akci zvanou *Chvála detektivky* v pražském Domě čtení, kde se konala přednáška o H. Poirotovi a S. Holmesovi.⁵¹ Součástí těchto setkání bývají i besedy, během nichž se lidé zamýšlejí nad otázkami děl svých oblíbených autorů a předávají si zkušenosti a dojmy z četby knih. Aleš Kolodrubec, předseda *České společnosti Sherlocka Holmese* zde popsal nejslavnějšího detektiva jako obyčejného člověka a přidá i zajímavosti z jeho osobního života. Juan Zamora ze *Společnosti Agathy Christie* řekl několik informací o Herculovi Poirotovi.

Dále nelze opomenout oblíbenou akci *Čtenářův rádce detektivky*, na níž se lidé seznámí, a to čtením, nebo poslechem knih, s novými detektivkami, které si posléze mohou i vypůjčit.⁵² Za zmínku určitě stojí akce se zaměřením na dětskou detektivní

⁴⁹ [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://www.ceskadetektivka.cz/node/49>

⁵⁰ Detektivka: od Sherlocka Holmese po Phila Marlowa [online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/events/1723709911197770/>

⁵¹ [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://www.mlp.cz/cz/akce/e5878-chvala-detektivky-v-dome-cteni/?knihovna>

⁵² [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://www.mlp.cz/cz/akce/e6712-ctenaruv-radce-detektivky/>

literaturu. V rámci každoroční akce *Noc s Andersenem a komisařem Vrťapkou*⁵³ nebo ostravské akce zvané *Na stopě zločinu* se děti seznamují s literárními detektivy, s technikou zločinu a s detektivní literaturou pro děti.⁵⁴ Detektivní žánr tedy již proniká do dětské literatury a setkává se s úspěchem. Pořádají se rovněž tábory s detektivní tematikou, kde si děti, stejně jako dospělí, hrají na vraždu a vyšetřování zločinu. Jako příklad uveďme tábor orientovaný přímo na dílo Sherlocka Holmese, který se nazývá *Detektivní škola Sherlocka Holmese*.⁵⁵ Děti zde řeší rozuzlení zápletek příběhů na motivy zmíněného detektiva. Dalším příkladem je akce Základní školy Brok v Bruntále, konaná v roce 2015, kdy se žáci vydali po stopách Sherlocka Holmese. Zábavnou formou studovali proměnu vzhledu detektiva S. Holmese v různých zpracováních, např. v komiksu, ve filmu. Dále byly součástí soutěžní otázky, např. „jak Sherlock přišel ke své čepici?“ a „jak se jmenuje první kniha, kde se objevil S. Holmes?“

Detektivní žánr se v současné době těší oblibě a je úspěšný, což dokládá i fakt, že ve Velké Británii je kniha *Deset malých černoušků* na seznamu povinné školní četby. Vnuk Agathy Christie v rozhovoru pro Český rozhlas⁵⁶ uvedl, že její knihy jsou u anglických dětí oblíbené také pro svoji jednoduchost a srozumitelnost jazyka.

V rámci setkávání v knihovnách se také křtí knihy a audioknihy. Např. v prostějovské knihovně proběhl křest knihy autora historicko-detektivních románů Vladimíra Vondrušky. Křest se odehrál i v doprovodu fanoušků oděných v historických kostýmech ilustrující dobu, o níž Vondruška píše. V literární kavárně se konají také křty audioknih, pro případ lze uvést křest audioknihy Agathy Christie⁵⁷ nebo křest audioknihy *Vražda Rogera Acroyda* konaný v Brně.

S tím bývají spojená již zmíněná autorská čtení ukázek z knih. Knihovna Univerzity Palackého pořádala tzv. *večerní čtení* s tématem detektivka,⁵⁸ během něhož si mohli čtenáři přečíst ukázky ze svých oblíbených knih a diskutovat o detektivním žánru.

⁵³[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://www.vrtapka.cz/pro-skoly-a-knihovny/>

⁵⁴[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://cms.kmo.cz/www/cl-900/279-knihovnicke-lekce-a-besedy/?akce=1292-4.-t%C5%99%C3%ADda---Na-stop%C4%9B-zlo%C4%8Dinu>

⁵⁵ [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://www.borovice.cz/detske-tabory/letni-stanovy-tabor-detektivni-skola-sherlocka-holmese/>

⁵⁶ [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/kultura_literatura/babicciny-detektivky-maji-uspech-i-u-deti-rika-vnuk-agathy-christie_201509250023_vkourimsky

⁵⁷ [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://www.centrum-detektivky.cz/vse/krest-audioknih-agathy-christie>

⁵⁸ [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: https://issuu.com/knihovna/docs/detektivka_c6d48c2ed6a59b

Pro fanoušky a sledovatele detektivek se pořádají také výstavy zabývající se kriminalistikou, např. brněnská výstava nazvaná „*Slavní detektivové na stopě zločinu*“, na níž si návštěvníci mohou prohlédnout nejslavnější filmové i knižní detektivy a vyzkoušet si interaktivní kriminalistické metody.⁵⁹ Tato výstava prezentuje slavné detektivy 20. století – Hercula Poirota, Sherlocka Holmese, slečnu Marplovou, Maigreta, Colomba, radu Vacátka a jiné. Návštěvníci si mohou prohlédnout filmové kostýmy a zahrát si některou z interaktivních her, jako jsou snímání otisků prstů a skládání portrétu pachatele.

Přestože mají výše zmíněná setkávání dlouhou tradici, již delší dobu se fanoušci přesunují a uchylují k virtuálním platformám. Otázkou teď zůstává, jak dlouho se knihovnická setkávání udrží a kdy se budou fanoušci setkávat už jen prostřednictvím webových stránek a sociálních sítí. Navzdory rostoucí oblibě využívání internetu věřím, že se tradiční, osobní setkávání zcela nevytratí.

3.2 Hry, larp

Velmi oblíbenou aktivitou se v posledních letech staly organizované hry označované jako *larp* (z angl. *live action role-playing game*). Z důvodu užívání dřevěných zbraní při těchto akcích se často používá také označení „*dřevárny*“. V českém prostředí se příznivci larpů sdružují na www.larp.cz. Zde se také můžeme dočíst o záznamech akcí, které byly dosud pořádány. I když v Česku larp nemá tak dlouhou tradici jako v zahraničí, poměrně brzo se staly oblíbeným prvkem.

Hry (larp) je možno rozlišovat dle žánru: historické, sci-fi, ale také detektivní. V detektivní sféře to často bývají tzv. „poroty“, tedy diskuzní hry, při nichž se na základě indicií musí na vrahovi shodnout všichni členové poroty.⁶⁰

Detektivní larp s výmluvným názvem *Na stopě zločinu* se konal v roce 2015 v Beskydech a věnoval se nápodobě zločinu na anglickém venkově. Další zajímavý detektivní larp na motivy „anime seriálů“ se nazýval *Death note*, tvůrci ho zasadili do českého prostředí a zinscenovali vraždu politika Jiřího Paroubka, která se vyšetřovala. Následně pak účastníci hry, v týmech imitujících novinářské televize, zkoumali identitu

⁵⁹[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://www.letohradekbrno.cz/probihajici-vystavy/>

⁶⁰[online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: [http://www.larp.cz/?q=calendar%2Flist%2fold&title=&genre%5B%5D=38&field_city_value=](http://www.larp.cz/?q=calendar%2Flist%2Fold&title=&genre%5B%5D=38&field_city_value=)

vraha.⁶¹ Jako další larp s detektivní zápletkou bych ráda zmínila *Prokletí panství Whately*, zde se detektivní zápletky dokonce mísila s hororovým žánrem. *Vražda v hotelu Smutný mlok* napodobovala atmosféru 20. let minulého století, byla přibližně pro 12 hráčů a náplní bylo vyšetřování vraždy anglického šlechtice.

Podle délky rozlišujeme krátkodobé a víkendové larpy. Víkendové larpy by měly trvat minimálně deset hodin, neměly by však přesáhnout dobu jednoho víkendu.

Larpy můžeme klasifikovat také z hlediska místa, kde se konají. Městské larpy využívají urbanistických kulis, proto se nejčastěji jedná o hry ze současnosti. Jejich výhodou je, že se jich může účastnit i velké množství hráčů.

Detektivní outdoorový larp byl např. jihočeský AKTA B, kde se řešil zločin na základě vykopané lebky. Hráči se v rámci vyšetřování dostali i do pitevny, která se se simulovala v prostředí Zemědělské fakulty.⁶²

Dalším typem jsou komorní larpy. Ty patří k nejkratším hrám, odehrávají se v jednoduchých prostorách, často bez kulis a jsou pro svou nenáročnou přípravu velmi oblíbené.

Zvláštním druhem larpu je tzv. *Arthaus*, který se snaží do her přinést i otázky filozofické, psychologické a politické, popř. morální a dát celé hře umělecký nádech – vnáší do hry ideový základ.

Pro zajímavost uvádím i jiné „využití“ této zábavy, v Norsku se používají larpy jako edukativní metoda a zábavná vzdělávací mimoškolní aktivita. Pořádají se dokonce i letní školy hraní larp. Je to na první pohled dětská hra, která však nenuceným způsobem rozvíjí fantazii dětí i dospělých.

V poslední době jsou také oblíbené larpy pro lidi pracující v kolektivu, korporátu. Hry jsou určené pro „*nefanoušky*“ a mají teambuildingovou funkci – pomáhají stmelovat kolektiv a upevňovat rozdělené pracovní role.

Larpy mají poměrně jasně daná pravidla. Uvádím základní pravidla podle Hitchese.⁶³

- 1) Jádro hry tvoří ztvárnění role nebo rolí podle jasně daných pravidel.
- 2) Hráč zodpovídá za ztvárnění své role, neexistuje vztah autor-čtenář.

⁶¹[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://www.larpy.cz/reportaze/recenze/reportaz-z-detektivky-death-note/#more-2117>

⁶²[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://www.larpy.cz/reportaze/reportaz-reportaze/akta-b/>

⁶³TYCHSEN, Anders a Michael HITCHENS. *Live Action Role-Playing Games: Control, Communication, Storytelling, and MMORPG Similarities* [online]. Sage Publications, 2006 [cit. 2017-06-11]. Dostupné z: http://www.nidffer.net/classes/270-08/week_08_platforms/liveactionrpg.pdf

3) Hra je zasazena do fiktivního prostředí.

4) Většinou na hry dohlíží Game master neboli GM. Ten však není potřeba ve všech případech, a proto může někdy plnit i roli pomocníka.

5) Ve hře jsou tedy minimálně dva účastníci – jeden hráč a jeden GM. Tyto role se však někdy mohou i zaměnit.

Hry bývají náročné na organizaci, neboť se organizátoři snaží, aby odehrané příběhy či scénky působily co nejvíce věrohodně. Larpy se také mohou věnovat nápodobě totalitních systémů, například film *Pět pravidel*.

3.3 Kultura konvergence

V úvodu do sociálních sítí a blogů je třeba vyjasnit již velmi známý Jenkinsův pojem *konvergentní kultura*. Jako výchozí zdroj uveďme autorův rozhovor na stanici radia Wave, kde zmíněný pojem objasnil.

Princip konvergence funguje ve světě techniky již dlouho, jedná se o spojování funkce médií do jedné technologie. Každý obrázek nebo vztah je zpracováván nejvyšším množstvím mediálním platformem.

Jenkins vnímá pojem *příběh* velmi široce: když se díváme na film, můžeme mít komiks, knižní zpracování, hudbu, toto vše je dle Jenkinse interaktivně-konvergovaný příběh, který se kompletuje ve vědomí konzumenta.

Díky diskuzním fóřům napříč internetem můžeme získat hodně znalostí – fóra nabízejí možnost spolupráce a kolegiality. Nyní lze komunikovat napříč celou planetou, různé perspektivy nám přinášejí nové vjemy a názory, a publikum se tak může velmi rychle a až neskutečně snadno konfrontovat.

Jenkins si je také vědom faktu, že ještě stále mnoho lidí je bez internetového připojení, tudíž tato problematika není tak jednoduchá, většina světa stojí mimo tento koncept kulturní konvergence.

Kultura spoluúčasti nestojí na jedné jediné platformě, ale na mnoha platformách mediálních. Konvergence tak závisí na technologických, industriálních, kulturních a sociálních změnách.

V této souvislosti Jenkins zmiňuje pojem *kolektivní vědomí* či *kolektivní inteligence*, přičemž tento pojem je známý již od Lévyho, který jej definoval takto: „*Je to forma univerzálně distribuované inteligence, jež je neustále rozšiřovaná, koordinovaná*

v reálném čase a jejímž výsledkem je efektivní mobilizace schopností. Základem a cílem kolektivní inteligence je vzájemné uznání jednotlivců mezi sebou a vzájemné obohacování se, které stojí v protikladu ke kultu svou věcí posedlých či uzavřených komunit.”⁶⁴

Ukázkou kolektivní inteligence je projekt Wikipedie: lidé zde sdílejí, doplňují, rozšiřují i navzájem korigují své znalosti a poznatky. Dalším příkladem jsou také fan videa, fóra, blogy a veškeré sdílené informace. Např. rozsáhlá webová stránka věnující se postavě Sherlocka, <http://sherlock.boardhost.com>, nabízí srovnání kánonu se seriálovým zpracováním, prostor pro diskuzi o recenzích či možnost obohacení se např. o poznatky z přečteného díla A. C. Doylea. Princip konvergence tak můžeme definovat jako sdílení informace skrz nejrůznější mediální platformy.

3.4 Blogy

Blog je zkratka pro „web log“. Právě internet blogování umožnil a usnadnil tak fanouškům vzájemnou komunikaci. Pro Jenkinse je platforma blogu více osobnější a také neformálnější. V souvislosti s jednotlivými detektivními příběhy lze nalézt bezpočet blogů odkazujících na kanonické postavy a texty.

Zajímavým příkladem je blog <http://www.thescienceofdeduction.co.uk>, na němž se Sherlock chlubil vyřešenými případy. V záložce „hidden message“ se můžeme společně s Sherlockem pokusit o vyřešení hádanek a šifer.

Dalším příkladem blogu je <http://www.johnwatsonblog.co.uk/comments/sherlock-holmes>, který byl vytvořen přímo pro potřeby fanoušků BBC verze seriálu Sherlock. Na tento blog totiž fiktivní postava Watsona přispívá články ze svého pátrání po zločincích.

Dále se hrdinovi A. C. Doylea na internetové platformě věnuje např. web <http://sherlockian.net>, který vyniká svým rozsahem. Dočteme se zde nejen detailní informace o kompletním díle A. C. Doylea, ale najdeme zde také odkazy na veškerá zpracování díla tohoto spisovatele, k dispozici je také přehled zmínek o postavě Sherlocka na jiných internetových stránkách. Zajímavé a přínosné jsou jistě i informace o viktoriánské době, o Anglii jako takové, o místech, kde se Sherlock podle díla A. C. Doylea pohyboval, ale také o právech a duševním vlastnictví díla. Nechybí ani informace o srazech a meetinzích a náměty na vědecké práce na téma Sherlock Holmes.

⁶⁴LÉVY, Pierre. *Collective Intelligence*. Basic books, 1999. ISBN 9780738202617.

V neposlední řadě zde najdeme odkazy na jiné weby pracující s tematikou detektivních příběhů. Je to tedy skutečně zdroj mnoha informací o Sherlocku Holmesovi.

Oficiální web <http://www.arthurconandoyle.com/> obsahuje praktické informace ohledně licencí, rady, koho v případě potřeby užití práv na dílo A. C. Doylea kontaktovat autorova bibliografie a novinky ohledně zpracování děl tohoto spisovatele.

Stránka <http://www.sherlockology.com> s podtitulem „Příručka pro fanoušky Sherlocka“ nabízí detailní informace o seriálu, můžeme zde např. rozkliknout odkazy na oblečení, které měly postavy v epizodách seriálu Sherlock, po přihlášení můžete řešit záhady a odkrýt např. vánoční kalendář a speciální halloweenský kalendář se „zombie“ vyobrazením B. Cumberbatche. Stránka <http://www.sherlockology.com> také nabízí podrobnou charakteristiku postav ze seriálu Sherlock.

Zajímavou položkou v záložce „Behind the scenes“, tedy zákulisní informace, je možnost zhlédnout šatník z jednotlivých sérií - oblek Watsona a Sherlocka Holmese. Dle jednotlivých sérií se můžete „proklikat“ k oblíbené postavě ze seriálu a zakoupit si pomocí přiložených odkazů nap. stejné hodinky nebo kabát, které měl na sobě v první epizodě herec Benedict Cumberbatch, představitel Sherlocka Holmese.

Na této stránce se také můžete dočíst porobnosti o únikové hře⁶⁵ označované hashtagem # TheGameIsNow. Na Mezinárodním dni Sherlocka Holmese se této webové stránce objevilo tajemné video online představující Stevena Moffata a Marka Gattise, tvůrce seriálu Sherlock, kteří přinesli informace o příchodu nového Sherlockova dobrodružství zvaného The game is now. Na oficiální stránce <https://www.thegameisnow.com> je uvedeno, že The Game Is Now je první hra postavená na základě na sérii BBC. Tato escape game se uskutečnila v říjnu roku 2018 v samotném centru Londýna, týmy se skládají ze čtyř až šesti hráčů, a na vyřešení hádanek mají 90 minut. Ti, kteří se účastní, se budou muset vypořádat se záhadami, navíc se setkají s postavami ze série Sherlock v předem nahraných videích. Díky této hře si účastníci mohou zažít na vlastní kůži práci Velkého detektiva, umožní hráčům myslet jako Sherlock a být hrdina ve své vlastní epizodě televizního seriálu. V této hře vstoupili fanoušci do Sherlockova světa, aby dokázali zjistit, jestli jsou natolik chytří a důvtipní, jako milovaný detektiv, navíc v devadesátiminutovém filmové dobrodružství,

⁶⁵Jedná se o specifický typ hry, tzv escape game, tým několika osob jsou v uzavřené místnosti, ze které se musíte během časového limitu dostat ven. K úspěšnému „úniku“ je nutné překonat překážky, jako jsou hádanky, kvízy a nejrůznější logické hádanky, které si tvůrce místnosti připravil.

kteře kombinuje jedinečný svět Sherlocka s nejlepšími útěkovými hrami. Na stránce www.sherlockogy.com si mimo jiné můžete zahrát tzv. Easter egg hru. Příklad této hry je hledání viníka rozbitého velikonočního vajíčka. Pod prosbou o pomoc Sherlocka můžete najít nápovědy v podobě novinového článku, sms zprávy nebo e-mailu, a to od jednotlivých postav seriálu.

Dalším zajímavým zdrojem je web <http://www.ihearofsherlock.com>, kde se nacházejí nahrávky rozhovorů, jejichž počet přesáhl sto. Vystupují zde spisovatelé, literární vědci aj. Diskutuje se zde mimo jiné o budoucnosti díla A. C. Doylea, vztahu Doylea ke své nejslavnější postavě Holmesovi apod. Jedná se o tzv. fanouškovské podcasty.

Dle Jenkinse⁶⁶ slouží podcasty ke znovuobjevení zkomírajícího umění vyprávění příběhů. Jedná se o další formu digitálního vyprávění, zaměřuje se zejména na zájmové skupiny se společnými zálibami. Podcasty můžeme chápat jako další společný prostor, kde fanoušci mohou diskutovat o svých společných zájmech, jedná se o novější formu podcasty byly poprvé navrženy společností Apple koncem roku 2004.

Na webové stránce <https://player.fm/featured/sherlock-holmes> si v záložce *Trifles* můžeme poslechnout detaily o S. Holmesovi, lze zde najít velmi zajímavá témata, mimo jiné role deštníků v detektivních příbězích s Holmesem a mýty, které se tradují okolo detektivek s tímto detektivem.

Na téže stránce, <https://player.fm/podcasts/poirot>, najdeme v portfoliu podcastů i pořady věnující se Agathe Christie. Pořad jako *Little Grey Cells* komentuje zfilmované epizody a v *All about Christie* se dozvíme obsáhlé informace o životě Agathy Christie.

V českém prostředí jsme nenašla podcast, který by se věnoval tématu detektivek Agathy Christie a A.C.Doylea.

Co se týká blogů, tak v českém prostředí se nenachází jediný, který by se Holmesovi věnoval komplexně, za výjimku snad lze považovat web <http://holmessherlock.blog.cz/>, který se však zaměřuje spíše na filmové zpracování Holmese a novinky ze života herců.

Dalším tématickým blogem je <https://sherlockbbcceskyfandom.wordpress.com/>, ten odkazuje zejména na ostatní sociální sítě.

⁶⁶ [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://henryjenkins.org/blog/2017/03/a-few-of-my-favorite-podcasts-part-four-american-voices.html?rq=podcast>

Dále uvedu několik příkladů blogů a webů o Agathě Christie, a to <https://agathachristiereader.wordpress.com/>, což je zahraniční blog plný recenzí na samotné knihy, ale i na adaptace díla Agathy Christie. Detailní informace o díle A. Christie si přečteme na stránce <http://christiereader.blogspot.cz>, hodnotí se důvěryhodnost zápletky a chování detektivů. Podobné informace najdeme u blogu www.all-about-agatha-christie.co, kde se vyskytují mimo jiné názory na jednotlivé postavy detektivů. Oficiální web <http://www.agathachristie.com/> obsahuje kromě základních informací o postavách a knihách také odkazy na fóra, kde fanoušci diskutují o divadelní hře nebo řeší, zda je lepší Suchet nebo Ustinov ve filmovém zpracování Hercula Poirota.

Český blog o díle Agathy Christie se nazývá <http://christiereader.blogspot.cz>, kde se detailně probírá každá kniha A. Christie, hodnotí se důvěryhodnost zápletky a chování detektivů. Jako další příklad českého blogu věnovaného dílu Agathy Christie uvádím <http://agathachristie.blog.cz>, kde bylo jméno spisovatelky zneužito pro blog plný reklam, a dále <http://herculepoirotchrchla.blog.cz> a <http://investigatingpoirots.blogspot.cz>, kde najdeme recenze na knihy i rozhovory se scénáristy filmového zpracování.

3.5 Fanoušci jako sběratelé merchandisingu

Pojem *merchandise* můžeme chápat jako zboží jakéhokoli druhu, nejčastěji je však používán jako slovo označující reklamní, propagační zboží pro fanoušky. Merchandise je další technologií, jak proniknout ke konzumentům, zprostředkovat myšlenky a narativy skrze mediální kanály. Samotný fanoušek kupuje nebo vyrábí, protože dává najevo příslušnost ke skupině, ukazuje tím, kam patří, komu fandí. Reklamní předměty tedy zaručí kulturní viditelnost a všudypřítomnost.

Díky zakoupenému nebo vyrobenému zboží ukazuje fanoušek přímočaře svou zálibu. Nakoupit si přitom může vše od hrníčků, oblečení, přes více nebo méně vtipné karikatury, až po fotomontáže či nápisy.

Další zboží „s malým kníratým detektivem“ tvoří trička, hrníčky s citáty Agathy Christie či tašky (viz přílohu 1 a 2).

Nejvíce reklamních předmětů najdeme u fanoušků Sherlocka, v poslední době jsou populární zejména vyobrazení seriálového Sherlocka Benedicta Cumberbatche (viz

přílohu 3 a 4). Fanoušci přitom mohou vybírat ze skutečně nepřeborného množství zboží zboží s oblíbeným detektivem.

Matt Hills ve své knize rozlišuje „špatné“ a „dobré“ fanoušky, přičemž ti „dobří“ jsou antikonzumní.⁶⁷Tato teorie je totožná s Jenkinsovým dualismem mezi dobrým fandomem a špatným spotřebitelem. Nelze však ztracovat tzv. „mediální“ fanoušky, kteří jsou také částečně tvořeni konzumenty, protože stejně jako „nekonzumenti“ produkují a podílejí se na vývoji fandomu. Tento dualismus se nemusí rušit, stejně jako fan-konzument a fan-akademik, se tyto role často doplňují. Navíc Hills zdůrazňuje, že na fanoušky není uplatňován jedinečný koncept byznysu.⁶⁸

3.6 Fanfiction aneb když fanoušci píšou

„Psaní fanoušků není literatura revolty, ale literatura reformy.“⁶⁹

Jedním ze stěžejních způsobů, kterým se fanoušci projevují, je tzv. fanfiction, tedy psaní rozsáhlých, či naopak kratších textových útvarů inspirovaných tzv. kánonem, tedy zdrojovým textem, ke kterému fanoušek vzhlíží a obdivuje ho.

Za počátek fanfiction se považuje publikování amatérských povídek v 60. a 70. letech 20. století sdružujících se kolem seriálu Star Trek. Ikonickou postavou se stala Mary Sue – dnes už zobecněný pojem – hrdinka, která v sobě objeví moc či nadpřirozené schopnosti.

Problematická je otázka, kam tuto literaturu zařadit – zda ji automaticky charakterizovat jako literaturu nízkou, brak, či je možné ji v určitých zdařilých případech považovat za literaturu vysokou.

⁶⁷HILLS, Matt. *Fan cultures*. 1st pub. London: Routledge, 2002. Sussex studies in culture and communication. ISBN 978-0-415-24025-3.,s.42.

⁶⁸HILLS, Matt. *Fan cultures*. 1st pub. London: Routledge, 2002. Sussex studies in culture and communication. ISBN 978-0-415-24025-3.,s.58.

⁶⁹*Fans, Bloggers, and Gamers: Exploring Participatory Culture*. New York: NY press, 2006, s. 59.

Brakem přitom rozumíme druh „nízké“ literatury, která neodpovídá kritériím literatury „vysoké“. Je to nelichotivé označení pro žánrovou tvorbu vnímanou jako nepříliš kvalitní (často bývají mezi brakovou literaturu řazeny i detektivky či tzv. červená knihovna aj.). Samotný výraz *brack* pochází z německého výrazu pro vadný, podřadný výrobek či kazové zboží.

S výskytem a šířením internetu se tyto povídky psané fanoušky staly takřka masovou záležitostí. Na webových stránkách www.fanfiction.cz můžeme objevit záplavy materiálu. Nejpočetnější skupinu tvoří fanoušci příběhu o Harrym Potterovi (*HP fandom*), sci-fi *Pán prstenů* (*LoTR fandom*) nebo ságy *Twilight*. Nemusí se však nutně jednat o fanoušky novodobého a populárního umění. Rozšířené jsou rovněž povídky psané na motivy např. Bible, romantické knihy typu *Pýcha a předsudek* či textů Shakespearových.

Se zmiňovanými strategiemi souvisí i žánrová povaha fanfiction. Karen Hellekson a Kristina Busse rozlišují tři hlavní žánry – *gen*, *het* a *slash*. V případě *gen* se jedná o obecný příběh, který neobsahuje romantický vztah mezi postavami, zatímco *het* značí heterosexuální páry, které mohou, ale nemusí být obsaženy v originálním zdroji.⁷⁰

Další zajímavé poddruhy fanfiction jsou *crossover* fanfiction. V příběhu se objevují dva fandomy, mezi nejčteněji popisované postavy patří Harry Potter a Sherlock. Další obměnou fanfikce je, že se inspiruje příběhem Agathy Christie nazvaným *Deset malých černoušků* a zasadí do něj postavu Sherlocka Holmesa.⁷¹ V menším počtu se ve fanfiction objevují pospolu Sherlock Holmes a Hercule Poirot. V české prostředí jsou *crossover* také oblíbené, v povídkách uvedených na webové stránce

<https://www.ffdenik.cz/index.php?str=searchstory&tbl=keyword&srch=crossover+s+Sherlockem+Holmesem> se Holmes setkává s Harry Potterem.

Dalším způsobem psaní fanfikce jsou tzv. *drabbles*, což jsou velmi krátké úseky, sloužící spíše na procvičení psaní. Dále se objevují *mpreg* příběhy, kde jsou muži těhotní a rodí děti, oblíbenou *mpreg* postavu tvoří těhotný John Watson nebo Sherlock Holmes. V těchto povídkách spolu Holmes a Watson tvoří většinou manželský pár. V jedné povídce autor fanfikce popisuje zjištění těhotenství Sherlocka, jejich láskyplný vztah a i to, že uvažovali o adopci.⁷² Vedle toho jiný autor fanfikce napsal láskyplný

⁷⁰HELLEKSON, Karen a Kristina BUSSE. *Fan fiction and fan communities in the age of the Internet: new essays*. Jefferson, N.C.: McFarland, c2006. ISBN 978-0786426409.

⁷¹ [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://www.fanfiction.net/s/9046976/1/And-then-there-were-None-Sherlock.>

⁷² [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://archiveofourown.org/works/10556664>)

dopis, který John Watson píše Sherlockovi Holmesovi poté, co zemřel při porodu své malé dcery.

Největší českou platformu tvoří www.ffdenik.cz, kde je zaevidováno přes 5680 povídek.

3.6.1 Další druhy fanfikce

Jenkins⁷³ jmenuje několik hlavních směrů, kterými se fanfikce může ubírat. Vychází z toho, že fanoušci i přes svůj obdiv k originálním textům považují některé jejich části za neuspokojivé. Fanfikce jim tak umožňuje vyprávět to, co jinak vyprávět nelze, a díky vrstevnatosti a různorodosti textu se tak dostat k několika rozostřením původního textu – tedy možnost sledovat, jak byl původní kánon změněn. Právě tyto modifikace pak dělají fanfikci fanfikcí.

Zmíním tedy alternativy a charakteristiky psaní fanfikce. První je *rekontextualizace*, tedy doplnění chybějících nebo nedostatečně prozkoumaných částí originálního textu. Dále *rozšíření časové osy*, které vypráví o historii postav, předcházejících událostech nebo naopak následcích apod. *Refokalizace* je zaměření se na vedlejší postavy, často ženy nebo minority. Zvláštním způsobem psaní fanfikce je tzv. *morální přeladění*. Hlavními protagonisty se stávají záporné postavy. *Žánrový posun* znamená přechod romantického žánru do žánru akčního. Propojování témat a postav z různých textů se nazývá *cross-over*. Postavy je možné vyjmout z jejich původního prostředí, kde získávají alternativní identity pomocí *dislokace*. *Personalizace* je výraz pro autorské využívání vlastních představ, přání a zkušeností, často pomocí vytvoření nových postav nesoucích některé autobiografické rysy. Příkladem jsou tzv. „Mary Sue“ postavy. Dále je důležité tzv. *zintenzivnění emocí*, jež se vyznačuje emočně vypjatými situacemi, psychologickými problémy postav apod. Nelze opomenout v současnosti oblíbenou *erotizaci* – zaměření se na erotické dimenze příběhu, sexuální experimenty atd. Příkladem homosociálních tužeb je tzv. slash-fikce.⁷⁴

⁷³*Textual poachers: television fans and participatory culture*. Updated 20th anniversary ed., Classic ed. New York: Routledge, 2013, s. 162-178. ISBN 978-0-203-11433-9.

⁷⁴*Textual poachers: television fans and participatory culture*. Updated 20th anniversary ed., Classic ed. New York: Routledge, 2013, s. 162-178. ISBN 978-0-203-11433-9., s. 162

3.6.2 Slash

Výraz *slash* znamená lomítko, tedy znaménko značící postavy, mezi nimiž se odehrává vztah (např. Sherlock/Watson).

Jedná se o specifickou a také nejvyskytovanější odnož fanfiction. Její jádro tvoří romanticko-sexuální vztahy, často homosexuální povahy – jako příklad lze uvést legendární a časté spojení Kirka a Spocka ze seriálu Star Trek. V kánonu je jejich vztah na přátelské úrovni. Není bez zajímavosti, že pro autory tvoří slash samotný fandom, který je mnohdy důležitější než dílo původní.

Romance se většinou odehrávají mezi dvěma muži. Příběhy lesbického charakteru se označují jako *femslash*, *femmeslah* či *saffic* a vyskytují se sice také, ale v menší míře. Ženy se často vidí spíše v mužích, ženy-hrdinky dosáhnou svého jen přes svádění a krásu, využívají ženské nástrahy, což toto pohlaví značně devaluje.⁷⁵

V rámci detektivních slash příběhů je velmi populární spojení dvojice Sherlock a Watson, které najdeme na blogu <http://www.slashyaoi.estranky.cz/clanky/sherlock-holmes--povidky/>, a na webu <https://archiveofourown.org>

také najdeme velké množství příběhů s tímto tématem, přičemž početně jasně vítězí inspirace seriálem Sherlock nad kánonem z pera A. C. Doylea.

V případě detektivek Agathy Christie se jedná o vyobrazení její neslavnější postavy, tedy Hercula Poirota s jeho věrným přítelem kapitánem Hastingsem. Tyto slash povídky najdeme na blogu <http://sweethistory.blog.cz/rubrika/slash-povidky-poirot>, na <https://www.fanfiction.net/book/Hercule-Poirot-series/> najdeme další, mimo jiné i povídku, kde má H. Poirot román se svou sekretářkou, se slečnou Lemonovou.

Jenkins, uvádí, že tento žánr je svázán pravidly, a to nejvíce ze všech druhů fanfiction. Zmiňuje několik pravidel, která slash charakterizují. Ve slashi se často prolíná několik zdrojů – multimediální přístup – čerpání z komiksů, seriálů atd.

Akademici se se slashem vyrovnávají v izolaci s jinými žánry v rámci fanfiction, fanoušci rozumí žánru v rámci mnoha znovu přečtení, prepisování a v kontextu mnoha adaptací. Akademici se snaží najít jednotný názor, proč píšou fanoušci slash, co je k tomu vede. Fanoušky ale zajímá mnohost a odlišnost tendencí a motivací, proč píší. Akademici

⁷⁵Fans, Bloggers, and Gamers: Exploring Participatory Culture. New York: NY press, 2006, s. 72.

často slash považují za cosi statického, za konzistentní záležitost. Fanoušci naopak vidí tento žánr v pohybu, v proměnlivosti na zobrazování sexuality atd.⁷⁶

3.6.3 Genderový aspekt fanfiction

Většinu mediálních fanoušků, na rozdíl třeba od těch sportovních, tvoří ženy. Kdo však píše fanfiction? Na psaní fanfiction lze nahlédnout také z úhlu žena versus muž. Při výzkumech se dokázalo, že valná většina osob tvořících tyto příběhy jsou ženy. Lze také vyčíst, že většina hrdinů ve fanfiction psanými ženami jsou osoby mužského pohlaví.

Tedy jak už bylo řečeno, přes 90 % osob píšících fantastické příběhy jsou ženy, muži spíše preferují přispívání do diskuzí. Ženy chápou tuto tvorbu jako vstup do nového, báječného světa plného fantazie, zatímco muži ji považují za výsledek někoho jiného, tedy jako něco neoriginálního, nesvébytného.⁷⁷

Otázkou zůstává, jak moc proniká právě ženský element do slash příběhu, pro který je typická romantická zápletky a často také šťastný konec, a zda je tento způsob romantického zpracování opravdu jen výsadou žen.

Věkové rozpětí je od teenagerek po ženy středního věku. Jejich vzdělání se pohybuje od základního až po vysokoškolské.

3.6.4 Textuální pytláci a moral economy

Pojmy *pytláctví* a *nomádství* převzal Jenkins od Micheala de Certeau. Ten původně pojmy aplikoval na texty s vojenskou terminologií – stejně jako další taktiky pytláctví umožňuje časově omezená vítězství podřízených nad strategiemi mocných. Zatímco strategie si trvale podřizují prostor.

Textuální pytláctví se týká spíše čtenářské práce s textem. Jeho užití při interpretaci textu později tento pojem přeneslo i do nově vznikajících teorií fanouškovských kultur. Textuální pytláci si svou interpretací původní text přivlastňují, doplňují kánon a vkládají do něho vlastní myšlenky.

⁷⁶*Fans, Bloggers, and Gamers: Exploring Participatory Culture*. New York: NY press, 2006, s. 68.

⁷⁷*Fans, Bloggers, and Gamers: Exploring Participatory Culture*. New York: NY press, 2006, s. 48.

S termínem *textuální pytláci* je spjat termín *textuální nomádi*. Nomádi se pohybují doslova od textu k textu, putují, odkazují na texty a klíčovým pojmem je pro ně *intertextualita*. Příkladem pytláčení a nomádství tak jsou např. crossovery – příběhy setkání Sherlocka a Harry Pottera. Pytláctví a nomádství tak jdou ruku v ruce.

Jenkins souhrnně vystihuje termín pytláci/nomádi jako tzv. „cestovatele“, kteří se pohybují na území, která patří někomu jinému, vztah mezi autorem a čtenářem je tak neustálý boj o kontrolu nad textem a jeho významy.⁷⁸

Henry Jenkins dále uvádí teorii, že fanoušci jsou často „váhaví pytláci“, kteří uchopují vlastnictví autora, aby jej uchránili před „zneužitím“, tedy před nevhodným zacházením s původním dílem.⁷⁹ Čtení se pro tyto nomády stalo hrou, stanovili si vlastní pravidla, aby dosáhli potěšení a aby text stoprocentně naplnil očekávání – pohybují se sem a tam po území někoho jiného.

S těmito pojmy je důležité vyjasnit si také termín *moral economy*, dodržování pravidel, respektování práv autora. To znamená, že fanoušci nenarušují významným způsobem výchozí dílo, aby nezměnili elementární a původní vyznění textu. Opětovné projednání morální ekonomiky vyžaduje závazek zúčastněného publika respektovat práva duševního vlastnictví.

Jenkins na svém oficiálním blogu *henryjenkins.org* zmiňuje, že vidí potenciál obnovit dobrou vůli spotřebitelů. Práce s naslouchajícími spotřebiteli a jejich naslouchání mohou mít za následek publikum, které pomáhá hlídat porušování duševního vlastnictví. Fanoušci jsou tedy rovněž investicí do úspěchu tvůrčího obsahu. Přitom mediální společnosti nejen potvrzují kulturní status komodit, které vytvářejí, ale jsou schopny využívat vášnivých energií fanoušků.

Otázkou zůstává, do jaké míry a jestli vůbec v rámci hledání vlastních potřeb dochází k respektování literárního vlastnictví. Fanoušci píšící fanfikci se dostávají na tenký led – tenze mezi zneužíváním textu a legitimní performancí.

3.6.5 Fanfikce vs autorská práva

S tvorbou a s narůstajícím množstvím fanfikčních příběhů tedy vyvstává otázka ohledně autorských práv původního díla a fanfikce. Jde o poměrně složitý problém,

⁷⁸*Fans, Bloggers, and Gamers: Exploring Participatory Culture*. New York: NY press, 2006, s. 44.

⁷⁹*Fans, Bloggers, and Gamers: Exploring Participatory Culture*. New York: NY press, 2006, s. 64.

jelikož v mnoha případech je hranice mezi inspirací a opisem velmi tenká a je obtížné určit, zda se jedná o plagiát či nikoli.

Henry Jenkins ve svém článku *Fan fiction as a critical commentary* zamýšlí nad tímto problémem a tvrdí, že původní texty uplatňují určitou autoritu nad fanoušky. Autoři často až „policejně“ dohlížíjí a kontrolují fankfice a fanart.

Zároveň zde Jenkins zmiňuje jeden zajímavý paradox, který spočívá v tom, že díla, která jsou vůči původním tvůrcům „nepřátelská“, tudíž je parodují či zesměšňují, mohou být tedy čteny jako kritika výchozích materiálů, mají větší svobodu a jsou lépe přijímány v oblasti autorských práv než díla, která zahrnují myšlenky původního díla a kánon rozšiřují. Ukazuje to na fankficcích Harryho Pottera. Příběh, v němž se Harry a ostatní studenti bouří a chtějí odvolat Brumbála kvůli jeho paternalistickým politikám, je schopen soudce uznat jako politický projev a parodii, zatímco dílo, ve kterém Ron a Hermiona mají milostný vztah, může být tak blízko k originál, že jeho postavení je méně jasné a je může se chápat jako porušení.⁸⁰

Dle Jenkinse veškerá fanfikce fanoušků tvoří formu kritického komentáře k původním textům, nejedná se tedy o „pouhé“ rozšíření či snad opisování původních textů. Nový text by se však ještě neměl číst jako kánon, byl by tak posuzován proti původnímu. Fanoušci navíc oceňují oblíbenou nadvakrát: líbí se jim a zvyšují jejich hodnotu díky různým tvůrčím a emocionálním investicím.⁸¹

Aktivní fanoušci dělají na první pohled neviditelnou práci, kterou bude oceňována stále více, a proto vidíme, jak autoři a producenti začínají fanoušky brát stále více v potaz a v několika případech fanouškovskou práci i aktivně propagují. Tento problém podrobně představuji v kapitole *Komunikace mezi tvůrci a fanoušky*.

Jenkins přirovnává autorství kánonu k vlastnictví pozemku, dle něj nám autor může poskytnout volný přístup k procházce po jejich pozemku po určitou dobu, ale pak může změnit názor a začít zakazovat přístup nebo účtovat nájem. Jenkins doufá ve výsledek liberalizace fikce fanoušků, která může pomoci dlouhodobě řešit právní záležitosti.⁸²

⁸⁰ JENKINS, Henry. *Fan Fiction as Critical Commentary* [online]. [cit. 2018-07-29]. Dostupné z: http://henryjenkins.org/blog/2006/09/fan_fiction_as_critical_commen.html

⁸¹ JENKINS, Henry. *Fan Fiction as Critical Commentary* [online]. [cit. 2018-07-29]. Dostupné z: http://henryjenkins.org/blog/2006/09/fan_fiction_as_critical_commen.html

⁸² JENKINS, Henry. *Fan Fiction as Critical Commentary* [online]. [cit. 2018-07-29]. Dostupné z: http://henryjenkins.org/blog/2006/09/fan_fiction_as_critical_commen.html

3.6.6 Základní pojmy aneb slovíčkaření?

Tuto kapitolu je zařazena zejména z důvodu možnosti nahlížet předkládanou problematiku z více úhlů pohledu, protože byly doposud zmiňovány teze zejména Jenkise a Hilla. Čerpáno bude především z rozhovoru Jenkinse⁸³ a z knihy Karen Hellekson⁸⁴ nazvané *Fan fiction and fan communities in the age of internet: the essays*.

Pojem fanouškovství definuje Hellekson jako *archonskou kulturu*, tedy jako napodobující kulturu. Fanoušky přirovnává ke komunitě fungující na mnoha platformách, zahrnujících např. i tumblr, wattpad či live journal. Stejně jako Jenkins zdůrazňuje zejména sociální podtext fanouškovské subkultury.

Hellekson se věnuje více pojmu fanfiction. Na rozdíl od Jenkinse, který do fanfiction zahrnuje např. i psaní alternativních a spekulativních scénářů, tvrdí, že není možné do tohoto pojmu zahrnout každou práci či „výplod“ fanouška.

Pro zdůraznění aktivity v rámci fanouškovské komunity by oba výše zmínění autoři rádi zavedli pojem *fan text* namísto fan fiction. Oba navíc spatřují posun v rámci chápání pojmu fanfikce – jeho chápání se nyní rozšiřuje na jakoukoli odvozenou práci, která napodobuje už existující kánon. Zatímco v minulosti byly za fanfikci považovány opravdu jen odvozené práce psané fanoušky v rámci fan komunity.

3.7 Fan art

„Digitální technologie daly obyčejným lidem do ruky nástroj, který umožňuje archivovat, komentovat, přivlastnit si a znovu šířit mediální obsahy.“⁸⁵

Při výčtu fanouškovských aktivit nemůžu opomenout fan art. Pokusím se zmapovat počátky a boom fan artu v souvislosti s příchodem moderních technologií.

Fanouškovská kultura podle Jenkinse sice vznikla ve 20. letech 20. století v prostředí žánru sci-fi, navázala však na tradici lidové kultury rozvíjené ve Spojených

⁸³ [online]. [cit. 2017-06-12]. Dostupné z: <http://henryjenkins.org/?s=hellekson>

⁸⁴ [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z:

https://books.google.cz/books?id=UgZsi_DOKoQC&pg=PA76&lpg=PA76&dq=archontic+culture&source=bl&ots=DD1D79Pg_6&sig=7-EYni3W-uKhDpKLbujBVhgFDlo&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwiGvJjWwZDUAhXCORQKHUqFBhIQ6AEIQDAE#v=onepage&q=archontic%20culture&f=false

⁸⁵ JENKINS, Henry. *Fans, bloggers, and gamers: exploring participatory culture*. New York: New York University Press, c2006. ISBN 08-147-4284.

státech ještě před příchodem masových médií. Fan art tak vzniká na podobném základu jako artefakty lidové kultury v době před příchodem průmyslové zábavy – v reakci na populární mytologii své doby. Populární mýty a legendy mrtvé orální lidové kultury jen vystřídal novodobá mytologie šířená masovými médii.⁸⁶

Lidovou kulturou označuje Jenkins jako kulturu, která se objevuje v kreativním autentickém a neformálním prostředí, kde jsou dovednosti předávány z generace na generaci, kde směna zboží probíhá recipročně formou výměny či daru a kde tvůrci mohou brát inspiraci ve sdílených tradicích a odkazech.⁸⁷

Překlad anglického termínu *fan art* do češtiny zní „fanouškovská výtvarná tvorba“. V době vzniku tohoto termínu, tedy v první polovině 20. století, byly projevy fanouškovské tvorby omezeny na klasické výtvarné prostředky, jako jsou tužka, pastelky, voskové tužky, křída, pero, tuš, olej, akvarel aj. To se ale změnilo s příchodem digitalizace, která rozšířila tradiční výtvarné formy o digitální umění, umožnila vznik amatérským videím a hudebním nahrávkám.

V tomto kontextu za zmínku stojí *Organization for Transformative Work (OTW)*, což je nezisková organizace založená fanoušky a akademiky hájícími zájmy fanouškovské komunity, její tvorbu, historii a identitu. Zasaduje se za to, aby fanouškovská díla byla uznána jako legální transformativní tvorba, tj. legitimní tvůrčí aktivita.

Fan art může vznikat v reakci na vyprávění šířená ve všech typech médií, častěji ale reaguje na vizuální média (komiks, film, videohra) než třeba na knihy.

Fan art může mít rozmanité podoby v závislosti na technologiích a postupech využívaných umělcem. Patří sem výtvarná díla vytvořená za použití tradičních technik – kresby či malby, grafického umění. Další část fan artu tvoří fanouškovská videa neboli *fanvids*, kde naprosto vynikají fanoušci seriálu Sherlock (na webovém portále Youtube.com nalezneme hodně odkazů na fanouškovská videa věnující se detektivnímu seriálu Sherlock).

Samostatnou částí fan artu je *cosplay*. Je populární hlavně mezi fanoušky manga, anime, komiksu, videoher a filmů. Účastníci cosplaye (tzv. cosplayeri) si svoje kostýmy zpravidla vytvářejí sami. Výrobou a nošením dobových kostýmu, které napodobí

⁸⁶ Convergence culture where old and new media collide. New York: New York University Press

⁸⁷ Convergence culture where old and new media collide. New York: New York University Press

atmosféru a duch doby, se však zabývají i fanoušci detektivek. Na videozáznamu⁸⁸ můžeme sledovat událost *Čaj s Holmesem*, jejíž účastníci se oblékli do kostýmů a používali různorodé rekvizity jako lupu, dýmku a jiné. Na akci *Vánoční puding paní Hudsonové*⁸⁹ v roce 2012 se také několik členů obléklo do dobových šatů. V táboře fanoušků H. Poirota se bez převleků neobešel křest audioknihy *Záhada na zámku Styles*.⁹⁰

Fan art podle fanoušků může zahrnovat jakékoliv médium, může být vytvořen jako kresba, malba, koláž, socha, fotografie, fotokoláž, video, za použití řemeslné tvorby, kovářského umění, textilní tvorby, může být i projevem módy (výše zmíněné cosplay). Do fanart lze zahrnout i fanouškovské knihy. Z českého prostředí zmíním *Velkou knihu příběhů Sherlocka Holmese*, vydanou v roce 2017. Tato obsáhlé dílo zahrnuje holmesovské povídky i parodii na povídky se Sherlockem Holmesem.

Knihy zvané *Fenomén Hercule Poirot* popisuje a charakterizuje postavy z díla Agathy Christie a zabývá se i filmovým zpracováním detektivek. Na webových stránkách Společnosti Agathy Christie si můžeme přečíst i recenzi této knihy, podle této kritiky je však kniha nepříliš dobře napsaná, a to jak po jazykové, tak po obsahové stránce.⁹¹ Další fanouškovskou knihou je sbírka hádanek zvaná *Hádanky a Hlavalamy Hercula Poirota*.

I v zahraničí se detektivní postavy dočkaly fanouškovských knih. *Breadcrumbs* je společné umělecké dílo od 16 umělců, kteří zasadili postavu Sherlocka do díla bratří Grimmových. Komiks *Study in Corgi* popisuje situaci, která by nastala, kdyby se dr. Watson přeměnil v psa. Knihy *Let's Draw Sherlock* ukazuje několik uměleckých technik, kterými lze postavu Sherlocka ztvárnit pomocí kresby.

Knížka *The life and times of Hercule Poirot* popisuje povídky, filmová i televizní zpracování s detektivem Herculem Poirotem a vyšla ke 100. výročí narození Agathy Christie.

Studium fan artu na akademické úrovni výrazně zaostává za studiem fan fiction. Zatímco fan fiction se akademici, především pak akademičky, systematicky věnují od druhé poloviny 80. let 20. století, motivováni nejčastěji snahou porozumět tomu: „proč

⁸⁸[online]. [cit. 2018-07-29]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?time_continue=37&v=GLeUePtfKgI

⁸⁹[online]. [cit. 2018-07-29]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/sherlockholmesinstitute/videos/vb.675459169148870/1486644121363700/?type=2&theater>

⁹⁰[online]. [cit. 2018-07-29]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/agatha.cz/photos/a.1180206722017200.1073741833.136718159699400/1180206895350516/?type=3&theater>

⁹¹ [online]. [cit. 2018-07-29]. Dostupné z: <http://www.agatha.cz/kniha-fenomen-hercule-poirot-komentar-hodnoceni>

(především) ženy píšou fan fiction, zejména pak slash,⁹² rozsáhlejší vědecká studie, která by systematicky pojala fan art (včetně jeho definice, historie, forem a praktik souvisejících s tímto žánrem), neexistuje. Opravdový rozmach fan artu se objevuje až ve 21. století s rozšířením digitálních technologií.

⁹²HELLEKSON, Karen a Kristina BUSSE. *Fan fiction and fan communities in the age of the Internet: new essays*. Jefferson, N.C.: McFarland, c2006. ISBN 978-0786426409.

4. KOMUNIKACE

„Komunikace obecně znamená sdělování, dorozumívání. Jedná se o proces dorozumívání, společenský styk s cílem výměny myšlenkových obsahů mezi účastníky komunikace.“⁹³

Pojem komunikace pochází z latinského výrazu *communis*, což znamená společný, obecný. Jeho význam je široký a zahrnuje nejrůznější druhy spojení. V latinském základu slova komunikace je obsažen nejen moment sdělení, ale také moment sdílení informací a poznatků.

Komunikaci můžeme rozdělit na dvě základní složky, a to na verbální, tu tvoří slova a na neverbální. Do neverbální složky patří doprovodné znaky komunikace, jako např. mimika – vyjádření pomocí výrazů obličeje, gestika – především pohyby rukou, haptika – doteky a podání rukou, proxemiku – vzdálenost od druhých lidí a teritoalitu – prostor a jeho obsazení. Pro srozumitelnou komunikaci je důležité, aby tato verbální i neverbální složka, byla ve shodě. Verbální složku můžeme jednoduše ovlivnit, je vědomá. Neverbální složka je spíše nevědomá, a tak dá se hůře kontrolovat.

V poslední převládá komunikace skrz sociální sítě, a to i v komunikaci fanoušků. Sociální sítě jsou příhodné místo pro diskuzi a jejich nespornou výhodou je rychlost sdělení, díky níž mohou fanoušci snadno sdílet nejnovější informace o oblíbeném herci ve fanouškovské komunitě. Najednou je vše mnohem jednodušší, pro fanoušky už není nutné se tak často osobně scházet, jelikož si sdělí své zážitky a dojmy z oblíbeného fandomu z pohodlí svého domova.

Komunikace mezi fanoušky se tedy odehrává většinou na diskuzních fórech, ve formách komentářů na blozích a v menší míře i v rámci osobního setkávání, tedy při meetinzích, fanouškovských srazech a festivalech.

V poslední době si autoři fandomů a producenti seriálů začínají uvědomovat přínos fanoušků a přes nejrůznější platformy s nimi komunikují a v některých případech i spolupracují. Díky nynějším technologiím pak tvůrci fandomu využívají buď internetové platformy, jako sociální sítě a blogy nebo zanechají „odkaz“ na fanouškovskou mluvu přímo např. v díle oblíbeného seriálu v podobě *fanspeaku*.

⁹³ ČECHOVÁ, Marie. 1996. Čeština – řeč a jazyk. Praha: Institut sociálních vztahů, s. 355

4.1 Fanouškovský jazyk

Specifikem komunikace fanoušků je tzv. *fanspeak*, neboli fanouškovský jazyk, skládají se nejčastěji z konkrétních termínů a zkratk. *Fanspeak* slouží zejména jako identifikační nástroj, díky němu si snadno přiřadíme fanouška ke konkrétní skupině. Fanouškovský jazyk odkazuje na specifika uvnitř komunity, tomuto slangu rozumí všichni členové komunity/subkultury/kultury.⁹⁴ Výchozím jazykem většiny fandomů je angličtina, což je pochopitelné vzhledem k tomu, že se jedná o globální jazyk a je v něm vytvářeno i největší množství jednotlivých fikcí.

Fanouškovský jazyk můžeme rozdělit na globální a lokální, přičemž globální podoba by měla být srozumitelná všem fandomům. Jsou to obecná označení například žánrů fanfiction, jako drabble (pouze krátký příběh), deathfic (fikce, kde jedna z hlavních postav zemře), crackfic (parodická fikce) nebo např. episode fix (přepsání aktuální TV epizody, se kterou fanoušci z určitých důvodů nesouhlasili), fluff (odlehčená romance), smut (pornografický příběh). Samotné fanoušky můžeme nazvat těmito pojmy: BNF (big name fan), jedná se o fanouška, jehož tvorba je hojně následována; dále pojmy fangirl (výraz jak pro ženy, tak pro muže značící velkou citovou investici jedince), newbies (nováčci fandomu) nebo např. vidders (tvůrci fanouškovských videí) atd.⁹⁵

Lokální *fanspeak* je pak specifický pro jednotlivé fandomy, které krom obecných pojmů zavádějí specifické pojmy skupin v rámci své komunity. Ze světa detektivek uvedu např. *Sherlockians*, čili česky *Sherlockiány*, jímž označujeme fanoušky slavného seriálu Sherlock, natočen televizí BBC. Někteří rozlišují mezi tzv. novými a starými *Sherlockians* – staří pořád berou v potaz jako zdroj kánon, ti noví vidí jako svůj objekt zájmu už jen seriál či fanfiction a jsou více spojeni s médii. Noví *Sherlockians* tedy literární předlohu berou jen jako něco méně podstatného, z čehož vzešlo nespočet adaptací, a to jak filmových, divadelních, komiksových.⁹⁶

⁹⁴CHUAN LIU, Kuei. *Globalization in Different Directions: Glocalization and Cultural Distances between Otaku Cultures in Different Regions* [online]. In: . s. 8-9 [cit. 2018-06-27]. Dostupné z: <http://arno.uvt.nl/show.cgi?fid=142176>

⁹⁵JANSOVÁ, Iveta. *Kategorie fanoušek jako teoretický problém: aktivity, praktiky a kategorizace*. Olomouc, 2018. Dizertační práce. Univerzita Palackého v Olomouci.

⁹⁶*Baker Street Irregulars discussion: General > Old and New Sherlockians: What do you think?* [online]. 2012 [cit. 2018-05-31]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/topic/show/870633-old-and-new-sherlockians-what-do-you-think>

Dalším, poměrně rozšířeným pojmem je *holmesologie*, tedy jakási věda zkoumající život Sherlocka Holmese skrz díla A.C.Doyla. Mezi příznivce tohoto směru se řadí i členové Institutu pro studium života a díla Sherlocka Holmese, kteří mimo jiné věří např. tomu, že Doyle není ten pravý autor, ale pravým autorem je dr. Watson. Přívrženci *holmesologie* jsou spíše fanoušky kánonu, fanoušky viktoriánské doby. *Holmesology* bylo vydedukováno, že se S. Holmes narodil 06.01.1854, a na jeho počest každoročně pořádá Společnost S. Holmese akci zvanou *Přípitek nesmrtelným*.

Toto rozdělení však není striktní, někteří čtou kánon, někteří dávají přednost seriálům, někteří sledují obojí. Hranice se můžou prolínat a některé fanoušky tak můžeme zařadit do obou kategorií.

Jako další pojem známý v komunitě fanoušků seriálu Sherlock můžeme uvést termín *cumbercitches*, tedy fanoušci, nejčastěji však fanynky představitele Sherlocka, tedy herce Benedicta Cumberbatche. Tyto mají i svou facebookovou stránku: <https://www.facebook.com/The-Cumberbitches-344113625655205/>, kde shromažďují informace o tomto herci a dávají si vzájemně vědět o vydaných rozhovorech a rolích, ve kterých tento herec účinkuje.

4.2 Transmedia aneb způsoby vyprávění

Jenkinsův pojem *convergency culture* tedy představuje fanoušky jako aktivní prvek, který mění povahu a podobu kánonu. Fandom tedy ovlivňuje kánon, díky jeho aktivitě vznikají nové příběhy. Tyto nově vzniklé navazující příběhy můžou mít podobu transmédií, crossmédií a multimédií.

Transmedie nás povzbuzuje ke znovuvedení a opětovnému prožívání zvláště příjemného vyprávění. Můžeme tak objevovat stále nové dimenze kánonu, zvláště pak když sledujeme příběh napříč médii. To se odlišuje od křížových médií, což odkazuje na použití těchto jiných mediálních platforem jako jednoduchých mechanismů doručování stejného starého obsahu. Takže pokud sledujeme např. seriál Sherlock nebo na DVD a neměníme nic o obsahu, tak mluvíme o křížových médiích. Mohli bychom také rozlišit transmedii od multimédií. Multimédia může používat více druhů médií, a to slov, obrázků, zvuků, videí, ty jsou tedy jsou shromážděny v kompaktním celku. Za

transmédií lze hledat více významů kánonu, čtenář je podněcován, aby vyhledal rozptýlený obsah a znovu ho sestavil do smysluplného mentálního modelu.⁹⁷

V informační společnosti se naučí hrát s informacemi. To je také důvod, proč si myslíme, že transmisní učení je takový potenciálně transformativní koncept. Spisovatel sci-fi musí postavit svět, který se může rozšířit přes mediální platformy, i když existuje mnoho bohatých světů, např. svět pod mořem, vesmír za Zemi, starověký svět, aj. Způsob, jak se o nich dozvědět, je prozkoumat jejich příběhy, jejich prostředí, napříč mediálními platformami, stejně jako získáváme hlubší náklonnost díky opakovaným setkáním.

Ve své knize *Konvergenční kultura*⁹⁸ mluví Jenkins o *atraktorech* (věci, které shromažďují publikum, přitahují pozornost) a o *aktivátorech* (prvky, které dávají publiku něco udělat, zejména v síťové společnosti, způsoby, jak vzájemně komunikovat kolem sdíleného obsahu).

Příběhy *transmedie* fungují také jako textové aktivátory, uvádějí do pohybu informace o produkci, hodnocení a archivaci. Spotřebitelé se stávají *lovci a sběrači*, kteří se pohybují zpátky v různých příbězích a snaží se spojit souvislý obraz s rozptýlenými informacemi. *Transmedia* podporuje tento druh kreativního přepracování. Rozptýlené fragmenty příběhu *transmedie* jsou jako kousky puzzle, podporují zvědavost, zkoumání, experimentování a řešení problémů. *Transmedialní* procesy nám ukazují, že existuje více než jeden způsob, jak vyprávět příběh, že se stále více dozvídáme o charakterech a jejich světě.⁹⁹

Důležitou roli hrají transmedia i v detektivce. Fiktivní postava Sherlocka Holmese, kterou vytvořil Sir Arthur Conan Doyle, a která se objevila v publikaci *The Strand* v roce 1887, se stala jednou z nejvýznamnějších smyšlených osobností v Británii a nyní je známou po celém světě. Pro jeho ztvárnění se využívá nejrůznějších mediálních platforem, jeho příběh byl použit v neustále se měnícím světě transmisních příběhů. Navzdory tomu není pochyb o tom, že zápletka Sherlocka Holmese se od původního textu značně změnila a bude se v budoucnosti dále vyvíjet.

Sherlock Holmes se objevil se v nejméně 40 různých filmů, stejně jako několik dalších komedií a parodií od vydání originální knihy. Není pochyb o tom, že filmová

⁹⁷[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://henryjenkins.org/blog/2013/03/t-is-for-transmedia.html>

⁹⁸JENKINS, Henry. *Convergence culture: where old and new media collide*. New York: New York University Press, c2006. ISBN 978-0-8147-4295-2.

⁹⁹[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://henryjenkins.org/blog/2013/03/t-is-for-transmedia.html>

platforma byla pro příběh Sherlocka Holmese významným transmediálním úspěchem od jeho vystoupení v *Sherlock Holmes Baffled*, který vznikl v roce 1900 ve filmu trvajícím méně než minutu. Film byl první platformou transmedia, která vyprávěla příběh mimo písemný text, a proto poprvé publikum dostalo příležitost vidět skutečnou postavu a přinášet tak imaginární charakter. Guinnessova kniha rekordů uvádí S. Holmese jako jednu za nejprestižnější postavu filmu, přičemž byla ztvárněna 70 herci v nejméně 200 filmech. O jeho úspěchu mluví nejnovější film Sherlocka Holmese, který režíroval Guy Ritchie v roce 2009 a vydělal téměř na 525 milionů dolarů s odhadovaným rozpočtem z 90 milionů.¹⁰⁰

Ve srovnání s ostatními platformami se videohry s tématem v Sherlocka Holmese netěší tolik pozornosti a recenzí, než jaké jsou jejich mediální protějšky. Přesto se koncept Sherlocka Holmese úspěšně přizpůsobil a přenesl do herního světa. Nejznámějším příkladem těchto her je herní seriál *Adventures of Sherlock Holmes*. V této videohře byla zachována stejná narativní struktura, která byla přítomna ve filmech a televizních pořadech.

Sherlock Holmes by nemohl existovat v podvědomí diváků bez fenomenálního zájmu a podpory generované diváky prostřednictvím různých transmedia platform. Sherlock Holmes zaznamenal velké úspěchy v každé platformě.

Zůstává otázkou, proč zrovna značka Sherlocka Holmese přežila neustále se měnící povahu transmedia technologií a platform a že zůstala jedním z nejdéle přežívajících příkladů transmedia a crossmedia úspěchů. Sherlockovi se zřejmě podařilo zachytit svět s jeho širokou škálou vyprávění a schopností a přizpůsobit se tak k novému prostředí transmedia

Dílo A. Christie, autorky detektivních románů a několika divadelních her, se dočkalo mnoho transmediálních zpracování, mezi ty nejznámější patří filmové adaptace. Již v roce 1928 byl natočen první, tehdy ještě němý film podle předlohy Agathy Christie. Jednalo se o německé zpracování dobrodružství Tommyho a Pentličky Tajemný odpůrce. Dále pak následoval film Deset malých černoušků, toto dílo se dočkalo trojího zpracování v roce 1945, 1987 a dvoudílné série BBC z roku 2015. Dále zmíním Svědka obžaloby, a Vraždu v Orient-expressu, natočenou v roce 1974 a novou verzi z roku 2017, v níž Poirota ztvárnil Kenneth Branagh a v dalších rolích se objevují například Johnny Depp nebo Michelle Pfeiffer. Mezi ty divácky velmi úspěšné se řadí série s Davidem

¹⁰⁰[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://convergenceishere.weebly.com/sherlock-holmes.html>

Suchetem v titulní roli a série BBC s Joan Hickson v roli Jane Marplové. Za zmínku jistě stojí i ruské zpracování detektivního příběhu *Vraždy Rogera Ackroyda* z roku 2002.

Mezi další úspěšné zpracování patří divadelní hry. Agatha Christie napsala sedm her, mezi její nejúspěšnější divadelní detektivky patří *Past na myši*, která překonala všechny rekordy a stala se nejdéle nepřetržitě hranou divadelní hrou v historii. Další její hojně hrané hry jsou *Svědčyně obžaloby* a *Pavučina*.¹⁰¹ Díla jako *Záhada Modrého vlaku* a *vražda Rogera Ackroyda* se dočkaly i komiksového zpracování.

Mezi zajímavou ukázkou transmédie za použití nejmodernějších technologií patří 3D poštovní známka s motivem románu A. Christie *Záhady na zámku Styles*. Pomocí aplikace a vyřešení několika záhad lze pak na známce odkrýt skryté motivy.¹⁰²

4.3 Komunikace mezi tvůrci a fanoušky

Komunikace mezi tvůrci a uživateli začíná být díky sociálním sítím a stále těsnějšímu kontaktu mezi tvůrci/producenty a fanoušky stále častější. Tato vzájemná komunikace se stává interaktivní, protože pod videi je otevřená sekce pro komentáře a jedinec může ihned po zhlédnutí konkrétní epizody zanechat řadu reakcí, v podobě like nebo jiné vyjádření libosti/nelibosti, epizodu může také sdílet na sociálních sítích nebo se může zapsat k odběru celé stránky/uživatelského účtu, na níž je web seriál zveřejňován. Taková komunikace se může objevovat ve skrytých znacích, kódech. Takový typ komunikace tak není zřetelný pro všechny a méně pozorní diváci si takových odkazů nemusí všimnout vůbec, případně jim nemusí přikládat důležitost

Dalším druhem je přímé vyzvání příjemců ke spolupráci, což se váže většinou k složitějším narativům, jejichž lepší pochopení se může odehrávat skrze další studium přidružených webových stránek či jiného materiálu. Dále může být přijetí fanouškovského názoru na průběh příběhu a souhlas s fanouškovskými interpretace.

S tímto tématem souvisí pojem *fan service*, čili fanouškovský servis neboli plnění přání fanoušků. Může se jednat o odkazy na další díla/momenty pocházející např. z konkrétní franšizy (př. Marvel komiksy), takové odkazy jsou pro fanoušky jakousi

¹⁰¹[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://www.agatha.cz/content/dilo>

¹⁰²[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://rmspecialstamps.com/blog/agatha-christie-an-augmented-reality-stamp/>

odměnou za pozornost a loajalitu a mohou být patrné pouze jim. Tento pojem pochází z Japonska, původně se přidávaly scény, které chtěli fanoušci, nedůležité pro děj, ale důležité pro fandom. Dále se v hráčském světě používá pojem *Easter eggs*-skryté vtípky a narážky. Seriál *Star Wars* je přímo protkaný *fan service* narážkami. Dalším příkladem jsou marvelovský příběh, ve kterém tvůrci vyhověli fanouškovským prosbám v případě setkání Batmana a Supermana.¹⁰³

K dalším možnostem, jak vzdát hold fanouškům, se řadí i využívání *fanspeaku*, nebo hashtagů. Uznání či odkaz zároveň nemusí směřovat od samotných producentů, ale například i od herců a hereček, jako v seriálu *Prolhané krásky* a *Glee*.

Komunikaci mezi autory a fanoušky v rámci detektivek můžeme spatřovat na mnohých mediálních platformách. Seriál *Případy detektiva Murdocha* jsou situovány do Toronta, ale jeho fanoušci pocházejí z celého světa. Důkazem je dvoudenní fanouškovská akce, která se konala dne 8. 9. 2018 ve městě Shaftesbury. V rámci tohoto víkendu se zhruba 2500 fanoušků shromáždilo, aby se setkali s hereckým obsazením a filmovým štábem tohoto detektivního seriálu. Účastníci dvoudenního festivalu v Shaftesbury navštívili filmové studio s policejní stanicí a dostali se i do márnice. Měli možnost také přihlížet přímo na „výrobě“ seriálu, výběru správné hudby pro danou scénu a pozorovali, jak vytváří komplikované viktoriánské účesy či kostýmy. Tvůrci seriálu oceňují tuto oddanost a uvědomují si, že fanoušci jsou zcela zodpovědní za úspěch tohoto seriálu.¹⁰⁴

„Své“ si užil s fanoušky sám autor díla o Sherlockovi, které úspěch knih s postavou tohoto podivínského detektiva překvapila. Sherlock Holmes začal být populární hned s první knihou *Studie v šarlatové* v roce 1887. Čtenáři čekali před trafikami na nové číslo *The Strand* pokaždé, když měla vyjít nová povídka. Holmes byl tak populární, že začal Arthur Doyle záhy litovat, že jej vytvořil.

Příběhy s podivínským a geniálním vyšetřovatelem zastínily dle jeho mínění seriózní díla, na která si chtěl spisovatel původně vydělat romány o dvojici vyšetřovatelů. Doyle měl už dost příběhů o geniálním a zároveň trochu podivínském vyšetřovateli a jeho partnerovi, doktorovi Johnu Watsonovi. Do svého deníku napsal, že

¹⁰³[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://medkult.upmedia.cz/Keywords/fan-service/>

¹⁰⁴[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z

<https://www.thestar.com/entertainment/television/2015/08/11/fans-show-their-love-for-all-things-murdoch-mysteries.html>

je jím přejedený. Jeho počin značí, že zřejmě nevěděl, co jeho fanoušci chtějí. Reakce veřejnosti na smrt Sherlocka Holmese byla obrovská. Přes dvacet tisíc čtenářů časopisu The Strand, kde povídky o detektivovi vycházely, zrušilo své předplatné a magazín málem přestal existovat, Doylovi chodily rozhořčené dopisy zklamaných čtenářů, fanoušci dokonce založili klub *Chceme Holmese živého*.

S dalším negativním jevem způsobeným fanoušky se museli vypořádat tvůrci seriálu Sherlock. hashtagem #Setlock, tedy s tradicí fanoušků se shromažďovat u natáčení, tato činnost fanoušků vedla ke značné redukci rozsáhlých venkovních scén. Obsese fanoušků Sherlocka sledovat natáčení, přímo vedla ke změnám, které ovlivňují psaní a natáčení dalších epizod, známých jako #Setlock, je vlastně skupinou fanoušků, kteří se setkávají po stovkách na natáčecích lokacích, užívají tento hashtag ke sdílení fotek hvězd a informací. Další komplikací mít tolik veřejnosti u natáčení je, že je někdy nemožné se jí vyhnout a objevuje se v pozadí scény. Diváci s ostřížím zrakem mohli spatřit skupinku fanoušků ve scéně v londýnském metru v epizodě The Empty Hearse. nebo zatím Sherlockův nejslavnější moment – události na střeše nemocnice St Bart's – musel být natáčen několikrát s falešnými záběry, aby se zabránilo úniku skutečného rozuzlení. Věnovalo se také velké úsilí tomu, aby se tvůrci vyhnuli použití fanfikcí, které se kolem seriálu utvořily. „*Pokud máváte na taxi a probíháte dveřmi, tak je to jednodušší, ale dlouhé venkovní dialogy už jsou docela složité.*“ Spolu s nebezpečím potenciálních spoilerů tu je i problém, že herci zde čelí něčemu, co Gatiss nazval jako „vystoupení v živém studiu“ „*Hodně to všechno stěžuje, a nedovolí to hercům, co bychom rádi, což je škoda, a je to špatné pro koncentraci, protože je těžké něco předvést, když na vás kouká více lidí než jen štáb.*“¹⁰⁵

Podobně na tom byla i autorka A. Christie, která nejprve popisovala svou nejznámější postavu, detektiva H. Poirota jako „nesnesitelného a egocentrického podivína“. Nicméně i přes svou nechuť pokračovala ve svém díle s tímto detektivem, a to proto, že bylo její povinnost produkovat to, co se veřejnosti líbilo. Christie však nechala „umřít“, tedy napsala závěrečnou epizodu Poirota na počátku čtyřicátých let, avšak zveřejnila ho mnohem později. Hercule Poirot byl prvním fiktivním charakterem, který kdy dostal titul na titulní straně New York Times. Ve skutečnosti to byl jeho

¹⁰⁵[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://sherlockbbceskyfandom.wordpress.com/2014/11/25/fanousci-sherlocka-zmenili-to-jak-serial-vytvarime/>

nekrolog 6. srpna 1975 a titulky zněl: "*Hercule Poirot Is Dead; Známy belgický detektiv; Hercule Poirot, detektiv, zemře.*"

Svou vlastní detektivní zápletku si pro své čtenáře připravila sama Agatha Christie, a to v roce 1926 když zničehonic zmizela. Ihned se v této souvislosti zorganizovala rozsáhlá pátrací akce, když se spisovatelka po několika dnech objevila, nebyla schopná vysvětlit, kde byla. O jejím zmizení byl natočen film *Agatha* z roku 1979. Z dnešního pohledu by se jednalo o dokonalý reklamní trik a o vůbec nejlepší propagaci knih, jakou si spisovatel může přát.

Velká fanouškovská intervence zažívá i velmi úspěšná fantasy knižní i seriálová série *Hra o Trůny*. Právě pátá série, jež vyvolala dotazy na stupňované násilí a odklon od předloh, donutila autora ságy George R. R. Martina ke vzkazu fanouškům: „*Prosím, nepište mi a nežádejte ode mě vysvětlení. Nemohu hlídat, co někdo v seriálu říká či dělá, ani mu v tom zabránit. Co se stane, mohu kontrolovat jen ve svých knihách, a rád bych se vrátil k psaní dalších kapitol.*“¹⁰⁶

S podobným jevem se musel vyrovnat i George Lucas, který to po vydání nové trojice filmů *Star Wars* od svých fanoušků „schtal“. *Star Wars* nicméně zůstávají i tak největším fenoménem světové popkultury. Právě nové pokračování této sci-fi série však velká část fanoušků odmítla. Měly sice komerční úspěch, ale diváci a fanoušci starších dílů se nemohli vyrovnat s novým zpracováním.

Jelikož autor někdy díky fanouškovské intervenci částečně ztrácí kontrolu nad svým dílem, zkoumání těchto „fanoušků-pachatelů“, zajímá stále více literárních a mediálních a kulturní vědce. o zajímavé téma i proto, že si lidé mnohé postavy tak oblíbili, že po nich pojmenovávají své děti.

¹⁰⁶ [online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: https://kultura.zpravy.idnes.cz/glosa-hra-o-truny-0eb-/filmvideo.aspx?c=A150614_162733_filmvideo_spm

PRAKTICKÁ ČÁST

Jak už sám název diplomové práce napovídá, praktická část je zaměřena na příznivce detektivek a jejich konkrétní projevy. Tato kapitola shrnuje průběh rozhovorů s fanoušky a vymezujeme cíl výzkumného šetření včetně techniky sběru dat a způsobu výběru respondentů.

5. METODA SBĚRU DAT

Výběr výzkumné strategie zahrnuje dva přístupy ke zkoumání skutečnosti, a to kvalitativní a kvantitativní. Přístup kvantitativní se snaží zkoumat předměty, které jsou svým způsobem nějak měřitelné a tříditelné. Z toho důvodu je tedy vhodný spíše pro exaktní vědy.

Zvolené téma diplomové práce bude zpracováno na základě kvalitativního výzkumného šetření, které nabízí řadu rozdílných a rozmanitých postupů, snažících se najít porozumění zkoumanému problému. Lépe řečeno kvalitativní výzkum se snaží o porozumění jevům, které zkoumá, a umožňuje delší, podrobnější a intenzivnější kontakt s vybraným prostředím a zkoumanými jedinci.¹⁰⁷

Na začátku výzkumu se vybírá téma a určí se základní výzkumné otázky. Tyto otázky se mohou během práce dále modifikovat nebo doplňovat, proto je kvalitativní výzkum považován za emergentní či pružný typ výzkumu.¹⁰⁸

Oproti tomu kvantitativní metodologický přístup počítá s tím, že i lidské chování se může měřit a jeho interpretace a rozbor bývá náročnější oproti kvantitativnímu přístupu. Kvantitativní výzkum zkoumá přístup, názory a postoje jedince ke konkrétním produktům a je prováděn na větším počtu respondentů, díky čemuž může být vztažen a aplikován na celou konkrétní skupinu lidí.

Přednosti kvantitativního výzkumu podle Hendla jsou: testování a validizace teorií, které lze zobecnit na populaci. Výzkumník může konstruovat situace tak, že eliminuje působení rušivých proměnných a prokáže vztah příčiny a účinku. Výsledky

¹⁰⁷HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9., s. 47

¹⁰⁸HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9., s. 46

analýzy jsou tak relativně nezávislé na výzkumníkovi, této metody se tak využívá často při zkoumání velkých skupin.¹⁰⁹ Protože cílem našeho zkoumání bude spíše menší skupina osob, vyhodnotili jsme kvantitativní jako nejlepší možnost.

Kvalitativní přístup k výzkumu jsem zvolila rovněž proto, abych zjistila důvody a míru fanouškovství. Cíle je zkoumání fanouškovského jednání a identifikace sami sebe jako fanoušky.

5.1 Polostrukturovaný rozhovor

Kvalitativní druh výzkumu používá různé metody dotazování s předem připravenými cílenými otázkami. Jsou jimi: písemné dotazování (dotazníky), telefonické dotazování, osobní dotazování (interview) a skupinové dotazování. Metody dotazování prostřednictvím internetu a elektronické dotazování využívají primární informace, jimiž je právě dotazník na webu, elektronický formulář umístěný přímo na webových stránkách. V diplomové práci byla jako hlavní výzkumná metoda uplatněna metoda telefonického rozhovoru a osobního dotazování, tedy polostrukturovaný rozhovor (řízený, strukturovaný s otevřenými otázkami).

Rozhovor patří mezi nejobtížnější a nejrozšířenější podobou interview. Představuje však nejvýhodnější metodu pro získání kvalitativních dat. Je moderovaný a provádí se s určitým cílem za účelem výzkumné studie. U rozhovoru můžeme také sledovat i některé vnější reakce respondenta a podle nich potom pohotově usměrňovat další průběh kladení otázek, což umožňuje značnou pružnost rozhovoru. Tazatel si vytváří určité schéma, které je pro něj závazné. To je obvykle specifikováno okruhy otázek, na které se bude tazatel účastníků ptát. Zpravidla je možné podle potřeby a možností měnit pořadí otázek.

U polostrukturovaného rozhovoru existuje tzv. jádro interview, tj. minimum témat a otázek, které má tazatel za povinnost probrat. Na toto jádro se pak nabaluje množství upřesňujících otázek. Můžeme pokládat různé doplňující otázky, vyžadovat další podrobnosti či vysvětlení odpovědí dotazovaného, abychom správně pochopili jejich význam. Pokládáme otázky logicky, nejprve nekomplikované dotazy na popis akcí, poté pocity ohledně aktivit. Nejprve volíme otázky mířené na přítomnost, pak až na

¹⁰⁹HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9, s. 44

budoucnost. Demografické otázky řadíme zpravidla ke konci.¹¹⁰ Zároveň vždy platí, že míra důvěry a otevřenosti zkoumaných aktérů vůči výzkumníkovi velmi silně ovlivňuje kvalitu získaných dat.¹¹¹

K zásadám rozhovoru ještě Hedl¹¹² uvádí důležité elementy jako citlivost, dovednost, koncentraci, disciplínu i interpersonální porozumění. Zvláštní pozornost je nezbytné věnovat začátku a neméně konci rozhovoru. Na počátku je nutno získat důvěru, prolomit případné bariéry a zajistit si souhlas se záznamem. Taktéž samotné zakončení je významné.

Pro realizaci představovaného výzkumu byly využity polostandardizované rozhovory s otevřenými otázkami, jejichž pořadí se může volně měnit na základě průběhu rozhovoru. Celý rozhovor je řízen tazatelem, který vždy uvede otázku a zaznamená odpověď informanta.

Využit byl především diktafon, jím získané informace jsme od každého respondenta vyhodnotili. Kontakt s potencionálními respondenty jsme navazovali za pomoci mobilního telefonu, elektronické pošty a osobního setkání. Během těchto krátkých spojení jsme vysvětlili účel a cíl našeho setkání. Název práce byl respondentovi sdělen hned na počátku domluvy stran možnosti dotazování. Rozhovor, resp. polostrukturovaný rozhovor se nám zdál jako nejvhodnější zvolená metoda, protože umožňuje vyslechnout názory, vlastní poznatky a zkušenosti dotazovaných. Rozhovory jsme realizovali vždy individuálně. Délka rozhovoru byla vždy přizpůsobena výřečnosti či otevřenosti respondenta.

Výpovědi všech účastníků rozhovoru byly nahrány na diktafon. Tato sebrané informace byly následně přepsány, čímž daly vzniknout základnímu materiálu. Ten se dále upravoval tak, aby bylo možné provést analýzu. Následovala transkripce textu a výběr jeho podstatných částí. Jména informantů v těchto prepisech byly změněna, všichni tak vystupují pod pseudonymy.

¹¹⁰HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9, s. 173

¹¹¹ŠVARŤÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6, s. 76

¹¹²HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9, s. 47-49

5.2 Kritéria výběru a samotný respondentů

Jako hlavní kritérium pro výběr účastníků byla skutečnost, že se hlásí k fanouškům alespoň jednoho z následujících autorů detektivních knih – A.C.Doyla, A.Christie.

Vzorek obsahuje celkem deset účastníků obou pohlaví. Využité metody pro sběr vzorku byly poměrně různorodé. Skupina zahrnuje osoby, se kterými tazatelka navázala kontakt prostřednictvím sociální sítě, kde se lidé sdružují a kde je jich také největší počet. Cíleně byla žádost o spolupráci zaslána také několika lidem, kteří psali vlastní fanouškovské povídky, spolupráce byla nabídnuta zastupitelům oficiálních asociací sdružujících fanoušky detektivek: Společnost Agathy Christie a České společnosti Sherlocka Holmese.

Při výběru jsme se snažili vytvořit pestrý vzorek s cílem získat rozmanitá data, i co se věkových skupin týče. Vzhledem k tomu, že jejich finální poměr není vyrovnaný, vzorky vybrané pro kvalitativní výzkum nikdy nejsou zcela reprezentativní, proto vyvážený vzorek není pro úspěšnost výzkumu zásadní podmínkou.

Všichni účastníci byli už při prvním kontaktu seznámeni s výzkumem a jeho průběhem a byla jim zaručena anonymita. Tytéž informace byly zopakovány, popř. vyjasněny ještě na začátku rozhovorů, v práci i prepisech jsme poté dodrželi přislíbenou anonymizaci dat. Výzkum realizován přes komunikační program Skype. Všichni byli na začátku srozuměni s použitím diktafonu. Nejkratší rozhovor trval 4 min., nejdelší 15 min.

5.3 Cíle výzkumného šetření

*„Výzkumné cíle společně s výzkumnými otázkami představují pomyslný kompas, podle něž bychom se měli v průběhu celého výzkumného procesu orientovat“.*¹¹³

Cílem tohoto výzkumného šetření byla snaha zmapovat aktivity fanouškovství, jejich četnost, zjistit, do jaké míry se považují za členy komunity, zda se stýkají s ostatními členy fanklubu, zda využívají možnosti fanouškovství v rámci komunity či zda se účastní fanouškovských srazů.

¹¹³ŠVARÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6, s. 18

Dalším úkolem bylo zjistit, které formy fanouškovských aktivit upřednostňují, jaký postoj zauímají k vlastnímu fanouškovství, zda se vůbec cítí být fanoušky a jaké jsou obecně jejich postoje k fanouškovství. V návaznosti na zkušenosti a znalosti byly vymezeny tyto dva základní tematické okruhy: vlastní pohled respondenta na problematiku fanouškovství a druhy projevů fanouškovství. V rámci jednotlivých okruhů, jsme stanovili hlavní výzkumné otázky:

- a) **Otázky vztahující se k pocitům a názorům** – Cítí se respondent součástí komunity, případně proč? Jaká stanoviska zauímá k různým formám fanouškovství? Jakému zpracování detektivek dává respondent přednost?
- b) **Otázky zjišťovací** – Zkoušel jsi psát fanfiction? Chodí respondent na meetingy, setkání a festivaly? Pokud ano, má na sobě převleky? Hraje respondent larpů či „hry na vraždu“? Hraje PC hry se svým oblíbeným detektivem? Vlastní respondent merchandise, předmět s motivem oblíbeného detektiva?
- c) **Demografické a kontextové otázky** – Kolik je respondentovi let? Jaké je pohlaví respondenta?

5.4 Kategorizace fanoušků

Výzkumná část práce bude snažit kategorizovat fanoušky, to z hlediska aktivity fanoušků, které rozdělil Jenkins na „následovníky“ (*followers*) a na „fanoušky“ (*fans*). Toto rozdělení jsem představila již v úvodu mé práce. *Followers* tedy budu definovat jako čtenáře detektivek, kteří si čtení užívají, ale nepodílejí se na fanouškovské tvorbě a necítí se být příslušníky nějaké skupiny a nejsou členy spolků sdružujících fanoušky. Schází jim tedy sociální aspekt fanouškovství, který je pro fanouška typický. Je zřejmé, že toto vymezení fanouškovství nemá ostře stanovenou hranici a jednotlivé prvky se mohou prolínat u obou skupin – tedy u fanoušků a followers.

Za *fans* lze považovat ty, kteří se hrdě k fandumu hlásí, cítí se být jeho plnohodnotnými členy, jsou aktivní a kreativní v oblasti fanouškovské tvorby, ať už v rámci fanfiction nebo meetingů, nebo jsou členy fanouškovských spolků.

Do výzkumu byli zařazeni pouze informanti se znalostí díla A. Christie nebo A. Conana Doyle, tudíž není třeba předem vytvářet kategorii „nečtenář“.

Nabízí se otázka, zda je klasifikace fans, tak jak o ní hovoří zakladatel fan studies Jenkins, dostačující. Kolektivita, síť vztahů, přetváření nabídnutých obsahů do jiné

kulturní aktivity odlišují fandomy typu Trekkies od „běžného diváka“. Na druhou stranu i mezi fanoušky se najdou tací, kteří se zájmem mohou sledovat novinky týkající se jejich preferovaného mediálního obsahu, ale přitom neprodukovat fanfiction a jiné fan art.

Každopádně u podobných snah o klasifikaci je problémem samotný těžce uchopitelný objekt: při stanovení hranic jednotlivých kategorií se vždy může najít „fanoušek“, který bude stát mimo ně.

Kritéria, podle kterých budu informanty do těchto kategorií rozdělovat, nejprve stručně představím a k jednotlivým bodům shrnu postoje informantů. Jedná se o tyto body:

1. čtenářství

1.1 čtení A. Christie nebo A. C. Doyle,

1.2 čtení dalších detektivních příběhů, např. severských detektivek,

1.3 znalost filmové a seriálové předlohy,

2. fanouškovské aktivity,

2.1 míra podílení se na fanouškovských aktivitách,

2.2 sledování či tvorba fanfiction,

2.3 vlastnictví merchandisingu k seriálu.

5.5 Charakteristika respondentů

Výzkumu se zúčastnilo celkem 11 informantů, které jsem oslovovala přes sociální síť Facebook, konkrétně prostřednictvím fanouškovské skupiny týkající se četby detektivních děl obecně a fanouškovských skupin zaměřených konkrétně na A. Christie a A. C. Doyle. Celkově se jednalo o deset informantů. Nejmladšímu účastníkovi výzkumu bylo 18 let a nejstaršímu 66 let, průměrný věk informantů byl mezi 25–30 lety. Bydliště informantů bylo různé – kromě větších měst, jako jsou Praha, Brno, Olomouc, žijí povětšinou v menších městech či na vesnicích. Právě své bydliště uvádí řada čtenářů jako důvod, proč se neúčastní fanouškovských meetingů, špatné dopravní spojení či přílišná vzdálenost jim bránila v dojezdu na fanouškovské akce. Často jsem v rozhovorech narazila na skutečnost, že se fanouškovských srazů neúčastní také z důvodu přílišné zaneprázdněnosti. Většina respondentů měla již rodinu, studovala nebo měla více jak jedno zaměstnání.

Jako své koníčky informanti nejčastěji zmiňovali čtení a sledování filmů či seriálů se sci-fi, fantasy či detektivní tematikou. Dva informanty uvedli, že k četbě detektivek, konkrétně k četbě díla A. C. Doylea, jej přivedlo sledování seriálu Sherlock. Jedna informantka ohledně svých zálib uvedla, že je členkou klubu jihočeských klubu Obce spisovatelů.

6. ČTENÁŘSTVÍ

Úvodem je třeba zmínit, že všichni respondenti jsou čtenáři Agathy Christie nebo Arthura Conana Doylea, což bylo kritérium při výběru respondentů. Z výzkumu vyplynulo, že z celkem jedenácti respondentů pět respondentů upřednostňuje A. Christie, čtyři informanti A.C. Doylea a dva čtou A. Christie i A.C. Doylea.

Výběr oblíbeného autora je také ovlivněn momentálním rozpoložením – Respondent D na otázku, kterého autora preferuje, odpověděl, že „*čte podle nálady, teď Doylea*“.

6.1 Četba severských detektivek

Zatímco se sci-fi a fantasy žánrech přichází stále něco nového a čtenáři se pouštějí se zájmem do moderních příběhů, v detektivkách stále vládnu Agatha Christie a A.C. Doyle. V poslední době jsou detektivky obecně na vzestupu a z okrajové žánrové literatury už nejsou jen primitivní nástrojem na vyvolání napětí, najednou si detektivky kupují i ti, kteří nečetli nikdy nic.

Co však v poslední době zažívá opravdový „boom“, je severská krimi, která patří k fenoménu posledních let. Úspěch tohoto subžánru patrně tkví v tajemné, zasněžené a izolované krajině a detektivovi, povětšinou v roli outsidera, který nezávisle na policii řeší vlastní případy.

„*Severská krimi je zajímavá tím, že příběhy jsou zasazené do každodenního života, že se v nich řeší nejen zločiny, ale i společenské problémy, jako jsou imigrace, drogy, postavení žen nebo politické manipulace,*“ vysvětluje nakladatelka a spisovatelka Markéta Hejkalová, která sama z finštiny přeložila několik detektivek Miky Waltariho, ale také Krev v jezeře a Zasněženou ženu od Leeny Lehtolainen. „*Čtenář tak má pocit, že se nejen baví, ale že se zároveň dovídá nové a důležité informace o světě.*“¹¹⁴

O úspěchu severské krimi vypovídají počty prodaných knih. Nakladatelství Host prodalo přes 400 000 výtisků různých vydání Larssonovy trilogie, detektivek manželského dua tvořícího pod pseudonymem Lars Kepler mezi českými čtenáři koluje

¹¹⁴Populární severská literatura? Především závěje dobrých detektivek. [Http://www.reflex.cz](http://www.reflex.cz) [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/kultura/62535/popularni-severska-literatura-predevsim-zaveje-dobrych-detektivek.html>

na 200 000 a obecně ona pětina produkce detektivek tvoří zhruba polovinu tržeb nakladatelství.¹¹⁵

Nicméně tato obliba není u mých respondentů až tak masová. Dalo by se říct, že se mnou dotazovaní čtenáři nyní se vrací spíše ke „klasice“, tedy k tradiční anglické detektivce. Respondentka 1 se spojitostí s četbou severských krimi uvádí: *„Ale já mám takový různý období, jednu dobu jsem četla hodně McBaina, od něho jsem měla přečtený prakticky všechno, pak se mně líbily severský detektivky, ale teď se vracím k těm klasičtějším, mírnějším detektivkám“*, stejně tak respondent 2, který už čte detektivky od severských detektivů stále méně a méně.

Respondent 3 severské detektivky také nečte, protože se vyhýbá knížkám, které jsou zrovna v „kurzu“ a respondent 5 má radši již zmíněnou „klasiku“, tedy britské autory jako A. Christie a A.C.Doyla. Stejně tak je na tom respondentka č. 11, která také upřednostňuje „klasiku“ (*„Noo, nečetla jsem, vim, že teda jsou, mám o nich pojem, ale nečetla sem, zatím se spíš držím klasiky“*)

Severská krimi má však přece jen mezi respondenty i své oblíbence, viz respondenta 7: *„Agathu mám ráda a pak mám ráda nějakýho jakoby severana a úplně hrozně se mi líbí Larsson a líbil se mi Kepler“*.

Také respondent 8 rád čte i severské detektivky, ve kterých vidí propojení s klasickými detektivkami: *„To mě právě jako nevím. Já v tom vidím právě propojení v těch směrech, zase ty postupy a metody takový klasický v obou případech, takže to se mi líbí.“*

Respondent 9 se o severské krimi příliš nezajímá, spíše z časových důvodů. *„Teď ne, vim, že mně někdo doporučoval Sněhuláka, ale já sem se k tomu vůbec nějak nedostala, jenže teď kon zase do školy víc knížky, takže asi zase o prázdninách, to čtu hlavně detektivky“*.

Respondent 10 k severské krimi plánuje přečíst, ale momentálně je pohlcenou četnou knih jiných žánrů: *„Já sem spíš vybíravej, já si vyberu od každýho žánru něco, z detektivek tak mám rád hlavně tu Agathu a od toho se odvíjí ty další, takže k té severské krimi se taky chci dostat, protože to vypadá zajímavě, ale zatím nebyla příležitost, aktuálně se plácám ve fantasv, young adults, ale z detektivek teda tu Agathu.“*

¹¹⁵Populární severská literatura? Především závěje dobrých detektivek. [Http://www.reflex.cz](http://www.reflex.cz) [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/kultura/62535/popularni-severska-literatura-predevsim-zaveje-dobrych-detektivek.html>

Na oblibu tohoto žánru dokazují i nově vznikající webové portály zabývající se výhradně severskými detektivkami a skupiny na sociálních sítích. V českém prostředí se detektivkám věnují servery severskokrimi.cz a severskedetektivky.cz, které nabízí poměrně detailní výčet detektivek tohoto druhu.

6.2 Seriálová znalost

Ve svém výzkumu jsem se také zaměřila na znalost fanoušků v oblasti seriálů a filmů, které byly natočeny na motivy detektivních příběhů A. C. Doylea a A. Christie. Seriál Sherlock se začal na britské televizní stanici BBC vysílat v roce 2010. Brzy si získal velkou popularitu nejen ve Velké Británii, ale také v zahraničí, kde se dodnes umísťuje na předních příčkách v žebříčcích oblíbenosti. Respondenti se nejčastěji vyjadřovali právě k tomuto zpracování detektivek A. C. Doylea. Samotný seriál má všude po světě obrovskou fanouškovskou základnu, proto byl předpoklad, že většina dotazovaných fanoušků detektiva Sherlocka seriál viděla a má ho v oblibě. Přesto někteří fanoušci A. C. Doylea seriál neviděli, ale věděli o jeho existenci, viz respondenta 5: „*Vím o tom mladým Sherlockovi, ale to sem neviděla jedinej díl, to mám zprostředkovaně, od kamarádky.*“

Někteří neocenili excentričnost a modernost seriálu, viz respondenta 4: „*S tím Sherlockem Holmesem je to horší, tam se autoři příliš nedrží těch knižních předloh a mám pocit, že se snaží udělat tu postavu ještě exotičtější než opravdu v těch knihách je a osobně se mi to nelíbí.*“

Jeden informant zmínil oblibu černobílého zpracování Psa baskervillského z roku 1959, ale moderním verzím na chuť nepřišel, viz respondenta 6: „*sem viděl to černobílý zpracování Psa Baskervillského, tak to se mi líbilo. Pak sem samozřejmě viděl takový ty novější pseudoverze, ať už to byly ty hollywoodský filmy nebo ten britskej seriál. To bylo nic moc.*“

Respondent 1 ovšem naopak starší verze v oblibě nemá, líbí se mu ta novější zpracování: „*Ty nový filmy, ty se mi líbily, ale ty, co šly ty dřívější zpracování, tak ty se mi nelíbily.*“

Je zřejmé, že vzhledem k masové oblibě seriálu Sherlock není u čtenářů detektivek A. C. Doyle tolik oblíbený, jak bychom předpokládali.

Respondenti byli dále dotazováni na seriál Hercule Poirot. Tento kriminální televizní seriál z let 1989–2013, natočen na motivy detektivek Agathy Christie a s Davidem Suchetem v hlavní roli patří obecně k velmi oblíbeným zpracováním, což tvrdí i respondentka 4 („*Určitě, viděla sem.. třeba u té A. Christie, tak to seriálové zpracování, kde ho hraje David Suchet, tak to se mi docela líbí, tak bych si detektiva představovala, třeba u slečny Marplové už je to horší, úplně nevyhovuj té představě, co sem si o ní udělala.*“)

V rozhovorech také padla zmínka o posledním filmovém zpracování nejnovější Vraždy v Orientu s Kennethem Branaghem v hlavní roli. Tomu se povedlo ztvárnit detektiva Hercula Poirota legračněji a akčněji, než jak jej známe z ostatních zpracování. Ve srovnání s filmem Vražda v orientu s Davidem Suchetem však u fanoušků vyhrává starší verze, viz odpověď respondenta 8 na otázku ohledně srovnání obou verzí: „*sledoval sem tu sérii těch kratších, co dávali. Tam hraje myslím David Suchet, no tak tu sem sledoval a sleduju ji i dneska jako... a líbí se mi jako i to filmové zpracování, je to takový trochu celý v duchu toho krimi příběhu, jako klasickýho, no.*“) a respondent 7- (*Sleduju obojí, ale v tomhle sem víc na ty starý věci než na ty nový. Ty novější se mě úplně až tak nelíběj... Ta nová Vražda mi nepřišla úplně tak dobrá jako ta stará, tu starou myšleno verzi se Suchetem*)

Někoho film nezklamal, ale ani nenadchnul, viz respondent a 2: „*Co na to říkám.. já sem byl za tu Společnost na novinářské projekci a pak jsem byl na normální promítání v multiplexu, ani napodruhé mě ten film nezklamal, takže.*“

A našel se i respondent 10, který ocenil zpracovanost nejnovější verze Vraždy, líbila se mu návaznost na knižní verzi příběhu: *Ten Kennen je takovej aktivnější, a jsem moc rád, že tam navazujou, na konci bylo, že ho potřebujou zpátky v tom Egyptě, takže to končí v tom Brodu, a von se vrací do Egypta a to je právě proto, protože na to navazuje ta Vražda na Nilu. Sem rád že zůstali u toho, protože si myslím, že se to povedlo zpracovat)*

Vzhledem k oblibě seriálů a filmových zpracování by se dal očekávat větší zájem o tento typ zpracování detektivních příběhů. Části respondentů časová vytíženost znemožňuje sledovat filmy a seriály, další část k nim zaujímá lehce kladný, až neutrální

postoj, viz respondenta 3: „*Já sem z filmů viděla jen tu Vraždu v Orient expressu, jak ted'ka byla, jinak sem nic neviděla a jako dobrý, no...*“

Respondentka 9 prošla vývojem od seriálu ke knize, k četbě A. C. Doylea ji přivedlo sledování seriálu Sherlock: „*Mě právě dovedl k Doylevi ten moderní. Já už sem o Doylevi věděla dřív, tak nějak, ona ho četla moje sestra, která je starší než já, jako znal jsem to jméno, ale nečetla sem ty příběhy a pak vlastně jak se vydala ta série, toho moderního, tak sem si to začla zjišťovat a přešla jsem spíš na ty knížky...takže to byl takový jako začátek.*“

Stejně tak i respondentka 11, kterou dle informací hodnotím jako nejvíce „zapálenou“ divačku seriálu Sherlock, kterou k četbě také dovedl zmiňovaný seriál z dílny BBC, který hodnotí ze všech filmových a seriálových zpracování příběhů se Sherlockem Holmesem jako nejlepší (*už sem viděla většinu z toho, ale díky tomu sem se k tomu Sherlocovi nějak tak dostala, takže, a díky tomu k tomu detektivnímu žánru sem se dopracovala, takže..k tomu filmu mám takovej dobrej vztah, ale já sem zase vášnivej.nejsem zas tak asi úplně vášnvá, ale ráda čtu a baví mě to, takže ta knižní podoba... říkám, zatím se k tomu nějak tak dostávám, přečetla sem asi dvě povídky a jednu, jak se tomu říká a jeden ten román*) Na seriálu obdivuje hlavně propracovanost a zachycení unikátního vztahu mezi Sherlockem a dr. Watsonem, viz „*Už na první ohled mě hrozně zaujalo jak to mají pojatý a zpracovaný myšlenkový pochody, snažila sem dedukovat jak on, je to hrozně zajímavý to vidět..a hlavně mě se hrozně líbí ta chemie mezi Sherlockem a Watsonem, to jak mají mezi sebou, jako dokázali, jak je Sherlock asociál, tak ten Watson si k němu našel tu cestu, i přesto že je takovej zvláštní a podivínskej a to se mi právě na těch povídkách, že spousta z nich i v těch Doyleových povídkách je dost popisovanej vztah mezi, že ten vztah Johna k tomu Sherlockovi, jakože ho prostě obdivuje, v tom seriálu to mají dobře zachycený, že to funguje ta chemie*“.

6.3 Vlastnictví merchandise

Dalším aspektem fanouškovství, který jsem do výzkumu zařadila, je vlastnictví merchandisingu. Většina informantů k němu zaujímá neutrální postoj a nepovažují ho za něco důležitého. Viz respondenta H: „*To nemám nic, ale mám pěknou sbírku knížek od ní*“ a respondent C: „*Ani ne, jen pár knížek.*“

Respondent B některé předměty se svým oblíbeným detektivem vlastní, ale upozorňuje na určité limity při jejich pořizování, na problematiku autorských práv a malou dostupnost těchto věcí v Česku: „*Ano, vlastním, ale je důležitý vědět, že ti oficiální vlastníci práv, co si to dovolili vyrobit, těch je minimum, za první a za druhý, to se zřejmě hůř shání.*“

Respondent F jako merchandise považuje i knížky: „*Mám spoustu knížek, a jednu v angličtině, co mi přivezla kamarádka, ale tohle sem jako suvenýr chtěl, když sem si mohl něco vybrat něco z Londýna.*“

Respondentka D navíc předměty koupila přímo v Londýně na Baker Street „přímo u zdroje“, kde fiktivní postava Sherlocka Holmese žije. „*Mám něco se Sherlockem, protože jsem kdysi byla v Londýně, náhodou sem prostě narazila na nějakého..., dokonce mám Sherlockovu vizitku, potkala sem jednoho na roku Bleecker street byla sem samozřejmě v tom muzeu a mám hrníček odtud, v rámci návštěvy Londýna.*“

Neutrální vztah k merchandisingu má respondent G. Ten sice dostal tyto předměty jako dárky, dnes však k merchandisingu zajímá neutrální postoj, nezajímá ho to. „*Kdysi sem nějaký měla, dostala sem ho od babičky, ale vyrostla sem z něj, pak už sem ho nějakou úplně nesháněla...jako měla sem ho přímo ke knížce... snad k Vraždě v Orient expressu...tam byl vyloženě nápis toho titulu... Myslím si, že to byla ta Vražda v orient expressu, protože to sem jednu dobu žrala hrozně moc.*“

Respondentka 9 vlastní hrnek a plátěnou tašku s motivem Sherlocka. „*No... mám hrnek, hrnek mám a tašku plátěnou-nechala sem si malovat od jedné slečny, že mi dělala vlastně, ale jinak asi ne, no..ale já nejsme moc takovej typ, třeba svý oblíbený kapely, že bych to dávala úplně tak jako najevo něčím takhle.*“

Respondent 9 reklamní předměty s detektivy nevlastní, ale merchandise knižních nakladatelství ano. „*S detektivama konkrétně ne, ale co týče knižního merchandisu, tak to mám látkou tašku ten Humbook jak sme se bavili, Kanzelsberger vydalo na podzim nový látkový faitradový tašky s Malým princem, potom mám takovou látkovou tašku od nakladatelství Oli a pak mám takový knihotašky od Martinusu, voni mají asi dvě nebo tři, ten má taky ten tašek víc, a co se týče trička ale ty sem zatím se m nepořizoval.. vim, že někde na mě vyskočí triko s těma motivama Sherlock a Agathy, ale z toho nic nemám.*“ Respondentka 11 vlastní dvě trička s motivem S. Holmese.

6.4 Psaní fanfiction

Fanoušci sami produkují své vlastní texty, založené na originálním díle. Původně byly fanouškovské fikce publikovány v tzv. *fanzinech*. Tyto fanziny lze dělit na další poddruhy, Jenkins navrhuje krom rozdělení na *letterziny*, obsahující i dopisy od fanoušků a krátké články, a *fictionziny*, tvořené povídkami, novelami a básněmi.¹¹⁶

Často jsou fanouškovské texty na velmi vysoké úrovni, srovnatelné s jinými uměleckými texty, ale liší se od nich svojí neprodejností, kolují pouze v rámci fanouškovské kultury a nikde se neprodávají.

Někteří respondenti fanfikci píšou, ale ne v detektivním žánru. Respondent C na otázku, či píše fanfiction odpovídá: „*To ne, psala jsem nějaký romantárny, nikdy jsem nezkoušela detektivku, natož ve stylu Agathy...*“ Respondent D považuje psaní detektivních fanfiction jako obtížnou záležitost „*No to sem si zatím ještě netroufla, protože si myslím, že napsat dobrou detektivku je docela náročné, takže osobně si na to netroufám. Zkoušela sem psát úplně jiný věci, ale dát dohromady detektivku, aby měla hlavu a patu tak na to úplně nemám.*“ Stejně tak respondentka 11 hodnotí svou snahu o napsání fanfiction velmi sebekriticky („*zkoušela sem i sama psát, ale já sem k sobě hodně kritická a ten detektivní žánr je hrozně těžký napsat tak, a to bylo smysluplný a mělo to nějakou pointu, takže zkoušela sem to, ale nikdy sem nic nedopsala*“).

Respondentka G také píše, ale poněkud jiný žánr: „*Psala sem jakoby hodně pro sebe, ale pak sem se dostala do klubu jihočeských spisovatelů, protože sem z toho kraje a vyšly mi už nějaký povídky, nějaký básničky a tak. V rámci nějakých jejich vydání.*“

Respondent 10 fanfiction čte, ovšem její jiné žánry. Psát fanfikci nikdy nezkoušel „*Tak psát sem nezkoušel, ale četl sem, zatím sem ve fázi těch fantasy, ale já více méně mám ty žánry v zásobě, já když čtu v tom, co mám, tak vím, že prostě mám po čem šáhnout, takže já mám s tímhle tím vystaráno a tím, že nejsem až tak náročnej a vím že mám opravdu velkou zásobu toho, co můžu číst napříč žánrama nejenom detektivky, nejenom scifi a fantasy.. tak so myslím, že o čtení nebudu mít nouzi.*“

Respondentka 9 měla záměr se svými spolužačkami fanfiction napsat, ale nikdy se k tomu neodhodlala. „*Když sem ještě chodila na gymnázium, tak sme právě s holkama co sme tam chodili, já sem vystudovala umělecké gymnázium, takže když šel ten moderní*

¹¹⁶*Fan Fiction as Critical Commentary* [online]. 2016 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: http://henryjenkins.org/blog/2006/09/fan_fiction_as_critical_commen.html

Sherlock, tak nám přišlo strašně zajímavý udělat z toho Sherlocka ženu, která nenávidí třeba jako i muže jako, odměřený, prostě jako a inteligentní samozřejmě, ale nikdy sme k tomu nedostali, strašně sme si to chtěli vyzkoušet, ale...tím pádem nikdy sem nic takového nezkoušela, ale přemýšleli sme, ale nikdy sme se k tomu nějak.. já na to nemám takovou hlavu, abych vymyslela nějaký příběh jako, abych ty maličkosti tam nějak sepsala, to mě asi by nešlo. “

Ostatní respondenti psaní fanfiction nezkoušeli, ani je to nezajímá, dá se tedy říci, že ani jeden respondent nepíše detektivní fanfikci. Dotazovaní sice o existenci fanfiction vědí, avšak zaujímají k ní neutrální postoj a ani jeden fanouškovské texty neprodukuje. Neparticipují tedy na textu aktivně a ani do něj nechtějí zasahovat.

6.5 Účast fanoušků na meetinzích

Většina fanoušků zaujímá k fanouškovským aktivitám, jako jsou meetingy, srazy a jiné činnosti spolků, povětšinou neutrální postoj. Některé informanty tento typ fanouškovských aktivit nezajímá. Například respondenty 8 a 3. *„Mě by ani ty meetingy nenapadly, jako mám v plánu si od ní všechno přečíst, mě by nenapadlo vyhledávat si spolky. “*... *„No spíš mě to vůbec nezajímá. “*

Stejně tak respondent 5 o detektivních fanklubech nic neví a je navíc zaneprázdňený, takže fanouškovské aktivity jsou jeho objekt zájmu. *„Ne, ani nevím, že něco takovýho existuje, asi bych o to ani neměla zájem, to právě podle mě dělají hlavně fanoušci sci-fi. Ale přiznám se, že asi ani neměla zájem, protože zaprvý mám rodinu a mám spoustu jiných aktivit, maximálně podiskutovat na fanouškovské skupině, kde se člověk dozví něco o knížkách, co třeba nezná, tak to se mi líbí, ale že bych na internetu vyhledávala nějaký takový skupiny, to ne. “*

Respondent 6 také na fanouškovské srazy nechodí, dle jeho slov si fandí „sám pro sebe“. *„Nene, nechodím, Asi to de spíš, sem spíš takovej fanda, že si fandím tak sám. “* Respondent 1 má o fanouškovských aktivitách jisté povědomí, ale přímo se jich také neúčastní (*„Ne, vím, že je to populární zůstávám jen u těch knížek...ale líbí se mi to, co se děje kolem Sherlocka Holmese, jako kdyby žil, ale že bych se toho napřímo účastnila, to ne.. “*)

Naopak respondent 2 je díky své funkci správce Společnosti A. Christie v rámci srazů dost aktivní (*„Setkání probíhá v restauraci, každé je oblečené jak normálně chodí,*

poslední setkání bylo spojený s promítáním Vraždy v Orient expressu. Noo, možná jste zaznamenala, nějak máme akci Hra na vraždu Tam jsem, to si musím honem uvědomim, tak vloni na jaře udělali, tam jsme měli nějaký převleky, předváděli knihu, v rámci nějaký zábavy, nějakéj titul měli lidi hádat, podle toho jak jsou oblečení, to je jediná věc...Určitě, pokud tam pro tebe pro to máte kolonku a je to potřeba rozvést, tak ano, cítím, že díky tý Společnosti vznikly i nějaký vztahy, kde tedy můžu řešit i něco osobní, jako třeba na to meetingu)

Respondent 4 uvádí jako důvod neúčasti na srazech velkou vzdálenost svého bydliště od centra dění těchto meetingů, kdyby žil ve větším městě, účasti by se nebránil (*Nechodím, pro mě je takový... Nevím, kde bych ty informace zjistila a žiju na malém městě, daleko od všeho, byl by to problém cestovat do Prahy, do Brna, takže po tom ani nepátrám... Jako určitě bych to zkusila, aspoň jednou, podívat se o co de*). Respondent7 je také zaneprázdněný a bydlí v malém městě, ale v případě, že by pro něj byly srazy dostupné, tak by se jich účastnil.,*„Jo, spíš tu internetovou, spíš sem ani nezaregistrovala, že by pro mě tady v okolí něco takovýho konalo. To spíš ta Praha a tak. A já přeci jenom chodím do práce a mám ty práce asi tři. Takže zatím spíš na ty internetový platformě...To bych určitě jela a jela bych ráda.“*

Respondent 9(*„Já spíš, já sem právě psala na Sherlocka ročníkovou práci, jak sem končila gymnázium, takže věděla sem, že tam sem se o tom dozvěděla víc, mám pocit, že sem chtěla najít nějakéj ten sraz tenkrát, ale už tak často se nekonají...když sem psala aji tu ročníkovku tak ty stránky aji byly..bylo tam míň informací a byly aji v porcesu, pořád napsaný, že se opravuje, byly nefunkční, tak sem četla že jsou tam nějakí holmesology, nebo jak se jmenuje ta věda..jo, a to už mi nepřijde tak blízký, ta věda. Nějak ta Společnost s tím pracuje, že by se mělo věřit, že Doyle není ten pravý autor, ale pravým autorem je Watson, což, s tím se neztotožňuji.Já kdybych tam šla, mě by to zajímalo. Já si myslím, že toho nemám přečtený a nevím toho kolik co oni, ale o to by mě to zajímalo, no zajímalo by mě to , ale jak říkám, mám pocit, že už se to moc nekoná“*

Respondent 10 se účastní srazů, ale nikoli meetingů detektivních fanoušků, ale fanoušků sci-fi a young adults (*„Není to pro mě zas takový lákadlo, spíš takovej Hombook, různý srazy nebo věci okolo tohohle, ale co se týče těch detektivek, tak takhle ne, tak to zatím neprovozuju teda.“*)

Respondentka 11 by se stejně jako další respondenti účastnila meetingů, ale z důvodu velké vzdálenosti od centra dění těchto fanouškovských sešlostítak zatím neučinila (*„Já bych se toho hrozně účastnila, protože já sem byla sama, když sem začala*

sledovat Sherlocka, nebo když sem se začala i k těm příběhům dostávat, tak sem byla úplně sama, nikdo kromě mě to nesledoval“).

6.6 Počítačové hry

Díky charakteru detektivek hry s detektivní tematikou spadají do kategorie tzv. *adventur*, tedy her, kde hrdina řeší úkoly, hádanky. Do cíle se hlavní postava hry dostane přes množství rébusů prověřující logický úsudek a fantazii hráče. Dále tento typ her můžeme zařadit do dalších podkategorií, jako akční, hororové, či dobrodružné.

Počítačové hry mají v oblibě zejména fanoušci sci-fi, což vyplývá i z povahy žánru.

S postavou Sherlocka je produkováno více počítačových her, jako Odkaz Sherlocka Holmese, Sherlock Homes vs. Arsene Lupin. Tyto hry se však často nezakládají na kánonu a dobrodružství ve hře nejsou odvozena od literární předlohy, což je zřejmě důvod jejich nepřilísné oblíbenosti.

Co se týče Agathy Christie, tak byly vydány hry, které se od předlohy a původních příběhů příliš nevzdalují, jako Vraždy podle abecedy, Deset malých černoušků a Vražda v Orient expressu.

Z výzkumu fanouškovských aktivit vyplynulo, že drtivá většina respondentů počítačové hry nehraje a nemá v plánu začít. Respondent 2 má o nich sice povědomí, ovšem nehraje je (*„Máme na webu databázi a ke každému dílu je film, divadlo, televize, takže já vím, pokud nějaká počítačová hra existuje, ale já osobně žádnou nehraju“*), stejně tak respondent 3 (*„Já vůbec žádný hry nehraju, když už sem něco hrála, tak to s Agathou nemělo nic společnýho, Agathu sem jen četla.“*) a respondent 4 (*„Kdysi sem něco zkoušela, ale ted' ne, ale už je to dlouho a ted'ka na to nemám čas“*). Zbytek respondentů se o hry taktéž vůbec nezajímá a většinou tedy nehrají hry vůbec, tedy ani detektivní, ani žádné jiné. Kdybychom jejich nezájem o hraní počítačových her srovnali s neúčastí na fan meetinzích, dospějeme dle odpovědí k názoru, že respondenti uvádí jako důvod neúčasti na srazech nedostatek času a velkou vzdálenost od místa dění, v případě počítačových her však převládá nezájem a nechut' hrát.

Jediný, kdo hrál nějakou počítačovou hru se svým oblíbeným detektivem, byl dle výzkumu respondent 8 (*„Jo, to sem hrál, tu jednu adventuru, Vraždu v Orient*

expresse, ale ted' nevim přesně jak se to menovalo, ale byla to klasická adventura.“). Jelikož si respondent nemohl vzpomenout na podrobné atributy hry, lze předpokládat, že ho hra příliš nezaujala.

Respondentka 11 hry také nehraje, ale již v dětství hrála a měla ráda rébusy a hádanky, což dává do souvislosti s vášní ro detektivní příběhy (*„Vím, že je na XBOX, ale tu sem teda nehrála, ale hrála se v dětství takový ty záhady a rébusy, to mě zajímalo vždycky“*).

6.7 Shrnutí a interpretace výzkumu

V analytické části své práce jsem se zaměřila na zjišťování, do jaké míry fanoušci detektivek sdílí své zážitky. Nejdříve jsem zjišťovala informace ohledně čtenářství, tedy jestli upřednostňují čtení A. Christie nebo A. C. Doylea, dále jsem se dotazovala na čtení dalších detektivních příběhů, např. severských detektivek a na znalost filmové a seriálové předlohy.

V rámci fanouškovské aktivity jsem se dotazovala na účast na těchto fanouškovských aktivitách a na důvody jejich případné neúčasti/účasti. Poté jsem se zabývala čtením a tvorbou fanfiction, a vlastnictví merchandisingu k seriálu.

Podle míry podílení na fanouškovských aktivitách jsem vysledovala dva typy fanoušků, kteří se objevují v mém výzkumu: 1. *followers*, neboli „*fanové sami pro sebe*“ 2. *fans* nebo „*zapálení fanoušci*“. Toto dělení již bylo představeno v teoretické části práce a vypovídá o funkci, kterou mají ve fanouškovské subkultuře. První typ neaktivních fanoušků že si tzv. *fandí sami pro sebe*. Tato skutečnost vystihuje jejich činnost, sice znají dílo detektiva, ale neúčastní se meetingů, nehrají hry, občas něco okomentují, ale raději si četbu svých oblíbených autorů „*potichu*“ užívají. Není pro ně tedy důležitý sociální aspekt, ale četba má pro ně spíše odpočinkovou roli. Tato menší zainteresovanost a zájem účastnit se fanouškovských aktivit mohla být způsobena, jak často respondenti uvádí, nedostatkem času a vzdáleností od „*centra dění*“, tedy od místa konání fanouškovských srazů. Ovšem pro „*zapáleného*“ fanouška by takové důvody zřejmě nebyly až takovou překážkou. Domnívám se, že důvod jejich neúčasti na

fanouškovských srazech, nezájem o fanfiction atd, byla spíše nechuť a neochota sdílet s ostatními fanoušky detektivní literatury.

Oproti tomu *fans* veřejně sdílí své nadšení a účastní se fanouškovských meetingů. Z jedenácti dotazovaných respondentů za *fans* můžeme považovat pouhé dva respondenty, jelikož oni jediní se účastnili fanouškovských srazů a uznali i socializační aspekt této činnosti.

Dále jsem se v rámci výzkumu ptala na oblibu severských detektivek. Severská krimi je v současné době často skloňovaným pojmem v oblasti literatury. Knihy severských autorů jsou často na předních místech knižních bestsellerů. Také vznikající webové portály zabývající se výhradně severskými detektivkami, stejně tak i skupiny na sociálních sítích poukazují na získanou oblibu této literatury a přízeň čtenářského publika.

Značný počet dotazovaných čtenářů dává přednost „klasice“, tedy tím myslí klasickou anglosaskou detektivku v tom pravém slova smyslu. Samotný akt vraždy a násilí nehrají v příbězích Agathy Christie a A.C.Doylea stěžejní roli. Je tomu právě naopak, slouží pouze jako klíč k rozplétání záhady. Příběh je založen na logickém řešení stop a postupném rozplétání. Z respondentů se ke četbě severských přihlásilo pouze čtyři respondenti, ostatní o nich slyšeli, ale nějak blíže se o tento druh detektivní fikce nezajímali. Pouze jeden respondent vidí propojení klasické detektivky s moderním žánrem severské krimi, a to v metodách postupu řešení. Jako charakteristiku žánru vystihuje pojem *nordic noir*, detektivky se vyznačují brutalitou, ponurým prostředím a většinou osamělým detektivem. Najednou je tady více „lidský detektiv“, člověk s osobními problémy, který už není vševědoucí ani geniální. Vzhledem ke stávající oblibě severského krimi a celosvětového *boomu* tohoto druhu literatury jsem očekávala větší zaujetí pro tento žánr, ale vzhledem k malému počtu respondentů nemám v tomto směru k dispozici reprezentativní vzorek.

Dalším tématem bylo vlastnictví reklamních předmětů, neboli merchandise. Merchandise je velmi efektní a jednoduchý způsob jak ukázat, čemu fandím a k jaké fanouškovské subkultuře se hlásím. Prodej produktů se odehrává např. při koncertech či reklamních akcích, nejčastěji však ve specializovaných e-shopech. Jedná se v podstatě o jakékoli zboží, které svou vizualizací evokuje vztah k interpretovi – ať už to je fotografie, logo. Jedná se zejména o oblečení, doplňky a šperky, hračky a hry, knihy, plakáty, kosmetiku a parfumerii apod. Merchandise tvoří rozmanitá škála produktů, mezi ty nejběžnější patří oblečení: trička, mikiny, batohy aj. Najdeme však reklamní

produkty, jako spodní prádlo, školní potřeby. Tedy podstatě cokoli, co nás identifikuje s danou fanouškovskou komunitou. Dotazovaní respondenti se však jako typičtí „konzumní“ fanoušci obklopení reklamními předměty nechovali. Z dotazovaných informantů vlastní předmět s oblíbeným detektivem pouze čtyři respondenti, jeden respondent dokonce zmínil v souvislosti s nákupem reklamních předmětů svůj nezájem veřejně ukazovat svou příslušnost k fanouškovské skupině.

Dále jsem v rámci fanouškovských aktivit zkoumala tvorbu fanfiction, jelikož tato textuální produktivita předpokládá nejvyšší stupeň participace. Fanoušci sami produkují své vlastní texty, založené na kánonu. Nejde zde o peněžní odměnu, ale o „pochlubení se“ a o získání zvýšené pozornosti ostatních fanoušků v rámci fanouškovské kultury. Z dotazovaných respondentů nikdo nepíše detektivní fanfikci. Dvě respondentky se o to pokoušely, ovšem bez úspěchu, nazvaly detektivní žánr jak velmi obtížný. Zdálo se jim velmi obtížné vymyslet zápletku a logicky poskládat děj tak, aby dával smysl, a tak skončily pouze u čtení fanouškovských fikcí. Ostatní informanti se o fanfiction nezajímají, spíše k tomuto druhu fanouškovské kreativity zaujímají neutrální postoj.

Dále jsem se doptávala na znalost, případně na názor seriálových a filmových zpracování detektivek Agathy Christie a A. C. Doylea. Jako nejvýznamnější a nejnámější se vyjevil série BBC nazvaný Sherlock. Seriál Sherlock se začal na britské televizní stanici BBC vysílat v roce 2010. Brzy si získal velkou popularitu nejen ve Velké Británii, ale také v zahraničí, kde se dodnes umísťuje na předních příčkách v žebříčcích oblíbenosti. Druhá série byla odvysílána v roce 2013, třetí série v roce 2014 a čtvrtá série se dostala na obrazovky v roce 2016. Tento seriál to oblíbenosti u respondentů „vyhrál na plné čáře“, znalo jej nejvíce respondentů. Ovšem co se týče volby mezi knihou a seriálem, všichni respondenti by si vybrali knižní zpracování. Dvě respondentky prošly vývojem od seriálu ke knize, tedy obě dvě informantky seriál natolik nadchnul, že potřebovaly „více“, tudíž zaměřily svou pozornost rovnou ke kánonu a začaly se „prokousávat“ dílem A. C. Doylea. U seriálového zpracování detektivek Agathy Christie se dotazovaným nejvíce líbil seriál s Davidem Suchetem, ale nejnovější film Vražda v Orient Expressu z roku 2017 se také setkal s pozitivními recenzemi. Většina respondentů tedy seriálová zpracování znala a aktivně sledovala.

ZÁVĚR

Jak jsem popsala v úvodu své magisterské práce, fanouškovství může mít více podob, a ve svém výzkumu jsem fanoušky kategorizovala na *fans*, tedy „zapálení fanoušci“ a na *followers*, tedy ty, co si fandí „sami pro sebe“, tedy nemají potřebu svou fanouškovství s kýmkoli a jakkoli sdílet.

Dnešní fanoušci jsou často i autory nových obrazů, videí a textů a nejsou jen pasivními fanoušky.

Fanoušci detektivek, se kterými byl uskutečněn rozhovor, nepatřili mezi aktivní tvůrce fanouškovského umění a textů, a literatura pro ně hraje především odpočinkovou roli. Výchozí pro můj výběr bylo, zda se za fanoušky seriálu sami považují, což se splnilo již při výběru respondentů, jelikož souhlasem s mým výzkumem sami sebe označili jako fanoušky. Samozřejmě zůstává otázkou, co si pod slovem „fanoušek“ představili, jelikož pro každého informanta mohl tento pojem znamenat úplně něco jiného.

Z odpovědí dotazovaných respondentů můžeme vyvozovat skutečnost, že se téměř neúčastní fanouškovských meetingů, nepíší fanfiction, nehrají hry, vlastní merchandise ve velmi omezeném množství. S ohledem na literaturu nevytváří nové obsahy, ale sledují novinky ohledně zpracování A. C. Doylea a A. Christie.

Jelikož neustále přibývá seriálových a filmových adaptací na téma Sherlocka Holmese a Hercule Poirota, došlo i na toto téma. Respondenti mají zkušenost se seriálovým zpracováním, které hodnotí vesměs kladně. Téměř všichni dotazovaní četli nebo mají povědomí o teď tolik moderním severským krimi, ale přesto dávají přednost detektivce klasického stylu. Většina respondentů viděla seriál Sherlock, který vyčnívá především díky svému novému pohledu na známou, klasickou literární postavu a fanoušci na sérii oceňují způsob, jakým tvůrci dokázali přenést jejich původní představy o Sherlocku Homesovi do současné moderní doby. Ohledně zpracování detektivek o A. Christie se divákům nejvíce vrylo do paměti seriálové zpracování s Davidem Suchetem a pozitivně také hodnotí film z roku 2017 Vražda v Orient Expressu.

Diskutabilní může být v mém výzkumu zastoupení fanoušků A. C. Doylea. I přes mou snahu se mi bohužel nepodařilo uskutečnit rozhovor ani s jedním členem České společnosti Sherlocka Holmese, jelikož hlavní představitel a zakladatel a současně prezident Společnosti rázně odmítl rozhovor s odůvodněním, že si od „výzkumu

představoval něco jiného“. I když jsem se pokoušela své výzkumné otázky a záměr patřičně odůvodnit, rozhovor se nerealizoval.

Do mého výzkumu se přihlásil i fanoušek, který, jak jsem posléze z rozhovoru zjistila, je více než fanouškem detektivek spíše fanouškem žánru *youngadults*, a v rámci tohoto žánru se účastní i knižních festivalů a meetingů. O účasti na srazech fanoušků detektivek neuvažuje. V některých případech je tedy vnímání sama sebe jako fanouška určitého žánru poněkud zkreslené a pro každého znamená být fanouškem něco jiného. Pro některé je fanoušek „pouhý“ čtenář, a pro jiného zase ten, kdo není jen pasivní čtenář a aktivně se podílí na fanouškovském dění a účastní aktivit v rámci fanouškovského fandumu.

V práci jsem se pokusila na základě rozhovorů s diváky, kteří se sami považují za fanoušky detektivních příběhů odhalit, proč se v drtivě většině neúčastní fanouškovských srazů. Mnoho z nich zmínilo zaneprázdněnost a velkou dojezdovou vzdálenost od místa konání srazů, ovšem zde se nabízí otázka, zda je tomu opravdu tak, nebo jestli by si ten „pravý a zapálený fanoušek“ neměl najít čas i tak. Fanouškovství se tedy u mých informantů neváže s pojmem socializace, ale prostě si fandí „sami pro sebe“. Merchandise nesbírají, z čeho by se dalo usoudit, že nemají potřebu své fanouškovství okatě ukazovat. Případný další argument nedostatečné dostupnosti těchto výrobků dle mého názoru nelze tak zcela akceptovat, jelikož díky internetu lze na e-shopech pořídit snadno a rychle cokoli.

Co se týče počítačových her, tak v tomto případě se můj předpoklad shodoval s výsledkem plynoucím z výzkumu: čtenáři o hry neměli zájem, někteří věděli o jejich existenci, ovšem nikdo je nehrál a ani to neměl plánu. Jeden z důvodů by mohlo být nevyhovující zpracování, hry jsou často vzdáleny od kánonu, což mohlo potencionální fanoušky herní adaptace detektivek odradit.

Cílem práce bylo zmapovat aktivity fanoušků detektivní literatury, což se mi díky teoretickému úvodu a praktické části, tedy výzkumu, podařilo.

SEZNAM ZKRATEK

aj. – a jiné

atd. – a tak dále

BBC – British Broadcasting Corporation

ČR – Česká republika

FF – Festival Fantazie

např. – například

OTW – Organization for Transformative Work

popř. – popřípadě

SAC – Společnost Agathy Christie

tj. – to je

tzv. - takzvané

ZDROJE

Zahraniční knižní zdroje

LEWIS, Lisa A. *The Adoring Audience: Fan Culture and Popular Media*. Psychology Press, 1992. ISBN 0415078210

MORETTI, Franco. *Signs taken for wonders: on the sociology of literary forms*. London: Verso, 2005. *Radical thinkers*, 7. ISBN 18-446-7056-2

ABERCROMBIE, Nicholas a Brian J. LONGHURST. *Audiences: A Sociological Theory of Performance and Imagination*. SAGE Publications, 1998. ISBN 9780803989627

HILLS, Matt. *Fan cultures*. 1st pub. London: Routledge, 2002. *Sussex studies in culture and communication*. ISBN 978-0-415-24025-3

Fans, Bloggers, and Gamers: Exploring Participatory Culture. New York: NY press, 2006,

JENKINS, Henry. *Textual poachers: television fans*. New York: Routledge, 1992

JENKINS, Henry. *Confessions of an Aca/Fan : The Official Weblog of Henry Jenkins* [online]. 2009,

JENKINS, Henry. *Textual poachers: television fans & participatory culture*. New York: Routledge, 1992. *Studies in culture and communication*. ISBN 9780415905718.

LÉVY, Pierre. *Collective Intelligence*. Basic books, 1999. ISBN 9780738202617.

JENKINS, Henry. *Convergence culture: where old and new media collide*. New York: New York University Press, 2008. xi, 353 s. ISBN 978-0-8147-4295-2.

HELLEKSON, Karen, ed. a BUSSE, Kristina, ed. *Fan fiction and fan communities in the age of the Internet: new essays*. Jefferson, N.C.: McFarland, ©2006. vi, 290 s. ISBN 0-7864-2640-3.

České knižní zdroje

MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2004, 106 s. ISBN 80-718-5669-X.

- GRYM, Pavel. *Sherlock Holmes a ti druzí: čtení o detektivech a detektivkách*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1988. 284 s.
- SÝKORA, Michal a kol. *Britské detektivky: od románu k televizní sérii*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. 188 s. ISBN 978-80-244-3035-5.
- ČAPEK, Karel.: *Holmesiana čili o detektivkách*. In: Marsyas. Praha 1971
- SIROVÁTKA, Oldřich. *Literatura na okraji*. Vyd. 1. Praha: Československý spisovatel, 1990. 98 s. Puls; sv. 26. ISBN 80-202-0122-X.
- ŠKVORECKÝ, Josef a ŠPIRIT, Michael, ed. *Nápady čtenáře detektivek a jiné eseje*. Vyd. v tomto uspořádání 1. Praha: Ivo Železný, 1998. 277 s. Spisy Josefa Škvoreckého; sv. 9. ISBN 80-237-3548-9.
- CIGÁNEK, Jan. *Umění detektivky: o smyslu a povaze detektivky*. 1. vyd. Praha: SNDK, 1962. 410, [4] s. Knižnice teorie dětské literatury; Sv. 13.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. 437 stran. ISBN 978-80-262-0982-9..
- ŠVARŤÍČEK, Roman a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. 377 s. ISBN 978-80-262-0644-6.
- ČECHOVÁ, Marie a kol. *Čeština: řeč a jazyk*. Praha: ISV, 1996, ©1995. 380, [3] s. Jazykověda. ISBN 80-85866-12-9.

Články a eseje

Moretti, Franco. "Clues" in *Signs Taken for Wonders: Essays in the Sociology of Literary Forms*. London: Verso, 1988

WILSON, Edmund. *Why do people read detective stories?* [online]. [cit. 2016-01-20].

Dostupné z:

http://www.crazyoik.co.uk/workshop/edmund_wilson_on_crime_fiction.htm

WILSON, Edmund. *Who cares who killed Roger Ackroyd?* [online]. [cit. 2016-01-20].

Dostupné z:

http://www.crazyoik.co.uk/workshop/edmund_wilson_on_crime_fiction.htm

KINDERGAN, Ashley. *IF MYSTERIES ARE TRASH, WHY DO WE LOVE THEM? U* [online]. [cit. 2017-11-01]. Dostupné z:

<http://unfiltered.groups.jr.com/mysteries-trash-many-people-love/>

AUDEN, W.H. *The Guilty Vicarage: Notes on the detective story, by an addict* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://harpers.org/archive/1948/05/the-guilty-vicarage/3/>

Populární severská literatura? Především závěje dobrých

detektivek. *Http://www.reflex.cz* [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z:

<http://www.reflex.cz/clanek/kultura/62535/popularni-severska-literatura-predevsim-zaveje-dobrych-detektivek.html>

CHUAN LIU, Kuei. *Globalization in Different Directions: Glocalization and Cultural Distances between Otaku Cultures in Different Regions* [online]. In: . s. 8-9 [cit. 2018-06-27]. Dostupné z: <http://arno.uvt.nl/show.cgi?fid=142176>

Baker Street Irregulars discussion: General > Old and New Sherlockians: What do you think? [online]. 2012 [cit. 2018-05-31]. Dostupné z:

<https://www.goodreads.com/topic/show/870633-old-and-new-sherlockians-what-do-you-think>

<http://henryjenkins.org/blog/2013/03/t-is-for-transmedia.html>

Fan Fiction as Critical Commentary [online]. 2016 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z:

http://henryjenkins.org/blog/2006/09/fan_fiction_as_critical_commen.html

Populární severská literatura? Především závěje dobrých

detektivek. *Http://www.reflex.cz* [online]. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z:

<http://www.reflex.cz/clanek/kultura/62535/popularni-severska-literatura-predevsim-zaveje-dobrych-detektivek.html>

JANSOVÁ, Iveta. *Kategorie fanoušek jako teoretický problém: aktivity, praktiky a kategorizace*. Olomouc, 2018. Dizertační práce. Univerzita Palackého v Olomouci

HILLS, Matt. *Negative Fan Stereotypes (“Get a Life!”) and Positive Fan Injunctions (“Everyone’s Got To Be a Fan of Something!”): Returning To Hegemony Theory in Fan Studies*[online]. [cit. 2018-07-30]. Dostupné z:

<http://cinema.usc.edu/assets/097/15730.pdf>

What your crime fiction obsession says about you [online]. 2018 [cit. 2018-07-30].

Dostupné z: <https://www.nowtolove.com.au/books-to-love/books/psychology-behind-reading-crime-fiction-46053>

Knihy v elektronické podobě

KLOET, Jeroen de a Lisbeth van ZOONEN. *Fan culture- performing*

difference [online]. , 324-341 [cit. 2017-06-11]. Dostupné z: http://jeroendekloet.nl/wp-content/uploads/2012/06/Kloet_vanZoonen_Devereux.pdf

PHILLIPS, Bill. Religious Belief in Recent Detective Fiction / La creencia religiosa en la ficción de detectives reciente. *Journal of the Spanish Association of Anglo-American Studie* [online]. , 139-151 [cit. 2018-07-17]. ISSN 0210-6124. Dostupné z:

<file:///C:/Users/office/Downloads/85-85-1-PB.pdf>

TYCHSEN, Anders a Michael HITCHENS. *Live Action Role-Playing Games: Control, Communication, Storytelling, and MMORPG Similarities* [online]. Sage Publications, 2006 [cit. 2017-06-11]. Dostupné z: http://www.nideffer.net/classes/270-08/week_08_platforms/liveactionrpg.pdf

SCAGGS, John. *Crime fiction: the new critical idiom* [online]. 1st pub. London: Routledge, 2005, viii, 8 s. [cit. 2016-01-21]. New critical idiom. ISBN 04-153-1824-6. Dostupné z: <http://detective.gumer.info/txt/scaggs.pdf>

INTERNETOVÉ ZDROJE

<http://severskekrimi.cz/vyhodnoceni-foto-souteze-o-tri-knihy/>

<http://cinema.usc.edu/assets/097/15730.pdf>

<http://www.ub.edu/filoan/webpages/billphillips.html>

<https://www.nowtolove.com.au/books-to-love/books/psychology-behind-reading-crime-fiction-46053>

<http://www.agatha.cz/node/387>

Česká společnost Shelocka Holmese [online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://www.sherlockholmes.cz/index2.php?page=akce&show=old>

https://www.facebook.com/pg/sherlockbbceskyfandom/events/?ref=page_internal

<https://www.daysoftheyear.com/days/sherlock-holmes-day/>

<https://www.agathachristie.com/news/2015/meeting-agatha-christie-by-anna-killick>

<http://www.letohradekbrno.cz/probihajici-vystavy/>

Detektivka: od Shelocka Holmese po Phila Marlowa [online]. [cit. 2016-04-21].

Dostupné z: <https://www.facebook.com/events/1723709911197770/>

<https://www.mlp.cz/cz/akce/e5878-chvala-detektivky-v-dome-cteni/?knihovna>

<https://www.mlp.cz/cz/akce/e6712-ctenaruv-radce-detektivky/>

<http://www.vrtapka.cz/pro-skoly-a-knihovny/>

<http://cms.kmo.cz/www/cl-900/279-knihovnicke-lekce-a-besedy/?akce=1292-4.->

<t%C5%99%C3%ADda---Na-stop%C4%9B-zlo%C4%8Dinu>

<http://www.borovice.cz/detske-tabory/letni-stanovy-tabor-detektivni-skola-shelocka-holmese/>

https://www.irozhlaz.cz/kultura_literatura/babicciny-detektivky-maji-uspech-i-u-detirika-vnuk-agathy-christie_201509250023_vkourimsky
<http://www.centrum-detektivky.cz/vse/krest-audioknih-agathy-christie>
https://issuu.com/knihovna/docs/detektivka_c6d48c2ed6a59b
[online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z:
http://www.larp.cz/?q=calendar%2Flist%2Fold&title=&genre%5B%5D=38&field_city_value=
<https://www.larpy.cz/reportaze/recenze/reportaz-z-detektivky-death-note/#more-2117>
<https://www.larpy.cz/reportaze/reportaz-reportaze/akta-b/>
https://www.youtube.com/watch?time_continue=37&v=GLeUePtfKgI
<https://www.facebook.com/sherlockholmesinstitute/videos/vb.675459169148870/1486644121363700/?type=2&theater>
<https://www.facebook.com/agatha.cz/photos/a.1180206722017200.1073741833.136718159699400/1180206895350516/?type=3&theater>
<http://www.agatha.cz/content/dilo>
<https://rmspecialstamps.com/blog/agatha-christie-an-augmented-reality-stamp/>
<http://medkult.upmedia.cz/Keywords/fan-service/>
<https://www.thestar.com/entertainment/television/2015/08/11/fans-show-their-love-for-all-things-murdoch-mysteries.html>
<https://sherlockbbcceskyfandom.wordpress.com/2014/11/25/fanousci-sherlocka-zmenili-to-jak-serial-vytvarime/>
<http://convergenceishere.weebly.com/sherlock-holmes.html>
<http://henryjenkins.org/?s=hellekson>

PŘÍLOHY

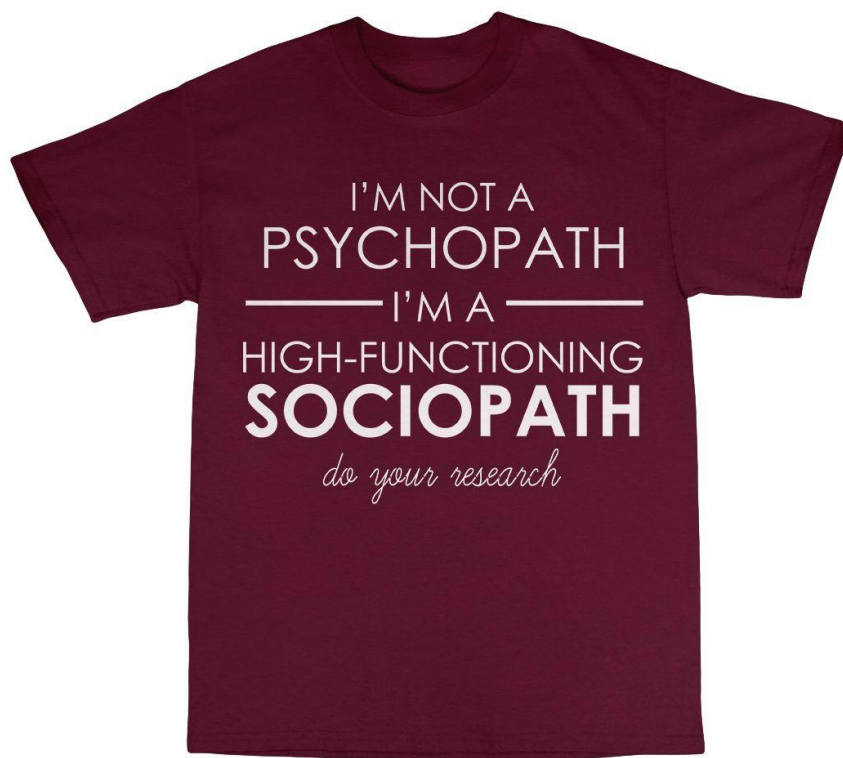
Příloha 1 – plátěná taška s motivem Hercula Poirota

Dostupné z http://www.cafepress.co.uk/+hercule_poirot_tote_bag,1585446441

Příloha 2 – mikina s motivem Hercula Poirota a s nápisem *Mé malé šedé buňky dnes nepracují*

Dostupné z <http://www.redbubble.com/people/olgapanteleyeva/works/13226513-hercule-poirot-little-gray-cells-are-not-working-today?p=t-shirt>

Příloha 3 – tričko s citátem seriálového Sherlocka

Dostupné z <http://www.ebay.co.uk/itm/Sherlock-Holmes-Sociopath-T-Shirt-100-Cotton-Psychopath-Funny-Humour-/271668080039>

Příloha 4 – spodní prádlo s motivem seriálu Sherlock

Dostupné z <https://cz.pinterest.com/pin/248260998183344152/>

Příloha 5 – ukázka fan artu, vyobrazení Sherlocka a Watsona

Dostupné z <https://geektyrant.com/news/2012/3/2/geek-art-sherlock-fan-art-bottoms-up.html>

Příloha 6– další ukázka fan artu, postava Hercula Poirota

Dostupné:http://www.deviantart.com/fanart/whatshot/?q=Poirot&view_mode=2&offset=20

Příloha 7 – fotografie z larpu *Hra v saloonu*

Dostupné z <https://www.larpy.cz/reportaze/doslov/vrazda-v-saloonu/>

PŘEPISY ROZHOVORŮ

Rozhovor 1

Dobrý den, u telefonu Niklová Monika, můžu Vás jen na chvilinku vyrušit?

ehmm

Takže já bych tedy na úvod zopakovala, že ten dotazník je anonymní a tady tohle si budu nahrávat jen pro své potřeby, nebudu to nikde zveřejňovat, to jen pro studijní účely. Takže já bych teda přešla rovnou k těm otázkám. Nejdřív bych se zeptala, jestli fandíte detektivkám obecně, nebo jestli máte ráda detektivky jen od A. Christie nebo jen m od Arthura, a tak, co preferujete ohledně detektivek?

Ale asi spíš klasický příběhy, tu klasickou britskou, spíš radši čtu Conan Doylea.

Další věc jsme se chtěla zeptat, dáváte přednost knižnímu nebo filmovému zpracování?

Určitě knižnímu.

K tomu filmovému zpracování, tak např. toho nového Sherlocka jste viděla?

Ty nové filmy, ty se mi líbily, ale ty, co šly ty dřívější zpracování, tak ty se mi nelíbily, tam, se mi spíš líbí ta Agáta

Myslíte tu s tím Davidem Suchetem?

Ano!

Tak na to máme stejný názor... Tak teď bych přešla k těm fanouškovským aktivitám. Já jsem se chtěla zeptat, zkoušela jste někdy psát fanfiction, povídky, které by měly bát do toho stylu detektivek?

No, napsala jsem takový jeden příběh, ale není to klasická detektivka, žánrově komplikovaný, ale není to žánrově čistý...

A chodíte na nějaké setkávání?

Ne, to ne

Ani převleky Vám nic neříkají?

Taky ne....

Já jsem Vás oslovila přes Centrum detektivky, vy tam fungujete jako nějaký správce, nebo..

No, já sem to jakoby vymyslela, měla jsem to jako osobní stránku a pak z toho nějak bylo čím dál informací o autorech o knížkách a pak z toho vznikl web

Já jsem se právě dívala, že ten web je velice obsáhlý

Teď už se to hrozně a pak se do toho každýho pouštět nechce, no ale... ale hodně špatně se to udržuje

Ale severské detektivky?

Ale já mám takový různý období, jednu dobu jsem četla hodně McBaina, od něho jsem měla přečtený prakticky všechno, pak se mě líbily severské detektivky, ale teď se vracím k těm klasičtějším, mírnějším detektivkám.

A hraje počítačové hry?

Ne.

Hry na vraždu?

Ne, vím, že je to populární zůstávám jen u těch knížek...ale líbí se mi to, co se děje kolem Sherlocka Holmese, jako kdyby žil, ale že bych se toho napřímo účastnila, to ne..

Děkuju moc za rozhovor, můžu se Vás zeptat na Váš věk?

Čtyřicet tři.

Ještě jednou děkuju za Váš čas a fanděte dál detektivce a hezký večer!

Taky pěkný večer!

Nashledanou!

Rozhovor 2

Dobrý den, u telefonu Niklová Monika, můžu Vás jen na chvíli vyrušit?

Ano!

Takže já bych tedy na úvod zopakovala, že ten dotazník je anonymní a tady tohle si budu nahrávat jen pro své potřeby, nebudu to nikde zveřejňovat, jo, jen to jen pro studijní účely a ten rozhovor je samozřejmě anonymní.

Jasně.

Tak jestli můžu přejít rovnou k tomu rozhovoru, tak já sem Vás teda oslovila přes Společnost Agathy Christie, takže předpokládám, že vy osobně čtete rád A. Christie, jen jsem se chtěla zeptat, jestli se soustředíte pouze na tuto britskou autorku nebo...

Jasně, jen, vy ste mě sice oslovila za Společnost, ale nezajímá Vás Společnost tak vůbec, ale já jako jednotlivec?

Mě zajímá obojí (smích)

Já sem si nebyl jistej ...

Já jen, jestli to dobře chápu, vy ste člen nebo zakladatel Společnosti?

Moje funkce je místopředseda, k těm funkcím patří to, že sem správce facebookový stránky a proto jsem se s Vámi spojil..

hmhm, tak jestli ty otázky můžu směřovat na Vás? Co ostatní detektivky krom Agathy Christie?

Není to ve smyslu, že bych to četl pořád dokola, to ne.

A ještě se zeptám, teďka frčí hodně ty severské detektivky, tak o to se zajímáte?

Hmm, tak čím dál tím míň to sleduju.

Tak když teda přeju k Agathe Christie, ta dáváte přednost knížkám nebo filmům?

Tak knížkám.

A filmy teda vůbec nesledujete?

K dnešním možnostem internetu se snažím sledovat zahraniční produkci, co sem se třeba hned nedostane...

a co na to říkáte?

Co na to říkám.. já sem byl za tu Společnost na novinářské projekci a pak jsem byl na normální promítání v multiplexu, ani napodruhé mě ten film nezklamal, takže ...

Ale kdybyste musel volit mezi knížkou a filmem, tak asi volíte..

Kdybych musel volit, tak knihu

Já jsem si všimla, že ta komunita je co se týče fanouškovských aktivit docela aktivní, různé meetingy a tak?

Jestli jsem se účastním meetingů, slovo meeting bych nepoužil, ale účastním se toho.

A chodíte tam v nějakých převlecích, nebo, Vy, dobově oblečení?

Tak nevím, co jste slyšela, ale já nechodím, mám Vás zatěžovat s tím co organizujeme?

Ano, pochlubte se..

Setkání probíhá v restauraci, každej je oblečený jak normálně chodí, poslední setkání bylo spojený s promítáním Vraždy v Orient expressu. Noo, možná jste zaznamenala, nějak máme akci Hra na vraždu Tam jsem, to si musím honem uvědomim, tak vloni na jaře udělali, tam jsme měli nějaký převleky, předváděli knihu, v rámci nějaký zábavy, nějaký titul měli lidi hádat, podle toho jak jsou oblečený, to je jediná věc

K tě hrám na vraždu, to se koná každý rok, nebo nahodile?

Snažíme se o periodicitu, ale není to tak často.. já sem to řekl blbě, to o čem sem mluvil, bylo jaro 2016 a poslední byl podzim 2017, chystáme přibližně na jaro 2019.

Počítačové hry hraje?

Máme ne webu databázi a ke každému dílu je film, divadlo, televize, takže já vím, pokud nějaká počítačová hra existuje, ale já osobně žádnou nehraju

A ještě se zeptám, jestli patříte k těm, co mají třeba toho Poirota na hrníčku, nebo třeba nějaký jiný předmět?

Ano, vlastním, ale důležitý vědět, že ti oficiální vlastníci práv, co si to dovolili vyrobit, těch je minimum, za první a za druhý, to se zřejmě hůř shání.

A ještě bych se chtěla zeptat, jestli se cítíte jako součástí té fanouškovské komunity, když se účastníte těch meetingů, jestli to berete jako oficiální akci?

Určitě, pokud tam pro tebe pro to máte kolonku a je to potřeba rozvést, tak ano, cítím, že díky tý Společnosti vznikly i nějaký vztahy, kde tedy můžu řešit i něco osobní, jako třeba na to meetingu

Výborně a ještě se Vás zeptám na Váš věk, jestli mi ho prozradíte..

Jasně, je mi 29 let

Tak teda děkuji za obsáhlý rozhovor, a děkuji , že tak pěkně staráte o Společnost.

My děkujem!

Rozhovor 3

Dobrý den,

u telefonu Niklová Monika, dovolala jsem se paní nebo slečně X ?

Ano..

Takže já bych tedy na úvod upozornit, že tento hovor je nahrávaný, nebudu to nikde zveřejňovat, jo, jen to jen pro studijní účely a bude samozřejmě anonymní.

Já bych začla první otázkou, které detektivky máte ráda, jestli od A. Christie nebo od Doylea nebo od obou?

Od Conana Doylea neznám nic.

A k té Agathe konkrétně, co se Vám líbí víc, filmové nebo knižní zpracování, čemu dáváte předost?

Já sem z filmů viděla jen tu Vraždu v Orient expressu, jak teďka byla, jinak sem nic neviděla.

Jen tak mimochodem, co na to říkáte?

Docel se mi to líbilo, na to, že všichni říkali, že Poirot je tam jak teplouš (smích)

A ty knížky máte načtené všechny, nebo jen některé tituly?

TAK polovinu mám přečtenou, všechny ne, protože je jich hodně, nejraději asi deset malých

Zkoušela jste někdy psát fanfiction?

to ne, psala jsem nějaký romant'árny, nikdy jsem nezkoušela detektivku, natož ve stylu Agathy

A chodíte na nějaké srazy fanoušků?

Nechodím, ve svém okolí nemám nikoho, kdo by takhle chodil

O společnosti Agathy Christe jste slyšela?

To vůbec nevím že existuje.

Hry s Poirotem hrajete?

Já vůbec žádný hry nehraju, když už sem něco hrála, tak to s Agathou nemělo nic společného, Agathu sem jen četla.

Dárkový předmět s Agathou máte?

Ani ne, jen pár knížek.

Čtete jen Agathu, nebo severské detektivky jste fanda ?

jo, sem obecně fanda, sem spíš fanda né vyloženě jen detektivek, ale když e to mixlý thrillerem, protože detektivka jako detektivka, tak to čtu asi je Agatu, jinak k tomu mám ráda detektivní thrillery

Na styl severských?

Já sem asi ani žádnou nečetla, já se vyhýbám tomu číst, co teď frčí knížkám..

Tak si to shrneme, jste pasivní fanoušek..

Mě by ani ty meetingy nenapadly, jako mám v plánu si od ní všechno přečíst, mě by nenapadlo vyhledávat si spolky.

já bych se Vás na závěr zeptala, na to, kolik Vám je let?

Je mi 25.

Chtěla bych Vám moc poděkovat za rozhovor.

Vám taky, nashle!

Rozhovor 4

Dobrý den,

U telefonu Niklová Monika, mohla bych Vás na chvílku vyrušit?

Takže já bych tedy na úvod upozornit, že tento hovor je nahrávaný, nebudu to nikde zveřejňovat, jo, jen to jen pro studijní účely a bude samozřejmě anonymní.

jestli se už můžeme pustit do samotného rozhovoru, tak jakého autor upřednostňujete, jestli Agathu Christie nebo Conana Doylea?

Todle je momentálně podle nálady, ale momentálně asi víc Sherlocka Holmese

Jestli sledujete i ta filmová zpracování a co jim říkáte?

Určitě, viděla sem.. třeba u TĚ A. Chritstie, tak to seriálové zpracování, kde ho hraje David Suchet, tak to se mi docela líbí, tak bych si detektiva představovala, třeba u slečny Marplové už je to horší, úplně nevyhovuj té představě, co sem si o ní udělala S tím Sherlockem Holmesem je to horší, tam se autoři příliš nedrží těch knižních předloh a mám pocit, že se snaží udělat tu postavu ještě exotičtější než opravdu v těch knihách je a osobně se mi to nelíbí

Třeba ten seriál od BBC?

Ten mě nezaujal, nemám potřebu vidět další díly

Zkoušela jste někdy psát fanfiction?

No to sem si zatím ještě netroufla, protože si myslím, že napsat dobrou detektivku je docela náročné, takže osobně si na to netroufám. Zkoušela sem psát úplně jiný věci, ale dát dohromady detektivku, aby měla hlavu a patu tak na t úplně nemám.

Chodíte na srazy, meetingy spolků, co fandí detektivkám?

Nechodím, pro mě je takový.. Nevím, kde bych ty informace zjistila a žiju na malém městě, daleko od všeho, byl by to problém cestovat do Prahy, do Brna, takže po tom ani nepátrám..

Ale myslíte, že kdybyste měla možnost, žila v Praze, centru dění, tak byste..

Jako určitě bych to zkusila, aspoň jednou, podívat se o co de..

Hrajete nějaké počítačový hry?

Kdysi sem něco zkoušela, ale teď ne, ale už je to dlouho a teďka na to nemám čas

Vlastníte nějaký reklamní předmět?

Mám něco s Sherlockem, protože sem kdysi byla v Londýně, náhodou sem prostě narazila na nějakého.., dokonce mám Sherlockovu vizitku, potkala sem jednoho na rohu Bleecker street byla sem samozřejmě v tom muzeu a mám hrníček odtud, v rámci návštěvy Londýna, sem se .

Kolik je Vám let?

34

Děkuju velice za Váš čas, že ste byla ochotná.

Za málo.

Nashledanou!

Rozhovor 5

Dobrý den,

u telefonu Niklová Monika, mohla bych Vás jen na chvílku vyrušit?

Ano, ano, mám čas.

Takže já bych tedy na úvod upozornila, že hovor je nahrávaný, dotazník je anonymní a tady tohle si budu nahrávat jen pro své potřeby, nebudu to nikde zveřejňovat, jo, jen to jen pro studijní účely a ten rozhovor je samozřejmě anonymní

Jasně.

Tak já bych se teda jen na úvod zeptala, jestli čtete A. Christie nebo A. c. Doyle, neb jestli čtete obojí..

Obojí.

Máte ráda jen tyto dva autory nebo detektivky obecně?

Ne, obecně spíš, spíš ale takovou tu klasickou, né takový ty nejnovější autory, co teď frčí

Takže to severské krimi co je teď in, Vám nic neříká, jo?

Ještě sem se k tomu nedostala, možná mě to zaujme, ale ještě, zatím sem ještě nic nečetla a když tak, tak něco málo, tak Stieg Larsson, ta trilogie.

Zkoušela jste psát fanfiction?

Spíš ty utopistický romány(došlo k nepochopení). Mám spíš radši beletrii..

A v rámci toho fanouškovství, chodíte na srazy?

Ne, ani nevím,že něco takovýho neexistuje asi bych o to ani neměla zájem, to právě podle mě dělají hlavně fanoušci fanfiction..

Tady existuje i Společnost Agathy Christie?

Hmm , tak to sem nevěděla.. Ale přiznám se, že asi ani neměla zájem, protože zaprvý mám rodinu a mám spoustu jiných aktivit, maximálně podiskutovat na fanouškovské skupině, kde se člověk dozví něco o knížkách co třeba nezná, tak to se mi líbí, ale že bych na internetu vyhledávala nějaký takový skupiny, to ne.

A počítačové hry, ty detektivní, ty asi nehrajete?

Mě hry nikdy nebavily, to si radši zalezu s knížkou (smích). V tomhle Vám nepomůžu.

A vlastníte nějaký dárkový předmět?

Ne, to taky ne.

Ještě se zeptám, jestli jste viděla filmové zpracování?

Vím o tom mladým Sherlockovi, ale to sem neviděla jedinej díl, to mám zprostředkovaně, od kamarádky. Jako když běží nějaký film, tak sem se dívala, ale mám dvě malý děti takže.. Občas, když mě oslovila nějaká knížka, tak se podívám, ale většinou sem teda dost zklamaná.. Zrovna nedávno sem viděla Rudýho kapitána a ten film byl úplně blbej, ta knížka je úplně o něčem jiným, změnili tu základní myšlenku té knížky, je jako rádobý napínavý, ale úplně o ničem. Ale jak sem mluvila o to Larssonovi, ale ten film zajímavěj, sem viděla ten švédskej, ne ten americkej, ten byl docela zajímavěj, ale nějak v tý knížce, třeba můj muž, kterej to viděl, tak to vůbec nepochopil, takže ty seriály, co sou teďka hrozně populární, já na to nemám čas, spíš třeba z časovejch důvodů.. Tak když už mám třeba čas, tak si čtu časopis, se věnuju dětem.

A který z detektivů je Vám bližší?

Já třeba mám radši Agathu Christie než Conan Doyle, protože je taková modernější možná ty zápletky.. Ta Agatha toho napsala mnohem víc a ty témata sou takový rozmanitější, ona ty témata má takový hrozně zajímavý a víc těch detektivů, takže spíš asi radši mám tu Agatu.

A váš věk?

36.

Každopádně děkuju za rozhovor, bylo to moc příjemné!

A Vám ať se povede práce!

Ještě jednou děkuji za ochotu, mějte se pěkně!

Rozhovor 6

Dobrý den!

Dobrý den, u telefonu Niklová Monika, můžu tedy na chvíli vyrušit?

Určitě, určitě, můžete, ..

Dobře, Takže já bych tedy na úvod upozornila, že hovor bude nahrávaný a tento dotazník je anonymní a tady tohle si budu nahrávat jen pro své potřeby, nebudu to nikde zveřejňovat.

Jasně.

Takže, já bych přešla rovnou k otázkám, já bych se teda jen na úvod zeptala, jestli čtete Agathu Christie nebo A. c. Doyle, které upřednostňujete.

Doyle, určitě.

A Agatha Vám nic neříká?

K té sem je ještě nějak nedostal, abych řekl pravdu

A k tomu Sherlockovi bych se zeptala, na filmová zpracování?

Viděl sem jich několik, určitě sem viděl nějaký ty starší, teď si nevybavím z jakýho roku to bylo, určitě sem viděl to černobílý zpracování Psa Baskervillského, tak to se mi líbilo. Pak sem samozřejmě viděl takový ty novější pseudoverze, ať už to byly ty hollywoodský filmy nebo ten britskej seriál. To bylo nic moc..

Jako to Vám nic neříká?

Jako nebylo to špatný, to určitě není ale není to jako úplně, ale že bych si z toho sednul na zadek, abych to řekl takhle.

Takže kdybyste si měl vybrat, tak preferujete knížku před filmem, předpokládám...

Nono, to samozřejmě.

Zkoušel jste někdy psát ty fanfiction?

Nezkoušel.

A ještě set tuším psal, že ani a ty meetingy nechodíte?

Nene, nechodím.

A ještě se zeptám, někdo na něho nechodí, že nemá možnost, nebo jestli to de mimo Vás?

Asi to de spíš, sem spíš takovej fanda, že si fandím tak sám

Sdílíte to i na Facebooku?

Popravdě asi ani moc ne, z důvodu toho, že na to nemám ani tolik čas, kolik bych si přál.

Hrajete třeba počítačovou hru třeba s tím Sherlockem, když to budeme tématizovat?

Já přemejšlím, se Sherlockem možná ani ne, žádnou výraznou která by mě zaujala, takže spíš asi ani ne

A vlastníte nějaký reklamní předmět, třeba tričko, nebo hrnek?

Mám spoustu knížek, a jednu v angličtině, co mi přivezla kamarádka, ale tohle sem jako suvenýr chtěl, když sem si mohl něco vybrat něco z Londýna

A váš věk prosím ?

38 let

Ještě jednou moc děkuju za rozhovor!

Rozhovor 7

Dobrý den!

Dobrý den, u telefonu Niklová Monika. Můžu Vás teda na chvilku vyrušit?

Určitě, určitě.

Dobře, tak já bych jenom na úvod řekla, že tedy tady ten hovor je nahrávaný, ale budu ho používat čistě k mým studijním účelům, nikde ho nebude zveřejňovat. A rozhovor je také samozřejmě plně anonymní. Tak. A já bych už rovnou přešla na otázky a chtěla bych se na úvod zeptat, koho upřednostňujete z těch detektivních autorů, jestli Agathu Christie nebo Arthura Conana Doyle nebo někoho jiného popřípadě..

Agathu mám ráda a pak mám ráda nějakýho jakoby Seveřana a úplně hrozně se mi líbí Larsson a líbil se mi Kepler.

Sou to taky detektivky.

Já sem se právě chtěla zeptat, protože ty severský detektivky zažívají velkej boom, pořád ještě... A když bych se měla zeptat přímo k tomu fanouškovství, tak jestli ste někdy zkoušela psát nějakou fanfiction, povídku která je inspirovaná těmi detektivy, by se dalo říct..?

Ted' píšu normálně, ale ne úplně k těm detektivům. Píšu k jiným žánrům trošičku..

Hm, a to píšete jakoby na profesionální úrovni, nebo jenom ze záliby?

Psala sem jakoby hodně pro sebe, ale pak sem se dostala do klubu jihočeských spisovatelů, protože sem z toho kraje a vyšly mi už nějaký povídky, nějaký básničky a tak. V rámci nějakých jejich vydání.

A ještě v chodíte nějaké srazy, meetingy, kde se fanoušci nějakým způsobem diskutují, nebo jestli jste aktivní jen na té internetové platformě?

Jo, spíš tu internetovou, spíš sem ani nezaregistrovala, že by pro mě tady v okolí něco takovýho konalo. To spíš ta Praha a tak. A já přeci jenom chodím do práce a mám ty práce asi tři. Takže zatím spíš na tý internetový platformě...

Co se týče těch detektivek, existuje Společnost Agathy Christie, která dělá právě tady ty srazy. A kdybyste měla možnost na tenhle meeting jakoby dojet, tak se ho zúčastníte nebo to jde mimo Vás?

To bych určitě jela a jela bych ráda.

A je, jestli jste hrála nějakou počítačovou hru, jo s Agathou Christie, jestli jste to někdy zkoušela?

Nenene, já si na to úplně nepotrpím, nejsem toho fanda.

A vlastníte třeba nějaký hrníček nebo tričko s oblíbeným detektivem?

Kdysi sem nějaký měla, dostala sem ho od babičky, ale vyrostla sem z něj, pak už sem ho nějakou úplně nesháněla... jako měla sem ho přímo ke knížce... snad k Vraždě v Orient expressu... tam byl vyloženě nápis toho titulu... Myslím si, že to byla ta Vražda v orient expressu, protože to sem jednu dobu žrala hrozně moc

A když se teda dostáváme k té Vraždě v Orient expressu, která byla nedávno zfilmovaná tak sledujete filmové a knižní verze, nebo ty filmové Vás nějakým způsobem nezajímají?

Sleduju obojí, ale v tomhle sem víc na ty starý věci než na ty nový. Ty novější se mě úplně až tak nelíběj... Ta nová Vražda mi nepřišla úplně tak dobrá jako ta stará.

A to myslíte jakou, oni jsou dvě starší verze, tak jestli myslíte, tak jestli myslíte s tím Davidem Suchetem anebo jestli myslíte úplně tu, úplně tu nejstarší?

Ne tu, co ste zmiňovala jako první..

A co se týče toho severského krimi, tak to jste zmiňovala jakého toho spisovatele, jestli se můžu ještě jednou zeptat?

Keplera, to je ten manželskej pár a Milénium od Larssona se mi líbilo.

A tam dáváte přesnost taky knížkám nebo filmovému zpracování?

Viděla jsem od toho Milénia i film. S tím, že ten Kepler je zfilmovanej, zfilmovaná jen ta první knížka Hypnotyzér a to se mi vůbec nelíbilo... To sem hrozně sepsula. A to Milénium mi zas přišlo lepší jakoby to švédský než to americký..

Dobře, ale kdybyste si měla vybrat film nebo knížku, tak v rámci těch detektivek vyhrává?

Ta knížka a u mě dycky, já sem vystudovanej knihovník ...

Jo, tak to se nabízí...

Já budu mít vždycky radši knížky, tím pádem

Jo, tak to bude všechno, děkuju moc za rozhovor

Nemáte vůbec zač.

Já bych se na závěr jenom zeptala na Váš věk?

Ted' mi bylo čtyřadvacet.

Tak ještě jednou děkuju za Váš čas

Nemáte vůbec zač

Přeji pěkný den!

Vám taky!

Rozhovor 8

My sme domlouvali dneska na ten rozhovor, tak můžu Vás vyrušit nebo se Vám to nehodí?

Určitě, můžete.

Tak můžu na chvíličku, jo?

Jojojo.

Dobře, tak já bych jenom n začátek chtěla říct, že tedy tady ten hovor je nahrávaný, ale budu ho používat čistě k mým studijním účelům, nikde ho nebude zveřejňovat a je také samozřejmě plně anonymní. Tak. A já bych už rovnou přešla k tématu, jestli čtete romány od Agathy Christie nebo od Arthura Conana Doylea?

Od Agathy Christie, od Doylea sem nečetl nic se přiznám, ale od Agathy sem četl jakoby hodně.

A co se týče těch severských detektivek, tak to čtete, nebo to jde mimo Vás?

Jo, četla Stiega Larssona Milénium, tu trilogii.

A kdybyste to měl srovnat, co Vás přitahuje víc, vidíte tam nějaký rozdíl?

No mě se právě na to Larssonovi líbilo, že byl takovej hodně klasickéj, že to byla taková jako detektivka, takový jako v duchu Agahy, to se mi na tom líbilo.

A co se týče filmových, třeba detektivek od Agathy Christie, tak to ste něco viděl, případně co byste k tomu řekl?

Jako to zas... sledoval sem tu sérii těch kratších, co dávali. Tam hraje myslím David Suchet, no tak tu sem sledoval a sleduju ji i dneska jako...a líbí se mi jako i to filmový zpracování, je to takový trochu celý v duchu toho krimi příběhu, jako klasickýho, no.

A co se týče úplně toho nejnovějšího zpracování? S tím Kennenem?

Tak to sem neviděl, to se přiznám, že sem neviděl...

A když bych přešla jen k tomu fanouškovství, tak bych se chtěla zeptat, jestli třeba chodíte na nějaké srazy fanouškovské?

Ne, vůbec.

A to spíš z důvodu, že Vás to nezajímá, nebo že proto, že nemáte přístup na takové akce?

No spíš mě to vůbec nezajímá.

A jakoby na tom internetu, to si se členama sdílíte nebo jen pasivně čtete?

Já takhle aktivně to vůbec nesdílím v nějaký komunitě, to opravdu ne.

A nějaký hry, třeba s Heculem Poirotem, co vyšly, tak jestli náhodou?

Jo, to sem hrál, tu jednu adventuru, Vraždu v Orient expresse, ale teď nevím přesně jak se to menovalo, ale byla to klasická adventura.

A co týče trička nebo hrnek reklamní máte?

To nemám nic, ale mám pěknou sbírku knížek od ní...

A co pro vás vyhrává, film nebo knížka?

Určitě ta knížka, ten film už je akorát taková oddechovka, ta knížka je zábava na plnej úvazek (smích)

Takže si fandíte tak pasivně a jste fanda i těch severských krimi...

Jo a to se mi líbí i to filmový a seriálový zpracování, u těch severských.

No, Já se na to právě ptám, protože příznivci klasické britské nemusí, tak moc nemá vztah k těm tu severskou, že jim přijde moc brutální, tak proto se právě ptám...

To mě právě jako nevim.... Já v tom vidím právě propojení v těch směrech, zase ty postupy a metody takový klasický u v obou případech, takže to se mi líbí

Tak to bude všechno... Děkuju za rozhovor a za Váš čas!

A ať se vám podaří práce, tak se pak pochlubte!

Děkuju, budu, mějte se hezky!

Nashledanou!

Nashle!

Rozhovor 9

Tak sem byla rychlejší...

Dobře, dobře. Tak já bych jenom na úvod řekla, že tedy tady ten hovor je nahrávaný, ale budu ho používat čistě k mým studijním účelům, a je samozřejmě plně anonymní, nikde nebudu uvádět žádná jména ani nic takového. Tak já jestli můžu, tak bych přešla k samotnému tomu rozhovoru a já bych se zeptala, kterého autora preferujete, jestli Agathu Christie nebo Arthura Conana Doylea?

Já teda konkrétně Doylea, určitě.

A jenom se zeptám, viděla jste nějaké filmové zpracování, filmového Sherlocka nebo seriálového Sherlocka?

Jo, toho klasickýho, prvního, to asi nebylo to úplně první zpracování, teď nevím jak se jmenuje ten herec, ale.. takovýho toho staršího, ale pak určitě to nejnovější s Benedictem Cumberbatchem, jo a taková tak klasika to zfilmovaný dva... a pak nějaký český, ale ty mě teda nezaujaly.

Ehm a co říkáte na toho seriálového Sherlocka z BBC, jak se Vám to líbí?

Mě právě dovedl k Doylevi ten moderní. Já už sem o Doylevi věděla dřív, tak nějak, ona ho četla moje sestra, která je starší než já, jako znal jsem to jméno, ale nečetla sem ty příběhy A pak vlastně jak se vydala ta série, toho moderního, tak sem si to začla zjišťovat a přešla jsem spíš na ty knížky..takže to byl takový jako začátek.

Takže vys te od filmu přešla ke knížkám?

Nooo, to je pozitivní.

A kdybyste si měla vybrat , kdyby před Vámi stála volba, jestli knížka nebo seriál, tak co byste si vybrala? Nebo jestli to máte na stejno..

No asi na stejno, ale asi spíš knížku momentálně.. No je pravda že ty kratší knížky mi už přijdou předvídatelný, asi sem toho přečetla hodně, tak už to asi jako vím, ale o to víc mě bavil ten moderní, jak vyšla ta třetí série, tak sem měla přečtený ten shelockovský kánon. Ale asi bych si teď vybrala asi tu knížku, protože některý příběhy nemám jakoby přečtený, takže knížku.

A když bych se zeptala, čtete detektivky obecně nebo jenom Doylea z detektivek, jestli se o to zajímáte nebo si „jedete“ jen toho Doylea a nic jiného?

Tak asi tu Agathu, ale opravdu jen neznámější, kde sem viděla divadelní zpracování, tak sem si k tomu chtěla přečíst ten příběh a z těch novějších jako vezmu si třeba do knihovny když jdu kolem novin, ale nemám je zapamatovaný který přesně, pořád se

vracím k tomu Doylovi vyhledávám aji co se týče filmu, ty detektivní právě.. jako i z knížek třeba nejvíc ty detektivky, ale ty názvy a tak..

V pořádku, já sem ptám tak obecně a z těch severských detektivek, o to se zajímáte nebo to jde mimo Vás?

Teď ne, vím že mě někdo doporučoval Sněhuláka, ale já sem se k tomu vůbec nějak nedostala, jenže teďkom zase do školy víc knížky, takže asi zase o prázdninách, to čtu hlavně detektivky.

A když bych přešla k tomu fanouškovství, tak bych se chtěla zeptat, jestli náhodou jste nebyla nebo nechodíte na nějaké fanouškovské srazy?

Já spíš, já sem právě psala na Sherlocka ročníkovou práci, jak sem končila gymnázium, takže věděla sem, že tam sem se o tom dozvěděla víc, mám pocit, že sem chtěla najít nějaký ten sraz tenkrát, ale už tak často se nekonají...když sem psala aji tu ročníkovku tak ty stránky aji byly..bylo tam málo informací a byly aji v porcesu, pořád napsaný, že se opravuje, byly nefunkční, tak sem četla že jsou tam nějakí holmesology, nebo jak se jmenuje ta věda..

.

Holmesologie?

Jo, a to už m nepřijde tak blízký, ta věda. Nějak ta Společnost s tím pracuje, že by se mělo věřit, že Doyle není ten pravý autor, ale pravým autorem je Watson, což, s tím se neztotožňuji.

Ale kdybyste třeba měla možnost nebo kdybyste se obrazně řečeno přichomýtla k nějaké takové akci, tak se jí zúčastníte nebo Vás to prostě nezajímá?

Já kdybych tam šla, mě by to zajímalo. Já si myslím, že toho nemám přečtený a nevím toho kolik co oni, ale o to by mě to zajímalo, no zajímalo by mě to , ale jak říkám, mám pocit, že už se to moc nekoná

Jasně a když se zeptám na fanfiction, na tu fanouškovskou fikci, která má napodobit detektivní styl, jestli čtete nebo dokonce píšete?

Když sem ještě chodila na gymnázium, tak sme právě s holkama co sme tam chodili, já sem vystudovala umělecké gymnázium, takže když šel ten moderní Sherlock, tak nám přišlo strašně zajímavý udělat z toho Sherlocka ženu, která nenávidí třeba jako i muže jako, odměřený, prostě jako a inteligentní samozřejmě, ale nikdy sme k tomu nedostali, strašně sme si to chtěli vyzkoušet, ale...tím pádem nikdy sem nic takového nezkoušela, ale přemýšleli sme, ale nikdy sme se k tomu nějak... já na to nemám takovou hlavu, abych vymyslela nějaký příběh jako, abych ty maličkosti tam nějak sepsala, to mě asi by nešlo

Ale tam ste měli jako fandili ste nějak spolu v té škole, že se vám to líbilo jako víc lidem v té třídě nebo...

Já mám pocit že ten moderní Sherlock úplně tak všechny tak nějak pohltil.. Aji jak teď chodím na vysokou školu, tak hodně lidí se ještě pořád teď o tom hodně baví...a hlavně ten Benedict jak je úplně ovlivnil...

On je to fenomén docela velkéj...

No právě, taky byl...ale oni byli spíš na ten seriál, že knížky už moc ne, ale, takže nic víc...

A co tyče toho merchandisu, jako ty reklamní trička a hrnky tak to máte?

No... mám hrnek, hrnek mám a tašku plátěnou-nechala sem si malovat od jedné slečny, že mi dělala vlastně, ale jinak asi ne, no... ale já nejsme moc takovej typ, třeba svý oblíbený kapely, že bych to dávala úplně tak jako najevo něčím takhle

Ale něco se u Vás najde...

Jo...

Jo, tak děkuju moc teda, to by bylo asi všechno, dekuju moc za rozhovor, Váš čas a za vyčerpávající odpovědi!

Ať se povede práce!

Dobře, nashledanou!

Rozhovor 10

Dobrý den, mohla bych Vás teda na chvíličku vyrušit?

Jasně!

Dobře, takže já bych jenom na úvod řekla, že tento hovor je nahrávaný, ale budu ho používat čistě k mým studijním účelům, nikde ho nebude zveřejňovat a je také samozřejmě plně anonymní. Tak. A já bych už rovnou přešla k tématu, tak bych se jenom chtěla zeptat, na úvod, koho z autorů upřednostňujete, jestli Agathu Christie nebo Arthura Conana Doylea?

Rozhodně Agathu.

A detektivky se Sherlockem nečtete vůbec?

Né, že bych je nečetl vůbec, ale když už tak dám přednost Agatě.

Čtete detektivky obecně?

Já sem spíš vybírávej, já si vyberu od každýho žánru něco, z detektivek tak mám rád hlavně tu Agathu a od toho se odvíjí ty další, takže k té severské krimi se taky chci dostat, protože to vypadá zajímavě, ale zatím nebyla příležitost, aktuálně se plácám ve fantasv, young adults, ale z detektivek teda tu Agathu.

A jak jste zmínil ty filmová zpracování, tak sledujete to, třeba tu Agathu Christie, teďko naposledy byla ta Vražda v Orient Expressu?

Já sem viděl tu novou filmovou, jak sem ji viděl, tak sem na doporučení sem zkouknul tu starou filmovou a pak mám v plánu i ten seriál s Davidem Suchetem, to sem teda ještě neviděl, ale knížku, tu doma mám co je tam navíc a tak...

A co tomu říkáte tomu filmovému zpracování?

Ten Kennen je takovej aktivnější, a jsem moc rád, že tam navazují, na konci bylo že ho potřebují zpátky v tom Egyptě, takže to končí v tom Brodu, a von se vrací de Egypta a to je právě proto, protože na to navazuje ta Vražda na Nilu. Sem rád že zůstali u toho, protože si myslím, že se to povedlo zpracovat,

Jasně, jasně... Jak filmově, tak po dabingové stránce...

Dobře, takže se Vám to líbilo...

Jo, určitě!

A když bych se měla zeptat, teda k těm fanouškovským aktivitám, tak bych se chtěla zeptat, jestli se náhodou účastníte nebo alespoň víte o nějakých fanouškovských meetinzích, které jsou pořádány např. v rámci Společnosti Agathy Christie?

Není to pro mě zas takový lákadlo, spíš takovej Hombook, různý srazy nebo věci okolo tohohle, ale co se týče těch detektivek, tak takhle ne, tak to zatím neprovozují teda..

Takže v rámci toho scifi, toho se účastníte?

V rámci jinýho žánru tak se účastním.

A co týče fanfiction, tak jestli jste nějakou četl, nebo jestli jste zkoušel dokonce i psát?

Psát sem nezkoušel, ale bavím se o detektivech?

Ano, ano.

Tak psát sem nezkoušel, ale četl sem, zatím sem ve fázi těch fantasy, ale já více méně mám ty žánry v zásobě, já když čtu v tom co mám, tak vím, že prostě mám po čem šáhnout, takže já mám s tímhletem vystaráno a tím, že nejsem až tak náročnej a vím že mám opravdu velkou zásobu toho, co můžu číst napříč žánrama nejenom detektivky, nejenom scifi a fantasy... tak so myslím, že o čtení nebudu mít nouzi

A co se týče merchandisu, tak takový ty reklamní trička a hrnky, tak to něco takovýho máte nebo sbíráte nebo to jde mimo Vás?

S detektivama konkrétně ne, ale co týče knižního merchandisu, tak to mám látkou tašku ten Humbook jak sme se bavili, Kanzelsberger vydalo na podzim nový látkový faitradový tašky s Malým princem potom mám takovoudle látkovou tašku od nakladatelství Oli a pak mám takový knihotašky od Martinusu, voni mají asi dvě nebo tři, ten má taky ten tašek víc, a co se týče trička ale ty sem zatím se m nepoživoval.. vim, že někde na mě vyskočí triko s téma motivama Sherlock a Agathy, ale z toho nic nemám.

Tak to bude všechno... takže si fandíte a srazy vám nic neříkají?

Když na to přijde když bych měl čas a když bych se to dozvěděl, není vlastně problém... tak nevylučuju, se toho v budoucnu účastním. Spíš e o časovej fond, ale jak dostuduju a ustálím zaměstnání, tak třeba na tohle čas bude.

Děkuju za rozhovor, děkuju za Váš čas!

Tak doufám, že Vám to bude k něčemu užitečný!

Určitě, určitě a fanděte dál Agátě!

Nashle!

Rozhovor 11

Dobrý den, mohla bych teda na chvíličku vyrušit?

Jo, určitě byste mohla. Já doufám, že Vám budu schopna poskytnout nějaký zajímavý informace... Já se pokusím Vám být nějak prospěšná... Tak dobrý, můžete.

Dobře, takže já bych jenom na úvod řekla, že tento hovor je anonymní a tady ten hovor nahrávaný, ale budu ho používat čistě k mým studijním účelům, nikde ho nebude zveřejňovat a je také samozřejmě plně anonymní. Tak. A já bych už rovnou přešla

k otázkám ohledně detektivek, tak bych se jenom chtěla zeptat, na úvod, koho z autorů upřednostňujete, jestli Agathu Christie nebo Arthura Conana Doylea?

No, vzhledem k tomu, že Agathu Christie a Hercula jakože znám jen z televize, moc sem to nějak nesledovala, protože mě to nezaujalo, takže asi spíš Arthura Conana Doylea, teda určitě, protože sem fanyнка Sherlocka spíš toho moderního zpracování, toho co je, protože díky tomu sem se k tomu dostala, teď sem dostávám i do té fáze, že se dostávám k Doylovi jako k oficiální tvorbě. Já sama čtu i detektivky jiný, od Jeffreyho Deavera, napsal třeba Sběratelé kostí.

A další otázka bude, jestli ohledně Doylea dáváte filmovému nebo knižnímu zpracování?

Já si hrozně vážím díky tomu sem k tomu dostala, filmovému zpracování, protože filmy sem viděla, ale dávám přednost tomu seriálovému od BBC, vono je hodně zpracování takhle Sherlocka, že jo.. už sem viděla většinu z toho, ale díky tomu sem se k tomu Sherlocovi nějak tak dostala, takže, a díky tomu k tomu detektivnímu žánru sem se dopracovala, takže..k tomu filmu mám takovej dobrej vztah, ale já sem zase vášnivej.nejsem zas tak asi úplně vášná, ale ráda čtu a baví mě to, takže ta knižní podoba... říkám, zatím se k tomu nějak tak dostávám, přečetla sem asi dvě povídky a jednu, jak se tomu říká a jeden ten román

Takže by se dalo říct, že od toho seriálového zpracování set dostala ke knížce?

Jo

A ohledně těch detektivek se zeptám, jestli čtete severské detektivky?

Noo, nečetlas, vim, že teda jsou, mám o nich pojem, ale nečetla sem, zatím se spíš držím klasiky

A ohledně těch fanouškovských aktivit se zeptám, jestli jste někdy zkoušela psát fanfiction?

Jo, zkoušela, já se teda hlavně, přes toho Sherlocka sem se dostala i k těm povídkám, protože mě nestačilo, co sem viděla, stala sem v určitý chvíli až fanatickým fanouškem, až tak extra ne, ale potřeboval sem to nějakým jiným způsobem si to i připomenout, a zkoušela sem i sama psát, ale já sem k sobě hodně kritická a ten detektivní žánr j hrozně těžký napsat tak, a to bylo smysluplný a mělo to nějakou pointu, takže zkoušela sem to, ale nikdy sem nic nedopsala.

Tak a ještě se zeptám, jestli jste se někdy účastnila fanouškovských meetingů?

Chtěla sem tam jít, ale bývají ty sešlosti i v Praze , ale zatím sem neměla příležitost a sleduju to zpozvdálí a sem na některých stránkách na facebooku který jsou pro fanoušky Sherlocka a takhle...

A ještě bych se chtěla zeptat, jestli vlastníte nějaký merchandise?

Jojo, vlastním, mám dvě trička.

Jestli byste dokázal pojmenovat, co Vás na tom Sherlockovi tak baví?

Už na první ohled mě hrozně zaujalo jak to mají pojaty a zpracovaný myšlenkový pochody, snažila sem dedukovat jak on, je to hrozně zajímavý to vidět..a hlavně mě se hrozně líbí ta chemie mezi Sherlockem a Watsonem, to jak mají mezi sebou, jako dokázali, jak je Sherlock asociál, tak ten Watson si k němu našel tu cestu, i přesto že je a takovej zvláštní a podivínskej a to se mi právě na těch povídkách, že spousta z nich i v těch Doylových povídkách je dost popisovanej vztah mezi, že ten vztah Johna k tomu Sherlockovi, jakože ho prostě obdivuje, v tom seriálu to mají dobře zachycený, že to funguje ta chemie.

Kdyby ty meetingy byly dostupnější, v místě Vašeho bydliště, účastnila byste se jich?

Já bych se toho hrozně účastnila, protože já sem byla sama, když sem začala sledovat Sherlocka, nebo když sem se začala i k těm příběhům dostávat, tak sem byla úplně sama, nikdo kromě mě to nesledovat, pak sem k tomu naklonila sestru, ale já sem o tom, o těch mých pocitech a nápadech neměla s kým popovídat a vlastně já sem si sama

utvořila fanouškovskou skupinu, já sem k tomu dostala i spolužačky, ale kdybych měla možnost, taky bych chodila na tady ty sešlosti.

Já sem členkou facebookové skupiny, i blogy hodně sleduju, ale já nejsem fanoušek, co by se vyjadřoval, já to jenom sleduju, ale orientuju se i v tom zahraničním.

Spíš si fandím sama pro sebe, ale určitě bych ráda jako fanoušek Sherlocka vystoupila.

A ještě se zeptám, jestli hrajete počítačové hry?

Vím, že je na XBOX, ale tu sem teda nehrála, ale hrála se v dětství takový ty záhady a rébusy, to mě zajímalo vždycky.

A říkám Vám něco pojem holmesologie?

Já to třeba vnímám tak, že Doyle měl známýho profesora, kterej dělal něco jako dedukce a s ním on navštěvoval místa, protože ho policie přizvala jako profesora a sám sebe Doyle bral, že je Watson, tak ho psal z jeho pohledu, takže tam je paralela, takže tak to vidím já.

A váš věk?

19.

Děkuju za velmi obsáhlý rozhovor, děkuju za Váš čas!

Já děkuju, že jsem měla možnost vám poskytnout rozhovor!

Určitě, určitě a fanděte dál Sherlockovi!

Nashle!